

«Voksne kan det ikke sånn som vi»

En kvalitativ studie om ungdom og sexting

Hilde Marie Kvalheim

VID Vitenskapelige Høgskole

Campus Oslo

Masteroppgave

Master i sykepleie med kommunehelsetjenesteperspektiv,
fordypning helsesykepleie

Antall ord: 26133

01.06.2023

Opphavsrettigheter

Forfatteren har opphavsrettighetene til oppgaven.

År: 2023

Tittel: «Voksne kan det ikke sånn som vi»

Forfatter: Hilde Marie Kvalheim

Veiledere: Nina Osvold og Abdallah Abudayya

Nedlasting for privat bruk er tillatt.

Forord

Arbeidet med denne studien og masteroppgaven har vært interessant og krevende. Jeg har fått ny kunnskap om forskningsarbeid og formidling og dypere innsikt i ungdomshelse og vår digitale verden. Først og fremst vil jeg takke mine veiledere Nina Osvold og Abdallah Abdayan for deres tilgjengelighet, raske tilbakemeldinger og engasjement for studiens tema.

Stor takk til ungdommene som deltok i fokusgruppene for deres tillitt, åpenhet og refleksjoner. Takk til gode venner, familie og kollegaer for støtte og oppmuntring gjennom flere år og tusen takk til min forholdsvis tålmodige niåring, straks på vei inn i puberteten selv. Jeg håper kunnskapen jeg har tilegnet meg gjør meg bittelitt klokere.

Hilde M. Kvalheim
Mai, 2023

Sammendrag

Seksualisert teksting og bildedeling har blitt en normalisert del av hverdagen for mange ungdom i dag. De fleste ungdommer har gode opplevelser med sexting som en del av seksuell utvikling og utforskning, for andre kan sexting medføre en rekke negative konsekvenser som ryktespredning og krenkelser. Det er forsket mye på sexting fra ulike perspektiver, men den digitale utviklingen går fort og ungdommenes egne opplevelser må synliggjøres. Oppdatert kunnskap og økt forståelse kan være av betydning for helsesykepleiere og andre yrkesgrupper som jobber med å formidle kunnskap om seksuell helse og utvikling, fundert på sunn, digital adferd. Studiens problemstilling var: Hvilke erfaringer har ungdom med sexting?

Studiens teoretiske grunnlag bygger på teori om normal seksuell utvikling og faktorer som fremmer god seksuell helse. Betydningen av kjønn for helse drøftes og i tillegg drøftes teorien om sammenkobling av ungdommers fysiske – og digitale verden.

Studien har et kvalitativt design. Det er gjennomført to fokusgruppe intervju bestående av til sammen 10 ungdommer mellom 16 og 18 år, delt i grupper etter kjønn. Analysen av det empiriske materialet følger trinnene i tematisk analyse inspirert av Braun & Clarke.

Funnene viser at ungdommene erfarer sexting som en kompleks aktivitet, med mulighet for både positive og negative konsekvenser. Fravær av voksne og mangel på kunnskap hos voksne preger ungdommenes håndtering av fenomenet og ungdommene selv ønsker mer støtte og veiledning. Relasjonen mellom sender og mottaker avgjør hvordan sextingen oppfattes. Ungdommene inspireres av sosiale medier som bidrar til kroppspress og usikkerhet. Samtidig framkommer følger som tilknytning, sunn seksualitet og hengivenhet i forbindelse med aktiviteten.

Studien bidrar til innsikt i ungdommers erfaringer med sexting, fra ungdommenes perspektiv. Studien viser behov for stor grad av bevissthet omkring sexting og dets mange konsekvenser. Jenter opplever flere negative konsekvenser enn gutter, i tråd med et tradisjonelt kjønnsrollmønster, og synes ekstra sårbare i møtet med sexting og normative forventninger til seksualitet og utseende i et digitalt samfunn.

Nøkkelord: sexting, ungdommer, erfaringer, digital teknologi, seksuell helse, seksualitet

Abstract

Sexting has become a normalized part of everyday life for adolescents today. Many young people have positive experiences with sexting as part of sexual development and exploration, for others sexting can lead to a number of negative consequences such as spreading rumors and offences. Much research has been done on sexting from various perspectives, but digital development is moving fast and young people's own experiences must be heard. Updated knowledge and increased understanding of sexting can be important for public health nurses and other professionals who work with youth, to convey knowledge about sexual health and development, based on healthy, digital behaviour. The research question was: What experiences do young people have with sexting?

The theoretical framework for the study is based on the theory of normal sexual development and factors that promote sexual health. The importance of gender for health is discussed and, in addition, a theory of how young people's physical and digital worlds are intertwined, is discussed.

The study has a qualitative design. Two focus group interviews were conducted consisting of 10 young people between the ages of 16 and 18, divided into groups according to gender. The analysis of the empirical material follows the steps of thematic analysis inspired by Braun & Clarke.

The findings show that young people experience sexting as a complex activity, with the possibility of both positive and negative consequences. The absence of adult interference and a lack of knowledge among adults characterizes young people's handling of the phenomenon and the adolescents want more support and guidance. The relationship between sender and receiver determines how sexting is perceived. Young people are inspired by social media, which contributes to body pressure and insecurity. At the same time, consequences such as attachment, healthy sexuality and affection appear in connection with the sexting phenomenon.

The study contributes to insight into young people's experiences with sexting, from the young people's perspective. The study shows the need for a great deal of awareness about sexting and its many consequences. Girls experience more negative consequences than boys, in line with a traditional gender role pattern, and seem extra vulnerable in the face of sexting and normative expectations of sexuality and appearance in a digital society.

Keywords: sexting, adolescents, experiences, sexual health, sexuality, digital technology

Innholdsfortegnelse

Forord.....	III
Sammendrag.....	IV
Abstract.....	V
1 Innledning.....	1
2 Kunnskapsstatus.....	2
2.1 Litteratursøk.....	2
2.2 Internasjonal forskning.....	3
2.3 Nasjonal forskning.....	8
2.4 Skolehelsetjenesten og nasjonalfaglige retningslinjer.....	9
2.5 Studiens hensikt og problemstilling.....	10
2.6 Avgrensninger og presiseringer.....	11
2.7 Begrepsavklaringer.....	11
3 Teoretiske perspektiver.....	13
3.1 Faktorer for utvikling av seksualitet og seksuell helse hos barn og unge.....	13
3.1.1 Seksuell helse i et kjønnsperspektiv.....	15
3.1.2 Kjønn, helse og sosiale medier.....	16
3.2 Online adferd og utvikling hos barn og unge - et teoretisk rammeverk.....	17
4 Forskningsdesign og metode for datainnhenting.....	20
4.1 Valg av forskningsmetode.....	20
4.1.1 Hermenutikk.....	20
4.1.2 Fokusgrupper som metode for datainnhenting.....	21
4.1.3 Forforståelse.....	22
4.2 Utvalg og rekruttering av deltakere.....	22
4.3 Intervjuguide og intervjuers rolle.....	24
4.4 Transkribering.....	24
4.5 Prosjektprotokoll og loggføring.....	25
4.6 Valg av analyse.....	25
4.7 Tematisk analyse i seks faser.....	26
4.7.1 Fase 1; bli kjent med datamaterialet.....	26
4.7.2 Fase to; generere første koder.....	27

4.7.3	Fase tre; søk etter tema.....	28
4.7.4	Fase 4; gjennomgang av valgte tema	29
4.7.5	Fase 5; definere og navngi tema.....	31
4.7.6	Fase 6; produsere oppgaven	31
4.8	Forskningsetiske overveielser.....	32
4.8.1	Prosjektgodkjenning.....	33
4.8.2	Informert samtykke.	34
4.8.3	Konfidensialitet og personvern	34
4.8.4	Forskerrollen og refleksivitet	34
4.9	Premisser for kvalitativ analyse.....	35
4.9.1	Gyldighet.....	35
4.9.2	Pålitelighet.....	36
4.9.3	Genrealiserbarhet.....	37
4.9.4	Transparens	37
5	Funn.....	39
5.1	Ungdom på egenhånd	39
5.1.1	Manglende kjennskap til juridiske konsekvenser og lave forventninger til politiet	41
5.1.2	Sosiale medier som primær læringskanal og ønske om voksenstyring.....	42
5.2	Relasjonens natur avgjør hvordan sexting oppfattes	46
5.2.1	Sexting som valuta	48
5.3	Subtile koder og seksualitet.....	50
5.4	Frykt for sosiale konsekvenser	53
5.4.1	Relasjonelle omkostninger	55
6	Diskusjon.....	58
6.1	Digitalisering og teknologi.....	58
6.2	Kulturelle og sosiale faktorer	60
6.3	Risiko og konsekvenser	62
6.4	Seksualundervisning og forebygging	65
6.5	Juridiske og etiske spørsmål.....	67
6.6	Studiens styrker og svakheter	69
7	Avslutning og implikasjoner for praksis	72
	Litteraturliste	75

- Vedlegg 1 - Forespørsel om hjelp til rekruttering
- Vedlegg 2 - Informasjonsskriv og samtykkeskjema
- Vedlegg 2 - Intervjuguide
- Vedlegg 4 – NSD vurdering

1 Innledning

Tema for denne studien er ungdommers erfaringer med seksualisert teksting eller bildedeling ved hjelp av sosiale medier og smarttelefon; sexting. Unge mennesker er ivrige brukere av sosiale medier, og mange av dagens ungdom kjenner ikke et samfunn uten (NOU 2023:5, s. 205). Fra å være et nytt fenomen på tidlig 2000-tallet er sexting nå i økende grad en normalisert aktivitet som barn og ungdom forholder seg til (Bradbury-Jones et al., 2019; Clark et al., 2018; Doyle et al., 2021; Gassó et al., 2019; Klettke et al., 2014; Madigan et al., 2018; María Dolores et al., 2020; Medietilsynet, 2020; Steinnes & Teigen, 2021). I Barn og Medier-undersøkelsen 2020 (Medietilsynet) svarer 1 av 5 ungdom i alderen 13-16 år at de har hatt negative opplevelser knyttet til sexting og jenter rapporterer gjennomgående flere negative faktorer relatert til aktiviteten enn gutter. I ungdommenes digitale hverdag kan seksuelle krenkelser finne sted gjennom sexting og hvor grensene går oppleves uklart for ungdommene (Barneombudet, 2018). Allikevel diskuteres det fortsatt i fagmiljøene hvorvidt aktiviteten virkelig kan assosieres med psykiske helseplager og overgrep (Barrense-Dias et al., 2017; Bradbury-Jones et al., 2019; Doyle et al., 2021; Gassó et al., 2019; NOU 2023:5, 2023) Oppbevaring eller deling av seksualiserte bilder kan medføre juridiske konsekvenser, som kan få store følger for unge mennesker (Kripos, 2020b; Straffeloven, 2009). Media tegner et bilde av sexting som en risikofylt aktivitet, men forskning gir ikke entydig svar på hvorvidt bekymringene er velfunderte. Utviklingen går i rasende fart og ungdommens stemme er viktig å få fram (Bradbury-Jones et al., 2019; Doyle et al., 2021; Gassó et al., 2019; Steinnes & Teigen, 2021). Ungdommer tilbringer mye tid i digitale rom og helsesykepleiere og annet fagpersonell møter barn og ungdommer med ulike erfaringer knyttet til sexting. Oppdatert kunnskap om ungdommenes egne holdninger og oppfatninger om fenomenet er av betydning for foreldre og fagpersoner i møter med barn, ungdommer og deres familier.

2 Kunnskapsstatus

Kapittelet som følger inneholder beskrivelse av litteratursøk samt kunnskapsstatus om sexting. Jeg viser til internasjonal forskning og norske rapporter. Det er forsket og skrevet mye om sexting siden fenomenet ble kjent i begynnelsen av 2000-tallet og det vil være umulig, grunnet oppgavens størrelse, å gjennomgå alt. Under presenteres derfor et utvalg av forskning og kunnskapsstatus som jeg vurderte som relevant på bakgrunn av studiens problemstilling og tema.

2.1 Litteratursøk

For å orientere meg og finne oppdatert kunnskap om sexting gjorde jeg i perioden august 2022 et semistrukturert søk etter litteratur om fenomenet sexting i ulike databaser som Oria, Google Scholar, Psycinfo, Medline, SweMed +, Cinahl, Cochrane og Idun. Søkeordene utgjorde kombinasjoner av ordene *sexting, * youth OR adolescents, *experience,* perceptions OR attitudes OR views. Jeg fikk store mengder treff og det ble tydelig at det er gjort mengder av forskning fra ulike perspektiver, på tema siden begynnelsen av 2000-tallet. Ettersom jeg vurderer at fenomenet sexting befinner seg i et slags krysspunkt mellom helse, samfunn og jus, har jeg søkt bredt for å danne meg et helhetlig perspektiv på litteraturen som finnes, for å ikke gå glipp av vinklinger inn i tema.

Jeg valgte ut artiklene jeg anså som mest relevante for problemstillingen og leste sammendrag. Jeg ekskluderte artikler som ikke var relevante for tema eller problemstilling. Eksklusjonskriterier var engelskspråklige eller nordisk språk, artikler ikke eldre enn ti år, grunnet rask teknologisk utvikling og endring i sosiale mediebruk. Videre var et kriterie at artiklene skulle være fra land hvor resultatene ble vurdert som overførbare til norske forhold. Eksklusjonskriterier var artikler eldre enn ti år, artikler som omhandler sexting i et minoritetsperspektiv og artikler som undersøkte sexting og LGBTQ ungdommer. Artikler som omhandlet voksne ble også ekskludert. Videre har jeg etter veiledning søkt i tidsskrifter og nettsier av relevans. Deretter benyttet jeg «snowballing» som strategi og gjennomgikk referansene i relevante publiserte artikler. Ved gjennomgang av referanselister fant jeg en nyere studie som omhandlet sexting og mental helse, en kvalitativ studie om sexting og

anerkjennelse, samt to kvalitative studier om helsesykepleiere og sexting som ble inkludert i bakgrunn og i diskusjon. Etter funnene var skrevet ut gjorde jeg igjen et nytt semistrukturert bredt søk i google scholar for å orientere meg i hvorvidt ny forskning var kommet ut i perioden jeg hadde jobbet med studien min.

2.2 Internasjonal forskning

Sexting som fenomen har i de siste tiårene vært gjenstand for stor interesse fra media og det er gjort mye forskning på ungdom og sexting fra ulike perspektiver (Doyle et al., 2021; Gassó et al., 2019). Til tross for interessen fremkommer det allikevel ikke konsensus vedrørende hvilke implikasjoner sexting kan ha for barn og unge (Gassó et al., 2019; Madigan et al., 2018, s. 238). Aktiviteten har tidligere vært assosiert med en rekke negative konsekvenser som trakassering, seksuell risikoatferd, psykisk uhelse og mobbing på nett (Barrense-Dias et al., 2017, s. 544; Madigan et al., 2018, s. 328), men i senere tid blir sexting i større grad ansett som en del av ungdommers hverdag og som en del av utforskning av seksualitet (Gassó et al., 2019).

En systematisk litteraturgjennomgang gjennomført av Klettke, Hallford & Mellor publisert i 2014 gjennomgikk 31 artikler om sexting. Forskerne så på prevalens, motivasjon for-, antatte konsekvenser av - og mental helse og trivsel, relatert til sexting. Forfatterne fant at prevalensen av sexting, på tidspunktet da studien ble utført, var preget av at ulike definisjoner av sexting ga ulike estimater i studiene. Alder var av betydning for prevalens og økt alder ga økt grad av sexting blant ungdommer. Resultatene viste en tendens til at jenter sendte mer sexter enn gutter. Et markant funn var at sexting var assosiert med å være seksuelt aktiv, seksuell risikoaktivitet som ubeskyttet sex og bruk av alkohol eller narkotika i forkant av det seksuelle møtet. Ungdommer som sextet hadde mer positive holdninger til aktiviteten enn ungdommer som ikke sextet, men sexting ble også ansett som en risikofylt aktivitet av ungdommene. Motivasjonen for å sexte varierte, men press ble identifisert som motivasjon for jenter. Spørsmål om sexting og sammenheng med psykologisk uhelse eller stress ga blandede resultater og forfatterne anbefalte mer forskning på tema.

En kvalitativ studie gjennomført av Ringrose et al. (2013) utforskete kjønnsrelaterte nyanser relatert til sexting. Studien viste hvordan tradisjonelle kjønnsrollemønstre og ulikheter var assosiert med sexting. For jenter kunne forespørsel om å sexte tolkes som tegn på at jentene var attraktive og verdifulle. Dersom jentene derimot sextet for mye og dermed brøt sosiale regler kunne de få kallenavn som «sluts» og rykter på seg som jenter uten selvspekt. De sosiale konsekvensene kom fra både jenter og gutter. Resultatene viste at sexting var assosiert med devaluering av jentenes kropp og påføring av skam. Gutter som sextet fikk ingen tilsvarende negative, sosiale konsekvenser, men kunne derimot oppleve at derimot fikk positive følger som økt status i vennegjengen.

Faktorer som motivasjon, livsstil og hvordan ulike personlighetstrekk påvirket ungdommens forhold til sexting fanget forskeres interesse og var tema i en oversiktsstudie av Cooper et al. (2016). Resultatene viste sexting som et komplekst fenomen hvor konteksten rundt-, mening og intensjon bak sexting fremsto som faktorer av betydning, samt hvorvidt samtykke eller manglende samtykke (Cooper et al., 2016, s. 713). Gjennomgangen viste at 10,2 % av ungdommer sextet og at jenter trolig sendte mer sexter enn gutter på samme alder. Studien fant følgende faktorer relatert til motivasjon og sexting; flørting i forhold eller for å oppnå romantisk oppmerksomhet, som en del av et romantisk forhold, eksperimentering eller press fra partner eller venner (Cooper et al., 2016, s. 709). Gjennomgangen viste at det fortsatt var begrenset forskning på sexting og psykologiske konsekvenser og forfatterne mente det kun forelå tentative forklaringer for sammenhengen mellom sexting, risiko og personlighet. Et tydelig funn var at jenter så ut til å ha flere negative erfaringer med sexting, men også dette ble diskutert som et funn hvor det var behov for mer kunnskap (Cooper et al., 2016, s. 713). Oversikten fant en tendens til sexting som en indikator for involvering i annen risikoatferd, men at ytterligere kvalitativ forskning på både risikofaktorer og beskyttende faktorer var nødvendig. Gjennomgangen viste at mange ungdommer hadde positive opplevelser knyttet til sexting og at flere av studiene som ble gjennomgått utfordret den problemfokuserede diskursen i medier og den offentlige debatten hvor hovedfokuset var på negative sosiale, emosjonelle eller juridiske følger av aktiviteten (Cooper et al., 2016, s. 709).

Forskningen på sexting er undersøkt fra mange ulike vinkler og perspektiver og det ble tydelig at sexting var en aktivitet bestående av mange fasetter. En metaanalyse utført av

Madigan et al. (2018) belyste nettopp kompleksiteten i sexting. Resultatene viste at til tross for mye forskning på tema hevdet forfatterne at konsekvensene av sexting, sett fra et folkehelseperspektiv, fremdeles ikke fremstår som entydige. Studien undersøker gjennomsnittlig prevalens for å sende og motta sexter i lys av faktorer som kjønn, alder og tidsrom. Resultatene fra studien viser at prevalensen av sexting har økt de siste årene og øker ettersom ungdommene blir eldre. Økningen i frekvens var forventet og knyttes til seksuell identitet og utforskning ettersom ungdommene blir eldre. Antydningen om at jenter sender mer sexter grunnet press fra jevnaldrende gutter og medias fokus på dette diskuteres og oversiktsstudien ikke finner signifikante forskjeller mellom kjønnene. Studien konkluderer med at en stor andel ungdommer sexter, mellom 14,8% -27,4%, og at sexting kan ansees som en normal del av seksuell atferd og utvikling av identitet i en digital tidsalder. Samtidig uttrykker forfatterne at de er bekymret over at 1 av 8 ungdommer enten har videresendt en sext uten samtykke eller selv opplevd at et bilde ble delt uten å ha ønsket det. Studien gir støtte til tidligere forskning hvor sexting omtales som en aktivitet assosiert med trakassering, online-mobbing, utpressing og risiko for seksuelle overgrep. Forfatterne beskriver hvordan sexting er en del av mange ungdommers hverdag, men at kunnskap om kjønnsforskjeller og ulike typer atferd knyttet til aktiviteten fremdeles mangler og at det dermed er vanskelig å si hvorvidt medias fokus på negative konsekvenser er velbegrunnet eller ikke (Madigan et al., 2018, s. 328).

Med oversiktsartikkelen «Sexting, Mental health and Victimization Among Adolescents» søkte Gassó et al. (2019) å sammenfatte den eksisterende kunnskapen om forholdet mellom sexting og psykisk helse og, i tilfelle, hvilke negative utfall sexting er assosiert med. Studien belyser den polariserte debatten om sexting som enten en normalisert del av ungdommenes hverdag og seksuelle uttrykk eller som en risikofyllt aktivitet som bør begrenses gjennom tiltak. Det konkluderes med at litteraturgjennomgangen ser ut til å peke mot at sexting er assosiert med symptomer på psykisk uhelse, spesielt symptomatikk knyttet til depresjon og angst (Gassó et al., 2019, s. 12). Det psykologiske aspektet kan både sees som prediktor for sexting eller som konsekvens av sexting, spesielt dersom ungdommene opplever press eller bli utsatt for overgrep. Resultatene regnes fortsatt som inkonklusive og ytterligere forskning er nødvendig. Forfatterne mener foreldre og

skolepersonell bør være oppmerksomme på psykologiske symptomer og sexting, ettersom sexting kan føre til symptomer på psykisk uhelse og vice versa (Gassó et al., 2019, s. 12).

En nyere litteraturgjennomgang av Doyle et al. (2021) hadde som formål å gjennomgå kunnskapen om hvilke følger sexting kan ha for barn og ungdom. Resultatene viste at sexting har en rekke, varierte konsekvenser for barn og unge, noen positive og ønskede, andre negative og uønskede (Doyle et al., 2021, s. 110). Fire kategorier med konsekvenser ble identifisert; psykologiske (offergjøring, overgrep, psykisk velvære og uhelse, livskvalitet), atferd (seksuell aktivitet, risikoatferd, utsette andre for trakasseringe eller overgrep), relasjonell (forhold til andre og rykter) og system nivå (forsendelse av -og eksponering for seksualisert innhold) (Doyle et al., 2021, s. 94). Følgene presenteres som et kontinuum av følgende systematiserte underkategorier; positive utfall, stigma og negative konsekvenser og overgrep eller alvorlige traumer. Forfatterne mener funnene impliserer at fagfolk og intervensjoner må ha som utgangspunkt at barn og unge kan ha erfaringer med sexting som gjenspeiler hele spekteret av de tre undergruppene av utfall (Doyle et al., 2021, s. 110).

Del Rey et al. (2019) utførte en studie basert på data fra 2356 skoleelever mellom 11 og 18 år for å undersøke hvilken følelsesmessig påvirkning sexting har på barn og unge. Videre hadde forfatterne en hypotese om at behovet for popularitet påvirket ungdommenes forhold til sexting og at det ville variere med kjønn. Resultatene fra studien viste at sexting tydelig hadde en følelsesmessig påvirkning på informantene, men uten signifikante forskjeller mellom kjønnene. Forfatterne mener ønske om popularitet fremstår som en viktig motivasjon for sexting. Funnene viste at sexting ikke genererte negative følelser når informantene engasjerte seg i aktiviteten. Informantene ble påvirket følelsesmessig av sexting, men følelsene ble beskrevet som «aktive» i betydningen å føle seg livlig, energisk, aktiv klar, bestemt og tilfreds (Del Rey et al., 2019, s. 6). Forfatterne skriver at funnene kan anses som positive ettersom «aktive» følelser utgjør en kontrast til følelser som sinne og depresjon som i større grad knyttes til psykisk uhelse. Samtidig mener forfatterne at de positive følelsene som sexting genererer kan fungere som stimuli for videre sexting, uten at de potensielle ulempene eller konsekvensene aktiviteten assosieres med blir vurdert. Et tydelig funn var også at jenter scoret signifikant høyere på skalaen av depresjon og sinne, knyttet til sekundær sexting, mens gutter scoret høyere på positive følelser av både primær

og sekundær sexting(Del Rey et al., 2019, s. 7). Forfatterne mener erfaringen av positive følelser når barn og unge sexter, dermed kan indikere mangel på bevissthet omkring de potensielle konsekvensene av aktiviteten og konkluderer med at mer forskning på forebygging og adressering av sexting er nødvendig(Del Rey et al., 2019, s. 6).

I kontrast mener Bradbury-Jones et al. (2019) derimot at sexting bør behandles som en risikofylt aktivitet. De hevder det er naivt å anse sexting som en morsom, uskyldig aktivitet innenfor etablerte relasjoner. Forfatterne skriver at de psykologiske og sosiale følgene av sexting må anerkjennes og at barn og unge, gjennom sexting, risikerer å utsettes for alvorlige konsekvenser som online overgrep eller online «grooming». (Bradbury-Jones et al., 2019, s. 1054). Forfatterne skriver at helsesykepleiere innehar en unik posisjon med mulighet til å utforske fenomenet sammen med barn og unge (Bradbury-Jones et al., 2019, s. 1053). I en kvalitativ intervjustudie «I keep hearing reports on the news that it's a real problem» undersøkte Bradbury-Jones et al. (2019) hvilken kunnskap helsesykepleiere om sexting, omfanget og eventuelle negative konsekvenser. Forfatterne gjennomført 18 semistrukturerte intervjuer med helsesykepleiere mellom 30 og 60 år fra en provins i England og informantene ble spurt om å gjenfortelle faktiske hendelser. Resultatene viste at helsesykepleierenes kunnskap om sexting i stor grad var basert på medias rapportering, ikke vitenskapelige artikler eller forskning. Videre viste studien at de fleste helsesykepleierne hadde meninger om sexting, men syntes aktiviteten var vanskelig å forstå. Helsesykepleierne anerkjente betydningen av egen rolle som yrkesutøvere med mulighet til å påvirke ungdommers forhold til sexting og dermed med mulighet til å bidra til å begrense skadeomfanget i etterkant av sexting. Forfatterne introduserer en modell de kaller «risikohierarki for sexting», som de mener kan være av nytte for helsesykepleiere som søker kunnskap om aktiviteten og som et samtaleverktøy i møte med barn og unge. Risikohierarkiet gjengis i originalspråket under (Se tabell 1).

Tabell 1 Risikohierarkiet

Percieved level of risk	Nature of practice	Charachteristics of practice
Low	Normalised practice	Concensual sharing between two people. Takes place in a seemingly caring and trusting relationship A fun, naive activity
Medium	Potentially abusive practice	Pressure to share images Risk of the images being «out there» Potential for non-consensual sharing of image
High	Manipulative and exploitive	Predatory behaviours Risk of grooming Potential for sexual exploitation

2.3 Nasjonal forskning

I 2020 kom rapporten «Barn og Medier» (Medietilsynet, 2020) som kartla norske 9-18 åringers digitale medievaner. Rapporten viser at andelen barn og unge som har sin egen mobiltelefon øker fra 85% ved 10 års alder til 99% ved 14 års alder. Mange mottar meldinger med seksualisert innhold og får forespørsler om å sende bilder eller videoer med seksualisert innhold. Tre av ti 13-18 åringer har mottatt meldinger med seksualisert innhold det siste året og andelen øker med alder. En tendens er at jenter i 17-18 års alder opplever mest negative følgene knyttet til aktiviteten. 35% av jentene som mottok meldingene opplevde det som ubehagelig. Et betydelig funn i rapporten er at 46% av norske tenåringer det siste året (2019) har blitt spurt om å sende nakenbilder av seg selv til andre. Andelen øker med alder og jenter får flest forespørsler. 12% av ungdom i tenårene sier de har delt et nakenbilde av seg selv (Medietilsynet, 2020).

Steinnes og Teigen (2021) gjennomførte fokusgruppeintervjuer med nitten ungdommer med hensikt å undersøke ungdommers bildedelingskultur i lys av kritisk medieforståelse, de digitale plattformene og markedsføringsinteresser. Resultatene viste at ungdommer sender bilder i søken etter anerkjennelse og aksept fra jevnaldrende, for å være intim og fordi de opplever press. Opplevelsen av press gjaldt særlig jenter i studien. Forfatterne mener deling

av sårbare bilder mellom to som samtykker kan være positivt for begge, men at fokus på rettes mot de tilfellene hvor bildene blir delt som et resultat av press eller tvang (Steinnes & Teigen, 2021, s. 39). Videre hevder forfatterne at stort fokus på sex og nakenhet i sosiale medier og i reklame kan bidra til å normalisere deling av nakenbilder blant ungdom (Steinnes & Teigen, 2021, s. 28). Forfatterne etterlyser at medieselskaper og digitale tjenester som tilrettelegger for sending av bilder og videoer tar større ansvar for å hindre at sårbare bilder blir spredt (Steinnes & Teigen, 2021, s. 34).

Rapporten «Seksuell utnyttelse av barn over internett» fra Kripos (2020) beskriver hvordan barn og ungdom blir presset til å dele seksualiserte bilder eller videoer. Materialet er ofte selvprodusert og oversendt frivillig, ofte til en kjæreste eller tidligere kjæreste (Kripos, 2020a, s. 26). 1.juli 2021 trådte en ny lov i kraft, hvor straffen for personer, som deler seksualiserte bilder, filmer og lydopptak av barn under 18 år uten samtykke, er hevet. Personer som deler krenkende eller åpenbart private bilder, film eller lydopptak av andre kan nå straffes med bot eller fengsel i inntil ett år. Dersom overtredelsen er planlagt og er grov, kan personen som deler bildet, filmen eller lydopptaket straffes med fengsel i inntil to år. Straffen avhenger av type materiale, hvor mye som er delt, om delingen har vært systematisk eller organisert, om hevn er motivasjon og om den fører til store påkjenninger for fornærmede. Strafferammen er nå på inntil tre år i fengsel og en dom kan få store konsekvenser i unge liv (Straffeloven, 2009; Åndsverkloven, 2018).

2.4 Skolehelsetjenesten og nasjonalfaglige retningslinjer

Helsesykepleiere i skolehelsetjenesten og ved Helsestasjon for Ungdom jobber forebyggende og helsefremmende med barn og unge. Formålet er å fremme psykisk og fysisk helse, forebygge sykdommer og utjevne sosiale helseforskjeller. Helsesykepleiere skal fange opp barn og unge med behov for hjelp, og gi et tilbud eller veilede de videre i til andre hjelpeinstanser. Tilbudet er universelt og skal orienteres mot individ - og folkehelsearbeid. I retningslinjene for yrkesutøvelsen står det at skolehelsetjenesten bør bidra i skolens samlivs- og seksualitetsundervisning. Hensikten er å gi barn og unge viktig kunnskap og holdninger

knyttet til seksuell helse og forhold som fremmer livsglede, mestring og følelse av egenverd (Helsedirektoratet, 2017a).

Under fanen «Sosiale medier» i retningslinjene for helsestasjons -og skolehelsetjenesten (Helsedirektoratet, 2018) nevnes det kort at helsepersonell oppfordres til å informere ungdommene om legale konsekvenser av deling av bilder på nett. Videre blir helsesykepleiere anbefalt å delta i -eller gjennomføre seksualundervisning på ungdomskolen og i videregående skole i samråd med skolen og gjeldende læringsplan (Helsedirektoratet, 2017b). Eksempler på temaer som helsesykepleiere skal ta for seg på ulike trinn er kroppens utvikling, pubertet, fertilitet, reproduksjon i ungdomskolen. I videregående skole er temaene sex i samfunnet ;holdninger, verdier og mangfold, seksuelle rettigheter og grensesetting med hensyn til egen kropp, selvrespekt, mellommenneskelige relasjoner, seksualitet og identitet og vold og seksuelle overgrep. Uldal (2018) mener at forskjellene mellom kjønnene må inn i seksualundervisningen for å bevisstgjøre de unge på de ulike forventninger som stilles til gutter og jenter, også på nett. I seksualundervisningen må hvem som begår de mest alvorlige krenkelsene belyses, og hvilke sanksjoner som rammer hvem når intime bilder eller videoer blir spredt.

2.5 Studiens hensikt og problemstilling

Det finnes mye internasjonal forskning om sexting og hvilke konsekvenser det kan få for barn og unge. Resultatene er ikke entydige, men viser at sexting er et komplekst fenomen. Den digitale utvikling går raskt og det er nærliggende å tenke at hvordan ungdommer forholder seg til sexting også vil være i stadig endring. Hensikten med studien er å bidra til økt forståelse og ny kunnskap om hvordan fenomenet sexting påvirker ungdom. Innsikt i ungdommenes erfaringer kan være av betydning for helsesykepleiere og andre faggrupper i arbeidet med seksualundervisning, psykoedukasjon og annen oppfølging av ungdom og deres familier.

Med utgangspunkt i bakgrunn for valg av tema og målet med studien er problemstilling:

Hvilke erfaringer har ungdommer med sexting?

2.6 Avgrensninger og presiseringer

Medietilsynet (2020) beskriver hvordan ungdommene bruker app'er som Snapchat, Messenger og Whats App til å sexte. De ulike appenes rolle og betydning nevnes av flere av informantene, men behandles ikke inngående i denne studien. Bilder av ungdommer som fremstilles seksualisert eller utfordrende benevnes av Steinnes og Teigen (2021, s. 17) som "sårbare bilder" omtales med andre ord, men med samme betydning i denne studien. Sårbare bilder er grundig behandlet i SIFO Rapport 17.

2.7 Begrepsavklaringer

Begrepet sexting har gjenstand for diskusjon vedrørende definisjon på bakgrunn av faktorer som hvorvidt seksualisert tekst, bilder og video skal defineres som sexting. Videre har det vært uenighet om begrepet skal benyttes dersom samtykke foreligger mellom to mennesker i en romantisk relasjon eller hvorvidt "sexting" skal brukes i tilfeller der bilder eller videoer kommer på avveie. Videre varierer betydningen av ordet sexting fra person til person og aktiviteten kan endre seg fra teksting til video etterhvert som individer blir eldre (Barrense-Dias et al., 2017, s. 553). I denne studien benyttes begrepet sexting om seksualisert teksting, bilder og videoer gjennom elektroniske medier, slik Madigan et al. (2018) forstår fenomenet. Sårbare bilder defineres av Steinnes og Teigen (2021, s. 7) som alle typer bilder man ikke vil at skal komme på avveie eller bli sett av andre enn de bildene er tiltenkt. På bildene fremstilles ungdommene lettkledde og utfordrende eller intime. Studien omhandler sårbare bilder sett i lys av denne definisjonen, men begrepene "nudes", "dickpics", "nakenbilder" eller "bilder" blir brukt her, ofte med samme betydning. Begrepet sekundær sexting forstås som bilder som blir videresendt, ofte uten samtykke, slik det omtales av Del Rey et al. (2019, s. 2). Begrepet blir noe brukt i diskusjonen, men beskrives ellers som videresending av bilder, tekst eller video. Ytterligere avgrensning er gjort i forhold til teoretisk perspektiv hvor fokuset vil ligge på utvikling av seksualitet og seksuell helse i et psykologisk-, samfunnsmessig og digitalt perspektiv. De biologiske og fysiologiske endringene som følger puberteten behandles i liten grad. Jeg vurderer at disse faktorene har størst relevans for studiens problemstilling og vil bruke det teoretiske perspektivet som en del av diskusjonen. Jeg tar jeg utgangspunkt i seksuell helse slik den defineres av WHO (2014) :

“Sexual health is a state of physical, emotional, mental and social well-being in relation to sexuality; it is not merely the absence of disease, dysfunction or infirmity. Sexual health requires a positive and respectful approach to sexuality and sexual relationships, as well as the possibility of having pleasurable and safe sexual experiences, free of coercion, discrimination and violence. For sexual health to be attained and maintained, the sexual rights of all persons must be respected, protected and fulfilled.”

(WHO, 2014)

3 Teoretiske perspektiver

Det teoretiske perspektivet i et forskningsprosjekt kan ha flere funksjoner. Teori kan brukes til å beskrive forskerens utgangspunkt eller som en forståelsesramme som brukes inn i analysen, fortolkningsarbeidet og i diskusjonen (Malterud, 2017, s. 189-191); Tjora (2021, s. 39). I denne oppgaven som søker kunnskap om ungdommers erfaringer med sexting vil fokuset rettes mot utvikling av seksualitet og seksuell helse i et psykologisk, samfunnsmessig og digitalt perspektiv, ettersom jeg vurderer at disse faktorene har størst relevans for studiens problemstilling. Teori om kjønn og seksuell helsediskurs av Tolman, Striepe & Harmon (2003) presenteres, etterfulgt av utdrag fra rapporten "Den store forskjellen - Om kvinners helse og betydningen av kjønn for helse (NOU 2023:5). Til sist introduseres teori som knytter online atferd til barn og unges utvikling utarbeidet av Subrahmanyam og Smahel (2011).

3.1 Faktorer for utvikling av seksualitet og seksuell helse hos barn og unge

I boken "Sexuality in Adolescence- The digital generation" (Temple-Smith et al., 2016) belyser forfatterne ungdom og seksualitet. Barn og unge lever ulike liv grunnet ulikhet i sosiale, kulturelle og økonomiske faktorer. Til tross for dette har deres seksuelle utvikling mange likhetstrekk (Temple-Smith et al., 2016, s. 2). Overgangen fra barn til ungdom gjennom puberteten anses som en kritisk fase i barn -og unges seksuelle utvikling og fører med seg seksuell lyst, utvikling av holdninger til seksualitet og begynnende seksualadferd (Temple-Smith et al., 2016, s. 3). Psykologisk sett gir puberteten en dreining bort fra primærfamilien som største fokus og referanse i livet, til å søke jevnaldrende som veivisere for adferd, holdninger og sosiale koder (Temple-Smith et al., 2016, s. 4). Videre er hjernen i endring, hvilket gir ungdommene mulighet til å se andre perspektiver. Hjernens prefrontale cortex utvikles i denne alderen og dette medfører økt evne til abstrakt tenking, til å skifte mellom ulike fokus og evne til å hemme impulser og raskere prosessere informasjon. Utviklingen endrer tenåringeres emosjonelle kapasitet og øker deres evne til affektregulering (Rosso et al., 2004, s. 361).

Hvordan ungdommene klarer å integrere sine seksuelle følelser, behov og lyster inn i sammenhengende og positivt selvbilde, er av stor betydning (Temple-Smith et al., 2016, s. 4). Den seksuelle utviklingen innebærer eksponering av selvet til en annen og kan påvirke ungdommenes opplevelse av egen identitet og verdensbilde. I det seksuelle møtet med en annen kan ungdommene oppleve å få validert deres egenverd gjennom positive, intime relasjoner som kan legge føringer for kommende forhold. På andre siden kan negative erfaringer få destruktive konsekvenser som kan underbygge eller gi ungdommene en opplevelse av å være verdiløse (Temple-Smith et al., 2016, s. 4). I tråd med definisjonen til WHO om at seksuell helse består av fysiske, psykisk, emosjonell og relasjonell velvære (WHO, 2014), må seksuell helse sees i et helhetlig og sosialt perspektiv som inkluderer biologiske og psykologiske faktorer, i tillegg til sosiale komponenter bestående av påvirkning fra familie og venner, sosiale normer og verdier (Temple-Smith et al., 2016, s. 24). På et overordnet plan bidrar også kulturen til ungdommenes seksuelle utvikling (Temple-Smith et al., 2016, s. 4) og ungdommenes kulturelle bakgrunn, sosiale klassesilhørighet og grad av utdanningsnivå påvirker deres seksuelle erfaringer (Temple-Smith et al., 2016, s. 25).

Økt kunnskap om hjernens plastisitet og hvordan utviklingen av hjernen påvirker ungdommers evne til å ta valg vedrørende seksuelle forhold, fremstår som en sentral del av forskningen på ungdommer og seksuell helse (Temple-Smith et al., 2016, s. 2) Et annet sentralt moment er den digitale utviklingen og hvordan sosiale medier, det siste tiåret har påvirket ungdommers liv og deres relasjoner. Kommunikasjon over sosiale medier utgjør nå en stor del av ungdommers seksuelle utvikling. Utviklingen har endret hvordan ungdommene møter hverandre og hvordan de flørter og kan ha positive, men også alvorlige følger. Kunnskap om sosiale mediers funksjon i denne sammenhengen er av stor betydning for å forstå nåværende ungdommers seksuelle praksis (Temple-Smith et al., 2016, s. 3).

For å trygt kunne navigere utfordringer og utvikle sunn og god seksuell helse trengs informasjon og ferdigheter (Temple-Smith et al., 2016, s. 3). Ungdommene må forplikte seg til fremtiden og kan trenge beskyttelse for å kunne unngå seksuellrisikoatferd, seksuelt overførbare sykdommer og ikke- planlagte eller uønskede svangerskap. Gjennom kunnskap og relasjonelle ferdigheter kan ungdommene etablere sunne, seksuelle relasjoner og til tross

for enkelte utfordringer anses den seksuelle utviklingen til ungdommer som en normativ hendelse, med mulighet for positive og negative utfall (Temple-Smith et al., 2016, s. 3).

3.1.1 Seksuell helse i et kjønnsperspektiv

I rapporten “ Den store forskjellen — Om kvinners helse og betydningen av kjønn for helse (NOU 2023:5) gjennomgås betydning av kjønn i helseperspektiv. Rapporten tar for seg sentrale områder for kvinnehelse i et livsløpsperspektiv og slår innledningsvis fast at kjønn har betydning for helse (NOU 2023:5, 2023, s. 15).

“ Kvinner og menn har ulik biologi, de lever ulike liv, og de rammes ulikt av sykdom. Dette perspektivet må ligge til grunn for å sikre gode helsetjenester for alle, uavhengig av kjønn. I dag finnes ikke en forvaltningsstruktur som ivaretar hensynet til kjønn og kjønnsforskjeller i helse. (..) Stadig mer forskning tilsier at muligheten til god helse og likeverdige helsetjenester forutsetter at man anerkjenner betydningen av kjønn for helse. Likevel holdes det fremdeles fast på en kjønnsnøytral utforming av helse- og omsorgspolitikken i Norge. Betydningen av kjønn vektlegges verken i folkehelsearbeidet, i helse- og omsorgstjenesten, eller i helsefaglig forskning og utdanning.”

(NOU 2023:5, s. 15)

Seksualitet er en del av de fleste ungdommers liv og utvalget mener negative seksuelle opplevelser i barndommen og ungdomsårene kan ha store følger for den enkeltes seksuelle helse. Dermed er det viktig å fremme god seksuell helse gjennom hele livet, også i ungdomsårene (NOU 2023:5, s. 131). I kapittelet “Ungdom og unge kvinner” skriver utvalget at I ungdom I Norge i hovedsak har god helse og er tilfredse med livet (NOU 2023:5, s. 119). Samtidig viser utvalgets gjennomgang at jenter har mer subjektive helseplager og mindre god helse og livstilfredshet enn gutter. Det vises til en tendens til at unge kvinner i dag har litt dårligere opplevd helse sammenliknet med jevnaldrende kvinner i 2002 (NOU 2023:5, s. 121). Stadig flere unge jenter og kvinner rapporterer om psykiske helseplager som angst, depresjon og spiseforstyrrelser. Mange jenter erfarer helseutfordringer knyttet til seksuell helse -og utvikling, som menstruasjonsplager og sykdommer i underlivet. En betydelig andel unge jenter og kvinner er utsatt for fysisk, digital og seksuell vold. Mange unge jenter har også helseproblemer knyttet til kroppsbilde, spisevaner og sosialt press, men det er foreløpig uvisst hvorfor (NOU 2023:5, s. 121). Rapporten slår fast at det er i livsfasen fra barndom til

kjønnsmoden ungdom at kjønn for alvor begynner å få betydning for jentenes helse og sykdomsbilde. “Vi mangler kunnskap om hvilke forhold i samfunnet som gjør at disse problemene vokser, og vi vet heller ikke helt hva man bør gjøre for å behandle dem”, skriver utvalget i rapporten (NOU 2023:5, s. 121).

I rapporten (NOU 2023:5, s. 134) viser utvalget til den norske undersøkelsen “Reduced sexual desire in young Norwegian women” gjennomført av Bell et al. (2022) hvor resultatene viser rundt 37 % av kvinner i alderen 18 -29 år rapporterte om manglende seksuell lyst. Faktorer som økte sannsynligheten for redusert seksuell interesse og lyst ble identifisert som misnøye med eget utseende eller med parforholdet. I intervjuene oppga de unge kvinnene en flere temaer de selv mente påvirket deres seksuelle lyst negativt; fysisk og mental helse, å være en ung jente i dagens samfunn, relasjonelle faktorer og negative opplevelser, og personlige forventninger til seksualitet og seksuelle traumer. Rapporten fremhever at mange unge har en idé om at det er noe galt med dem hvis de mangler seksuell lyst. Forventninger mellom kjønnene om at gutter og jenter har like tenningsmønstre og seksuell interesse kan medføre opplevelser av dysfunksjon og det er særlig jenter og unge kvinner som rapporterer nedsatt lyst (NOU 2023:5, 2023, s. 134). Det er også unge jenter som rapporterer mest seksuell trakassering og utvalget refererer til en undersøkelse utført av Bendixen et al. (2017) som finner tydelig sammenheng mellom seksuell trakassering og selvrapporterte depressive symptomer både for gutter og jenter, men at effekten er størst for jentene (NOU 2023:5, s. 136).

3.1.2 Kjønn, helse og sosiale medier

Sosiale medier er en viktig kilde til informasjon om helse og myndigheter og offentlig helsetjeneste bruker sosiale medier til å nå ut med informasjon til ulike befolkningsgrupper (NOU 2023:5, s. 205) De siste årene vært stor vekst i antall studier som undersøker sammenhengen mellom bruk av sosiale medier og psykisk helse. Funnene er svært sprikende, hvilket kan skyldes ulike valg av metode og forskningsdesign (NOU 2023:5, s. 206). Gjennom sosiale medier blir barn og unge eksponert for idealiserte bilder av andre, hvilket kan ha negativ effekt på selvfølelse, men bildet er sammensatt. Utvalget fremhever også at bekymringene for negative følger kan ha gjort at de positive sidene har kommet i

bakgrunnen og mener at digital, sosial kontakt er en viktig kanal for å holde kontakt med venner og bekjente for mange ungdommer (NOU 2023:5, s. 207). Utvalget er bekymret for forekomsten av seksualiserte overgrep i sosiale medier og mener det er behov for mer kunnskap om barn og unges erfaringer med dette. Helsestasjon for ungdom og skolehelsetjenesten løftes frem som viktige aktører for å spre helseinformasjon til barn og unge, men også i å fange opp barn og ungdom som opplever vold og overgrep, for eksempel i sosiale medier (NOU 2023:5, s. 209).

God fysisk og psykisk helse blant ungdom og unge voksne er en grunnleggende forutsetning for best mulig helse i voksen alder (NOU 2023:5, s. 121). Helsedirektoratet er ansvarlig for normerende produkter som nasjonale faglige retningslinjer og veiledere innenfor forebygging, diagnostisering, behandling og det er problematisk at direktoratet allikevel ikke har en dedikert fagenhet eller avsatte ressurser som arbeider spesifikt med kjønns betydning for helse eller kvinners helse (NOU 2023:5, s. 104).

3.2 Online adferd og utvikling hos barn og unge - et teoretisk rammeverk

Med boken *“Digital Youth - The Role of Media in Development”* undersøker Subrahmanyam og Smahel (2011) hvilken rolle digitale medier har på tenårings utvikling. Forfatterne presenterer et teoretisk rammeverk som omhandler hvordan ungdommers digitale -og fysiske verden er psykologisk forbundet. Forfatterne fremhever seksualitet, identitet, mellommenneskelige relasjoner og intimitet som områder av spesiell betydning for tenårings utvikling og utdyper hvordan ungdommene søker jevnaldrende som støtte i spørsmål om seksuelle forhold. Deres relasjon til jevnaldrende er av stor betydning for ungdommenes utvikling (Subrahmanyam & Smahel, 2011, s. 24), og ettersom den digitale utviklingen har medført at digital kommunikasjon fremstår som en sentral måte å skape og opprettholde kontakt med jevnaldrende, fritidsaktiviteter og familie, må den digitale verden forstås som en faktor for ungdommers utvikling, på lik linje med familie, venner og skole, mener Subrahmanyam og Smahel (2011, s. 33). Forfatterne fremstiller en teori om at online kommunikasjon kan fungere som digitale møteplasser hvor jevnaldrende unge kan utforske utfordringer knyttet til relasjoner, seksualitet og egen utvikling. Å sammenkoble

ungdommens digitale bruk til deres generelle utvikling i tenårene vil gi et mer balansert syn på ungdommene og deres digitale verden, hevder Subrahmanyam og Smahel (2011, s. 33).

Ulikt tradisjonelle medier som tv og radio hvor brukerne fremstår som passive mottakere av informasjon, har den nye, digitale utviklingen med teksting, chate-apper og sosiale medie-apper bidratt til en interaktiv dreining, hvilket medfører at brukerne både konstruerer og samkonstruerer det digitale miljøet de befinner seg i. Ettersom digitale verktøy brukes på måter designerne ikke nødvendigvis hadde forutsett eller planlagt, mener forfatterne at de plattformene *samkonstrueres* av brukerne gjennom hvordan de tas i bruk (Subrahmanyam & Smahel, 2011, s. 34).

I kontrast til ideen om den tradisjonelle internetbrukeren som passivt påvirkes av innholdet hen presenteres for, må dagens online miljø forstås som levende, kulturelle miljø hvor normer og verdier skapes, endres og deles mellom brukerne i en syklisk dynamikk. Brukerne av mediene, i møtet med andre online brukere, blir dermed både en som påvirker og en som *påvirkes* av den samme online- kulturen de er med på å skape. Dersom ungdommer samkonstruerer egne digitale miljø kan det forventes at deres on -og off-line eksistens er forbundet og at ungdommenes digitale verden dermed utgjør en sentral plattform for å utforske eller forstå viktige deler av egen utvikling (Subrahmanyam & Smahel, 2011, s. 34). Disse utgjør de overnevnte utviklingsoppgavene seksualitet, identitet, intimitet og mellommenneskelige relasjoner. I lys av denne forståelsesrammen forventes det at ungdommene ikke bare tar med seg utfordringer og problemer de møter i deres off-line tilværelse inn i deres digitale verden, men at deres atferd, hvilke relasjoner som opprettholdes og hvem de interagerer med, sammenkobles. Holdninger og forventninger til kjønn utgjør en annen del av tenåringenes utvikling som overføres til det digitale rommet, det samme gjelder utfordrende atferd off-line, mener Subrahmanyam og Smahel (2011, s. 34). Teorien som presenteres er at ungdommenes fysiske, sosiale og digitale verdener er uløselige sammenflettet og psykologisk forbundet i et transaksjonelt, to-veis forhold (Subrahmanyam & Smahel, 2011, s. 35).

Forfatterne fremhever at den digitale verden, for mange unge, fremstår som særdeles virkelig og anbefaler dermed å avstå fra å bruke begrepene "den virkelige verden" versus "online verden " eller "den digitale verden". Vi bør heller referere til fysisk versus digital eller

offline versus online (Subrahmanyam & Smahel, 2011, s. 35). I lys av teorien om sammenkoblingen av online-offline verdenene forventes det at de unge vil bruke online-rommet som en forlengelse av offline erfaringer og at dette gjøres ved hjelp av kreative, nye metoder tilpasset mulighetene og utfordringene med kommunikasjon i det gjeldende digitale rommet (Subrahmanyam & Smahel, 2011, s. 35). Online-konteksten er av betydning og påvirker interaksjonen. Brukerne kan interagere som fremmede eller som bekjente, anonyme eller "kroppsløse", som en manifestasjon av personlighet, interaksjonen og aktivitet på internet (UIO, 2012). (Subrahmanyam & Smahel, 2011, s. 35). Forfatterne peker på chat-rommenes begynnelse hvor brukerne tekstet, ofte "kroppsløse" og interagerte med fremmede, og kontrasten til dagens sosiale medier hvor brukerne i tillegg til tekst har lyd, bilder eller video, altså *ikke* "kroppsløse". Allikevel gir sosiale medier rom for anonymisering og lar brukerne bestemme hvorvidt de ønsker å interagere med fremmede eller venner og kjente (Subrahmanyam & Smahel, 2011, s. 35). Slik forklarer Subrahmanyam og Smahel (2011, s. 35) at til tross for at ungdommer kobler sammen offline-utgaven av seg selv, egen utvikling og utfordringer online, kan presentasjonen allikevel fremstå annerledes eller med ulik intensitet i betydningen overdrevet eller nedtonet online. Ved å anse den digitale verden som kontinuum av den fysiske verden, settes vi istand til å forstå ungdommenes digitale atferd (Subrahmanyam & Smahel, 2011, s. 35).

4 Forskningsdesign og metode for datainnhenting

Metodekapittelet gir en oversikt over valg av forskningsdesign, metode for datainnsamling, utvalg, rekruttering, og analyseverktøy. Forskningsetiske vurderinger presenteres og til slutt vurderes studiens styrker og svakheter.

4.1 Valg av forskningsmetode

Denne studien om ungdommers erfaringer med fenomenet sexting er basert på to fokusgruppeintervjuer bestående av ti ungdommer i alderen 16-18 år, bosatt i en kommune i Nordland fylke. Problemstillingen er; hvilke erfaringer har ungdom med sexting? Målet med kvalitativ metode er å forstå fenomener og oppdage nye spørsmål og metoden anses som egnet for å fremskaffe kunnskap om menneskers erfaringer, holdninger, tanker, opplevelser, oppfatninger og meninger (Malterud, 2017, s. 32). Jeg ønsket ungdommenes egne stemmer, erfaringer, oppfatninger og beskrivelser av sexting og vurderte at et kvalitativt forskningsdesign med semistrukturerte fokusgruppeintervjuer var egnet som metode for å fremskaffe data om ungdommenes erfaringer med sexting og som metode for å innhente informasjonen jeg søkte.

4.1.1 Hermeneutikk

Kvalitative metoder som verktøy for kunnskapsutvikling er forankret i et fortolkende paradigme med bakgrunn i hermeneutisk og fenomenologisk filosofi (Malterud, 2017, s. 35). Kvalitativ forskning søker å forstå den menneskelige erfaringen slik den leves; kompleks, dynamisk og holistisk i en individuelt oppfattet kontekst. Søken etter dybdekunnskap fremstilt fra mennesker som har førstehåndskjennskap til det aktuelle fenomenet kjennetegner den kvalitative forskningstradisjonen (Polit et al., 2021, s. 12). Tjora (2018, s. 12) skriver at kvalitativ forskning er preget av både innlevelse og kreativitet samtidig som metoden rommer systematikk og struktur. Med utgangspunkt i studiens problemstilling har jeg valgt å støtte meg til et hermeneutisk forståelsesperspektiv. I følge Polit og Beck (Polit et al., 2021) omhandler hermeneutikken å tolke og forstå menneskelige erfaringer. I studien

søker jeg mer kunnskap og forståelse om hvordan ungdom erfarer sexting, gjennom deres egne meningsutvekslinger om temaet sexting, deres refleksjoner, erfaringer og opplevelser. Inspirt av hermeutikken er funnene i studien preget av min tolkning og forståelse av det ungdommene fortalte og den transkriberte teksten.

4.1.2 Fokusgrupper som metode for datainnhenting

Etter valget om kvalitativ design var tatt måtte jeg vurdere hvorvidt jeg skulle utføre individuelle intervju eller gruppeintervjuer. Sexting kan oppleves som et sensitivt tema å snakke om og krevde nøye gjennomgang av fordeler og ulemper for ungdommenes opplevelse av de forestående intervjuene. Halkier (2016, s. 33) skriver om fordeler ved å bruke deltakere som kjenner hverandre fra før. Barn og ungdom kan defineres som en sårbar gruppe hvilket fordrer at forsker utviser stor grad av bevissthet rundt etiske vurderinger vedrørende rekruttering, taushetsplikt, vurderinger av samtykkekompetanse og frivillighet (NSD, 2022). Etter nøye gjennomgang av antatte fordeler og ulemper både for deltakere og vurdering av hvilke implikasjoner valget ville kunne ha for studien, bestemte jeg at det mest tungtveiende prinsippet var ivaretagelsen av informantene, og støttet meg til Halkier (2016, s. 33). Jeg vurderte det slik at fokusgrupper kunne oppleves tryggere og mer skånsomt for deltakerne enn et inngående, individuelt intervju med en fremmed.

Fokusgrupper som metode består av tekst som empirisk data, på bakgrunn av eksplorerende samtaler eller samhandling mellom mennesker i grupper (Malterud, 2012, s. 18; Polit et al., 2021, s. 511). Fokusgruppeintervjuer er en rasjonell og tidseffektiv metode for å anskaffe kvalitativ data og fremstår som en relevant metode når hensikten med studien er å undersøke erfaringer, holdninger eller synspunkter hos en gruppe mennesker (Halkier, 2016, s. 114; Malterud, 2012, s. 22). Metoden ble ansett som velegnet for å besvare denne studiens problemstilling ettersom diskusjonen mellom informantene ville beskrive ungdommenes forhold til sexting. I fokusgrupper etterstrebes ofte at informantene er forholdsvis homogene, for å konstruere et miljø hvor det oppleves komfortabelt å uttrykke erfaringer og meninger (Polit et al., 2021, s. 511). Ved å intervju 10 jenter og gutter i alderen 16 -18 år fra en skole i en mellomstor fylkeskommune i Nordland ble det ansett at deltakerne utgjorde en forholdsvis homogen gruppe.

4.1.3 Forforståelse

Ved starten av arbeidet med studien jobbet jeg som helsesykepleier ved en barne-og ungdomskole og hadde i flere år jobbet med barn og unge på helsestasjon og helsestasjon for ungdom. Jeg hadde kunnskap om barn og unges seksualitet, normalutvikling og psykisk helse og hadde erfaring med å snakke med barn, ungdom og deres familier. Som helsesykepleier har jeg hatt samtaler med barn hvor utfordringer knyttet til sexting og bildedeling har vært tema i samtalene, ofte barn i ungdomskolealder. Fellesnevner for kontakten var at de opplevde utfordringer knyttet til sexting og sosiale medier og flere omtalte å bli ekskludert eller uthengt i grupper eller "tråder" på ulike apper. Jeg har vært bevisst på at ungdommene vanligvis oppsøker helsesykepleier når ting er vanskelig og at jeg, gjennom helsesykepleierrollen, dermed opplever en overvekt av problematiske erfaringer med sexting. Som privatperson og kvinne har jeg fulgt debatten om mobiltelefoner, sexting og sosiale medier og observert medias fremstilling av sexting og negative sosiale- og juridiske konsekvenser. Gjennom studiens progresjon har jeg etter beste evne forsøkt å være bevisst egen forutinntatthet og har gjennom hele prosessen reflektert rundt egen forforståelse og utgangspunkt. Det var av stor betydning for meg å produsere åpne spørsmål i intervjuguiden, møte ungdommene med åpenhet og nysgjerrighet, samt behandle dataene fra intervjuene systematisk.

4.2 Utvalg og rekruttering av deltakere

Malterud (2012, s. 42) skriver at forskeren må balansere faktorene mangfold og fellesskap for å få et godt utvalg informanter og at det er viktig å vurdere *hvilke* informanter som vil gi studien relevans og deretter *hvordan* og *hvor* disse skal rekrutteres fra. For å muliggjøre datainnsamling innenfor studiens og egne rammer vurderte jeg at min min utvalgsstrategi bestod av å gjøre et analytisk utvalg hvor utvalget fremstår som relevant for studiens problemstilling (Halkier, 2016, s. 29). På bakgrunn av denne tankegange søkte jeg å rekruttere informanter med kjennskap til fenomenet sexting og vurderte at ungdommer over 16 år, på videregående skoler i Nordland ville fungere som relevante informanter ettersom de sannsynligvis ville ha både erfaringer og kunnskap om tema for studien. Deretter bestemte jeg inklusjons -og eksklusjonskriterier for informantene i studien.

Inklusjonskriterier var ungdom mellom 16 – 18 år, ettersom de da selv kunne samtykke til å delta som informanter, de skulle være i et studieforløp og som snakke norsk av en slik grad at det ikke vil være nødvendig med tolk i fokusgruppeintervjuene. Eksklusjonskriterier ble ungdom under 16 år og ungdom over 18 år, ungdom som ikke er skoleelever og ungdom som hadde behov for tolk. Kontakt med ledelsen ved en videregående skole i Nordland ble etablert per e-post med informasjon om studien og forespørsel om hjelp til rekruttering (se vedlegg 1). Et informasjonsskriv med min kontaktinformasjon ble vedlagt (se vedlegg 2). Forespørselen ble videresendt lærere ved skolen og en engasjert lærer tok så kontakt med meg på epost for å samtale om studien og for å bistå til rekruttering. Læreren sa seg villig til å henge opp informasjon i ulike klasserom, samt informere muntlig om studien, som et ledd i å rekruttere informanter. Elever som var interesserte i å delta fikk utlevert infoskriv med samtykkeskjema og bedt om å signere dette og levere tilbake til læreren. På informasjonsskrivet var mitt telefonnr og e-postadresse notert og eleven fikk dermed mulighet til å ta kontakt med meg hvis de hadde spørsmål. 10 elever meldte sin interesse til læreren og ledelsen ved skolen var villig til å la meg bruke et grupperom for å avholde intervjuene. Dato og tidspunkt ble avtalt med læreren, som igjen formidlet dette til de aktuelle elevene.

I fokusgrupper etterstrebes ofte at informantene er forholdsvis homogene, for å konstruere et miljø hvor det oppleves komfortabelt å uttrykke erfaringer og meninger (Polit et al., 2021, s. 511). Ved å intervju ungdom i alderen 16 -18 år fra en skole i en mellomstor fylkeskommune i Nordland ble det ansett at deltakerne utgjorde en forholdsvis homogen gruppe. Jeg vurderte at jeg i størst mulig grad ville være istand til å ivareta ungdommene i en setting som fokusgruppeintervju ville gi. Metodelitteraturen om fokusgrupper viser stort spenn i aksept for antall deltakere og antallgrupper i fokusgruppe studier (Malterud, 2012, s. 37). Med bakgrunn i oppgavens størrelse, tidsramme og tilgjengelige ressurser vurdere jeg at to grupper bestående av til sammen ti personer ville utgjøre et realistisk og gjennomførbart utvalg, sett opp mot studiens problemstilling og ønske om kvalitet og relevans, balansert opp mot metodens- og masteroppgavens krav.

Malterud (2012) skriver videre at sammensetningen av fokusgrupper bør tilstrebe balanse mellom homogenitet og variasjon. Slik jeg forstår Malterud's betydning av variasjon ble

denne ansett som delvis innfridd gjennom ungdommenes iboende individualitet. En utfordring kunne være utvalgets kjennskap til hverandre, hvilket på en siden kan anses som noe problematisk, men også skape trygghet, ifølge Halkier (2016, s. 31). Utvalgets eventuelle kjennskap til hverandre er av betydning for studien og skal underrettes leser, ifølge Malterud (2012, s. 20). Videre utfordring ved fokusgruppe som metode er grad av dialogisk validering av deltakernes utsagn grunnet begrensninger på tid til hvert individ (Malterud, 2012, s. 21) og jeg hadde fokus på å spørre, dersom jeg opplevde at utsagnene eller betydningen var uklare for meg.

4.3 Intervjuguide og intervjuers rolle

Datainnsamlingen ble gjennomført som to semistrukturerte fokusgruppeintervju på et grupperom ved den aktuelle skolen og med varighet på ca 55 min for begge intervjuene. Det ble ikke brukt moderator i intervjusettingen da jeg ikke hadde tilgjengelige personen å benytte i rollen. Jeg utgangspunkt i en intervjuguid forhåndsgodkjent av veileder (se vedlegg 3). Etter hvert som jeg følte meg tryggere i rollen som intervjuer begynte jeg i praksis å pendle mellom intervjuguiden og evne til å spontant forfølge interessante retninger som samtalene tok. Prosessen var krevende og bruk av en medmoderator kunne bidratt til bedre oversikt og evne til å fange opp interessante vendinger og tema. Lydopptakene ble gjennomført ved hjelp av Diktafon nettskjema app (UIO, 2017) etter gjeldende retningslinjer fra NSD (Norsk senter for forskningsdata, 2019).

4.4 Transkribering

Data fra fokusgruppeintervjuene bestod av ca 130 min lydopptak og det transkriberte materialet danner det empiriske grunnlaget for denne studien. Lydfilene ble avspilt ved hjelp av Diktafon nettskjema på pc, med bruk av headset for å få best mulig lyd kvalitet. Oppgaven var tidskrevende og omfattende. Prosessen beskrives inngående i kapittelet analyse under Braun og Clarkes' første fase av analyse.

4.5 Prosjektprotokoll og loggføring

Ifølge Bakketeig og Magnus (2002, s. 2464-2465) er grundig planlegging av et studieprosjekt av største betydning. Planleggingen skal kulminere i et detaljert prosjektprotokoll hvor en rekke viktige rammer skal besvares og protokollen blir et verktøy i arbeidet med prosjektet. I første del av masterstudiet utgjorde utarbeidelsen av en prosjektskisse en eksamensoppgave som måtte bestås. Den godkjente prosjektskissen fungerte som et utgangspunkt for mitt forskningsprosjekt og ved flere anledninger gikk jeg tilbake til prosjektskissen for å holde kursen. I tillegg førte jeg en enkel prosjektlogg i form av en notatbok hvor jeg noterte hendelser av betydning, artikler av interesse og andre punkter av betydning for studien. Notater fra veiledningstimene ble også notert i loggboken ettersom disse ble gjennomført digitalt og det var nyttig å kunne se tilbake på hva som var tatt opp på de ulike veiledningene. Prosjektloggen fungerte som et strukturelt hjelpemiddel i prosessen.

4.6 Valg av analyse

For å kunne belyse, organisere og strukturere meningsinnholdet i et empiriske datamateriale i en kvalitativ studie er det nødvendig med et kvalitativ analyseverktøy (Polit et al., 2021). I denne oppgaven har jeg støttet meg til tematisk analyse slik det forstås av Braun & Clarke (Braun & Clarke, 2006b; Braun et al., 2022). Jeg har latt meg inspirere av elementer både fra artikkelen «Using thematic analysis in psychology» (Braun & Clarke, 2006b) og boken «Thematic analysis : a practical guide. Dette fordi jeg forsto ulike elementer av begge retningene og opplevde at dette ga meg frihet innenfor visse rammer.

Tematisk analyse identifiserer og analyserer tema i ett sett datamateriale og er egnet for å beskrive erfaringer, meninger og virkeligheten til informanter (Braun & Clarke, 2006b, s. 81). Metoden beskrives videre som en tilgjengelig og fleksibel tilnærming til analyse og fortolkning av kvalitative data ved hjelp av tydelige retningslinjer og en steg-for- steg prosess. Forfatterne hevder metoden gir grunnleggende innføring i kvalitativ analyse og bidrar til utvikling av nyttige ferdigheter innenkvalitativ analyse og dermed egnet for noveller innen forskningsfeltet (Braun & Clarke, 2006b, s. 77). Tematisk analyse ansees som en egen metode som både kan reflektere en gitt virkelighet og samtidig evner å dekonstruere den

samme virkeligheten (Braun & Clarke, 2006b, s. 81). Med forankring i hermeneutikken og i lys av overnevnte faktorer vurderte jeg at tematisk analyse ville gi meg mulighet til å besvare studiens problemstilling; hvilke erfaringer har ungdom med sexting. Gjennom bruk av fokusgrupper som utgangspunkt for datainnhenting ville jeg, med tematisk analyse, kunne identifisere og utforske felles, meningsbærende tema som ungdommer er opptatt av, i datasettet (Braun et al., 2022, s. 123). Videre ble forfatterens stegvise innføring i metodologien vurdert som egnet for mitt ferdighetsnivå på daværende tidspunkt.

4.7 Tematisk analyse i seks faser

Braun og Clarke (2006b, s. 86) beskriver seks faser som veiledning for gjennomføring av tematisk analyse. Fasene består av: å gjøre seg kjent med datamaterialet, generering av første koder, søk etter tema, gjennomgang av valgte tema, definering og navngiving av tema og, til sist, oppgaven produseres. Analysen beskrives som en ikke-lineær prosess, men derimot som en pågående prosess hvor forskeren forflytter seg fremover eller bakover i fasene etter behov og ettersom fasene utspiller seg (Braun & Clarke, 2006b, s. 86; Braun et al., 2022, s. 36). Her beskrives Braun & Clarkes metodologi for analyse og hvordan jeg har støttet meg til denne gjennom prosessen.

4.7.1 Fase 1; bli kjent med datamaterialet

Stadiet kjennetegnes av at forskeren gjør seg godt kjent med eget datamateriale og dets omfang. Materialet bør leses flere ganger for å muliggjøre utspring av ideer og identifisering av preliminare mønstre (Braun & Clarke, 2006b, s. 87). Transkribering av materialet inngår i første fase og anses som en del av fortolkningsprosessen av materialet og gjør forskeren bedre kjent med eget datamateriale og forstås som en del av analytiske prosessen (Braun & Clarke, 2006b, s. 88). For å gjøre meg godt kjent med datamaterialet startet jeg arbeidet med transkriberingen kun dager etter intervjuene ble gjennomført. Dette bidro til at jeg hadde refleksjoner og opplevelser fra intervjuene fortsatt i minne. I henhold til Braun og Clarke (2006b) er første steg i tematisk analyse å gjøre seg godt kjent med datamaterialet. Jeg startet dermed første del av transkriberingsprosessen med å høre gjennom begge intervjuene to ganger, for å få gjennomgang av hele lyd materialet. Underveis ble det at

enkelte notateter i en notatbok for å markere spesielt interessante utsagn på dette stadiet, men primærhensikten var å lytte for å gjøre meg godt kjent med dataen.

Etter å ha hørt lydopptaket startet transkriberingen. Jeg logget meg inn på diktafon nettskjema (UIO, 2017), brukte pc og headset for å sikre at jeg hadde god audio, hvilket igjen bidro til at jeg ville oppfatte deltakernes utsagn korrekt. Transkriberingen tok lengre tid enn jeg forventet. Jeg var opptatt av å transkribere ordrett, men også å få tak i inntoning og meninger, ofte tilkjennegitt med tonefall eller trykk på ord eller setninger. Dette kravet til kvalitet medførte at jeg ofte måtte spole tilbake og høre utsagn flere ganger for å sikre at jeg oppfattet- og dermed transkriberte nøyaktig, slik at informantenes meninger ble fanget opp.

Jeg valgte å markere informantenes tenkte tanker eller fiktive utsagn i kursiv for å markere dette. I tillegg valgte jeg å markere setninger eller ord med økt betydning eller trykk på tonefallet også i kursiv. Det fremsto for meg som oversiktlig å skille på dette i teksten. En annen måte kunne være å sette anførselstegn ved tenkte tanker eller utsagn for å bedre markere dette. Fyllord, latter eller korte uttrykk som *mm* ble inkludert ettersom talespråk er ulikt skriftspråk og hovedpoenget med transkribering er å nedtegne all tale, også særegenhetene som skiller seg fra skrift (Halkier, 2016, s. 73). Der hvor flere informanter var enige og ga uttrykk ved å si *mm* eller *ja*, ble dette nedtegnet som *flere*.

Valgene jeg tok under transkribering ble notert på dokumentene og i prosjektloggen for slik å fungere som dokumentasjon av prosessen. Etter fullendt transkribering printet jeg ut dokumentet, slik at jeg kunne jobbe med dette for hånd. Jeg hørte gjennom lydopptaket i sin helhet en gang til, mens jeg endret og la til elementer som manglet og utførte rettelser på transkriberingen.

4.7.2 Fase to; generere første koder

I andre fase kodes det fullstendige datasettet systematisk og nøyaktig. Interessante utsagn skal identifiseres og tilegnes beskrivende, data nære koder. Forskeren må ta et valg på hvorvidt temaene skal fremkomme som "data-drevne" eller "teori-drevne". Kodingen skal være så omfattende som mulig innenfor tidsbegrensningen som foreligger og det er av stor

betydning å samle også motstridende koder fra ett utsagn, slik at ulike nyanser blir ivarettatt (Braun & Clarke, 2006b, s. 88; Braun et al., 2022, s. 35).

I fase to av analysen førte jeg inn de meningsbærende enhetene i et dokument delt inn i informasjon om informant, sidetall for utsagnet i det transkriberte dokumentet og, til sist, plass til å lage koder. Til tross for at det i fokusgruppeintervju er tema som er av betydning, ikke hvilken informant som bringer det fram, valgte jeg allikevel å markere hvilken deltaker som kom med utsagnet eller omtalte et tema for slik å ha god kontroll på materialet og for å påse at jeg holdt meg nær empirien. Slik kunne jeg lett kunne finne tilbake til utsagnet i arbeidet med å kode materialet. Jeg gikk ut fra at temaene skulle fremstå fra som drevet av datamaterialet, ikke basert på intervjuguiden, teori eller eventuelle faglige hypoteser jeg hadde omkring tema. Jeg vurderte at datadrevne tema i størst grad ville representere ungdommenes perspektiv og stemme, og dermed best mulig ville besvare problemstillingen hvilke erfaringer ungdommene har med sexting.

Jeg førte utsagnene inn i dokumentet først og gikk så igjennom alle utsagnene og kodet materialet i første omgang. Gjennom prosessen rådførte jeg meg med veileder og leste om koding i litteraturen. Ved første forsøk var kodene bearbeidet for mye med en form for fortolkning av utsagnene. Dette medførte at jeg måtte gå tilbake flere ganger for å endre, fjerne eller omskrive kodene for å sikre nærhet til datasettet. Prosessen med koding krevde både kreativitet og nøyaktighet for å holde meg nær datamaterialet, samtidig som utsagnene ble kondensert og bearbeidet. Etter hvert som jeg ble mer kjent med den tematisk analysen som metodologi underveis i kodeprosessen forsto jeg at jeg måtte gå tilbake til utsagnene flere ganger for å endre eller legge til flere koder for å sikre at mening ikke skulle gå tapt, for slik å holde meg til min forståelse av Braun & Clarke's refleksive metodologi.

4.7.3 Fase tre; søk etter tema

Fase tre innebærer søk etter koder når datasettet er ferdig kodet. Fasen involverer hvordan kodene løftes og samles i meningsbærende tema. Temaene skapes av forskeren gjennom en aktiv prosess bestående av datamaterialet, forskningsspørsmålet og forskerens egen

kunnskap (Braun & Clarke, 2006b, s. 90; Braun et al., 2022, s. 35). Å jobbe visuelt med kodene kan være gunstig i denne fasen.

Da jeg anså kodearbeidet som foreløpig gjennomført begynte arbeidet med foreløpig fremstilling av tema. For å få god oversikt og kunne se alle kodene samlet valgte jeg å printe ut kodene og klippe de ut etter utsagn. Plassert utover bordet ble det enklere å se materialet og danne seg et overordnet bilde av hva hvilke tema de ulike kodene kunne representere. Jeg tok for meg jentenes koder først. I denne fasen var jeg opptatt av plassere kodene i kodegrupper hvor hver kodegruppe fikk et foreløpig tema. Kodene ble flyttet rundt på og jeg så etter mønstre relatert til felles mening i kodene. Noen kodegrupper ble slått sammen og foreløpige tema ble produsert. Disse ble igjen revidert for å bedre beskrive kodene etter sammenslåingen. Enkelte kodegrupper og foreløpige tema ble slettet. Prosessen var tidskrevende og jeg følte meg usikker på egne evner og arbeidets kvalitet i denne fasen.

Etter mye revidering og tilbakeblikk på kodegruppene opplevde jeg meg mer tilfreds med de foreløpige temaene. Jeg lagde temakart manuelt, først for jentene, deretter for guttene. På temakartet skrev jeg ned de foreløpige temaene, med sentrale begreper fra kodegruppene rundt «tema-skyene» for å påse at temaene beskrev kodene og dermed datamaterialet. Også i denne fasen jobbet jeg refleksivt ved at jeg gikk tilbake til kodene og kodegruppene og gjorde løpende vurderinger for å se om de sammenfalt med foreløpige tema. Under denne prosessen spurte jeg spørsmål som «hva skjer her» og «hva handler dette om», mens jeg så etter mønstre og felles mening i kodegruppene. Dette for å se underliggende tematikk som i neste steg kunne løftes som felles, meningsbærende tema, fortsatt åpne for revidering. Jeg bestemte meg for fire, foreløpige tema for jentene og fire for guttene.

4.7.4 Fase 4; gjennomgang av valgte tema

I fjerde fasen inviteres forskeren til å gå tilbake til det fullstendige datasettet igjen for slik å kunne vurdere de første temaene og deres relevans. Dersom temaene fanger opp det kodede datamaterialet kan forskeren gå videre og utvikle et tematisk kart. Deretter vurderes det tematiske kartet opp mot det fullstendige datasettet og det anbefales en ny runde med koding for å unngå eventuelle koder som er uteblitt de foregående rundene (Braun & Clarke, 2006b, s. 91; Braun et al., 2022, s. 35). Neste steg av betydning ble forholdet mellom

jentenes og guttenes foreløpige tema. Ville jeg finne sammenfallende tematikk eller ville temaene belyse ulikheter som ville måtte anerkjennes og ville kunne få betydning for besvarelsen av problemstillingen? De åtte foreløpige temaene ble vurdert sammen og satt opp mot hverandre i mange omganger og på ulike måter. I arbeidet med fase fire opplevde jeg en økende utfordring knyttet til eget ståsted og forforståelse. En interessant observasjon ble gjort idet jeg hadde arbeidet frem tilsammen fire tema for guttenes intervju og fire tema for jentene. Oppgaven var nå å se etter mønster eller, eventuelt, et eventuelt fravær av felles tema, for slik å kunne ferdigstille tema og gå videre med fase fem. Jeg måtte innrømme ovenfor meg selv at jeg at nå *ønsket* å se sammenfallende mønster i temaene for guttene. Jeg håpet at temaene skulle sammenfalle. Observasjonen medførte usikkerhet i forskerrollen og jeg tvilte på egen avstand til materialet og utfall av funn i denne fasen. Erfaringen av å observere mine egne tanker og min kritiske holdning til egen rolle forsto jeg som en del av den refleksive prosessen som Braun et al. (2022) mener er av stor betydning.

Overrasket av oppdagelsen måtte jeg forsøke å finne en måte å distansere meg på. Først tok jeg en pause i arbeidet. Deretter skrev jeg opp temaene uten henvisning til kjønn og la de vilkårlig utover bordet. Med dette ønsket jeg å tilstrebe økt grad av distanse mellom fra mitt ønske om felles tematikk og temaene. I samme øyemed brukte jeg nettverket- og studiegruppen min, som et forsøk på ekstern kvalitetssikring. Etter å ha omtalt utfordringen i studiegruppen min ble jeg anbefalt å gå tilbake til start å lese intervjuene på nytt. Et godt råd som også var helt i tråd med slik jeg forstår Braun & Clark's refleksive analytiske metodologi (2022). To medstudenter i studiegruppen og en venn fikk se de foreløpige temaene uten å vite om de tilhørte gutte -eller jenteintervjuene. Hensikten var å be de reflektere rundt hvordan de oppfattet de åtte foreløpige temaene. Usikker på om dette var god praksis, støttet jeg meg til Tjora (2018, s. 86) ord om at kollektiv refleksivitet kan fungere som et godt utgangspunkt for etterrettelighet i kvalitativ analyse. Valget var allikevel mitt og etter nøye vurdering kom jeg til slutt frem til fire definerte tema som jeg mente representerte essensen av datamaterialet.

4.7.5 Fase 5; definere og navngi tema

Femte fase av tematisk analyse innebærer finpussing av tema og å påse at hvert tema er tydelig avgrenset. Forskeren skal vurdere hvorvidt temaet forteller en rik og kompleks historie og om temaet overordnet passer inn. Temaene gis sine endelige navn og disse bør fremstå konsise og informative (Braun et al., 2022, s. 37). Jeg erfarte fase fire og fase fem som noe overlappende og etter nøye gjennomgang og en lang prosess både med materialet og egen rolle som forsker, mente jeg temaene nå var avgrenset, at de pekte på en rik historie og videre, at navnene jeg hadde fastsatt for tema formidlet dette. Allivel tenkte jeg at endringer fortsatt kunne finne sted, spesielt i forhold til finpussing av navnene på tema. I denne fasen fikk jeg god hjelp av mine veiledere som bidro til drøfting av navnene og innhold.

4.7.6 Fase 6; produsere oppgaven

I refleksiv tematisk analyse oppfordres forskeren til å begynne skrivearbeidet, gjerne fra fase tre. Forskeren skal forsøke å presentere en sammenhengende og interessant historie som besvarer forskningsspørsmålet. Det må foreligge evidens for temaene i form av tilstrekkelige utsagn som støtter temaet (Braun et al., 2022). Videre skal utsagnene illustrere det analytiske narrativet, samtidig som forskeren skal gå i dybden av temaene, spørre seg spørsmål om mening og sammenhenger i temane, samt diskutere resultatene knyttet til forskningsspørsmålet (Braun & Clarke, 2006b, s. 94). I siste fasen med oppgaveskriving brukte jeg temaene og de preliminare kodegruppene som notater i oppgaveteksten for at jeg i skriveprosessen skulle holde meg til temaene og hvilke utsagn og koder som utgjorde de. Å finne tilbake til utsagnene gjorde at jeg igjen nærmet meg datamaterialet. Allikevel opplevde jeg at det var krevende å skulle løfte blikket og var usikker både på form og innholdet. Var mine funn virkelig det ungdommene erfarte vedrørende sexting? Etter å ha brutt ned intervjuene til fragmenterte utsagn og foreløpige tema så jeg nå behov for å komme tilbake til en større helhet og en mer intuitiv opplevelse av data. I arbeidet med å skrive ut funnene gikk jeg igjen tilbake til datamaterialet og hørte igjennom begge intervjuene på nytt. Dette for å etterstrebe at jeg analysearbeidet ikke hadde brutt ned ungdommenes utsagn og opplevelser til frakoblede fragmenter, men at utsagnene, kodene og temaene fortsatt representerte et ekko av essensen av ungdommenes erfaringer, slik jeg

forsto og tolket den. Handlingen ga meg større tillit til at jeg, gjennom det systematiske metodologiske arbeidet med lydmaterialiet og den transkriberte teksten, hadde ivaretatt ungdommenes erfaringer og beskrivelser av deres virkelighet etter beste evne.

4.8 **Forskningsetiske overveielser**

Ved all forskning, også fokusgrupper, er det viktig å gjøre etiske vurderinger gjennom hele prosessen (Furseth & Everett, 2020, s. 144; Halkier, 2016, s. 67). Studien er utført i tråd med forskningsetiske retningslinjene for VID Vitenskapelige Universitet (2022). Halkier (2016, s. 67) fremhever følgende fem områder av særlig betydning for forskningsetikk. De to første punktene omhandler samtykke og krav på informasjon om studien. Deltakerne skal ha sagt et tydelig ja, på bakgrunn av tilstrekkelig informasjon og skal ha mottatt informasjon om hvordan deres anonymitet skal ivaretas. Tredje punkt omhandler at deltakerne skal informeres om hva studien skal brukes til, om det er et studentprosjekt med en skriftlig innlevering eller andre former for publisering.

Denne studien imøtekom de tre første forskningsetiske kravene ved at informantene først fikk muntlig informasjon om prosjektet i klasseroms setting, frembrakt av en lærer ved skolen som bisto i rekrutteringen av deltakere. Deretter fikk alle elevene skriftlig informasjon, godkjent av veileder, med mulighet til å signere for samtykke. I forkant av intervjuet innhentet jeg samtykkeskjemaene og gjennomgikk skjemaene for å se signatur fra alle informantene. Videre gjennomgikk jeg muntlig hva studien omhandlet, beskrev tema og forklarte hvordan jeg skulle bevare, anonymisere og slette personopplysninger i etterkant av studien. Jeg forklarte også at deltakelse var frivillig og dersom noen i forkant av -eller i løpet av intervjuet ønsket å trekke seg, ville det være uproblematisk for meg og heller ikke medføre spørsmål om hvorfor eller tilbakemelding til lærer. Jeg forklarte at ingen andre enn jeg ville ha tilgang på lydfilene og at deltakerne ville få fiktive navn i den skriftlige presentasjonen av studien.

Fjerde punkt som må overveies er ifølge Halkier (2016, s. 68), at forsker må være sannferdig overfor deltakerne om sine intensjoner og planer. Har forskeren sagt at hen skal gi deltakerne en tilbakemelding om oppgaven, så bør hen gjøre det. Forfatteren mener dette handler om gjensidighet og hevder de fleste deltakere ønsker en viss tilbakemelding. I

etterkant av intervjuene, da jeg takket informantene for deres deltakelse og fine refleksjoner, sa jeg at jeg ville gi informantene en tilbakemelding på prosjektet når oppgaven var innlevert. Dette er fortsatt min intensjon.

Til sist skriver Halkier (2016, s. 68) at man skal oppføre seg som et anstendig menneske gjennom intervjuprosessen. Moderator bør være bevisst hvordan hen kommuniserer, hvorvidt man behandler informantene som likemenn, eller snakker ned til dem. Gjennom hele rekrutteringsprosessen og i begge intervjuene var jeg svært opptatt av at ungdommene skulle føle seg trygge og ivaretatt og forsøkte å vise dette gjennom en imøtekommende og respektfull holdning og ved å inntone meg på informantene. Videre er sexting et sårbart tema, hvilket fordrer stor grad av sensibilitet og oppmerksomhet hos moderatorer (NSD, 2022). Det var svært viktig for meg å ivareta ungdommenes gjennom intervjuet og jeg var sensitiv for kroppsspråk eller andre tegn på ubehag underveis i samtalene. I forkant av intervjuene adresserte jeg det sårbare elementet i temaet og understreket betydningen av at informantene selv måtte vurdere hva de var komfortable med å dele. Videre forklarte jeg at enkelte deltakere ville komme til å si mer enn andre og at det var helt greit.

Jeg har i ettertid likevel reflektert mye over hvordan informantene kan ha opplevd intervjuene og om noen erfarte å bli psykologisk aktivert underveis i samtalene. Hvordan ungdommene førte samtalen, kroppsspråket -og svarene deres ga meg, og potensielt også de andre informantene, informasjon og innsikt i høyst personlige sider av ungdommene. Temaer som hvor trygge de føler seg i tilværelsen, hvorvidt de har god eller dårlig selvfølelse, grad av sosial støtte eller foreldrestøtte, dannet bakteppe for deres virkelighetsoppfatning og dermed svarene deres. Kanskje til og med gi pekepinn på deres tilknytningsstil. Sett i lys av disse faktorene er jeg svært takknemlig for ungdommens tillit og åpenhet. Jeg håper og tror at ungdommene følte seg godt ivaretatt under intervjuene.

4.8.1 Prosjektgodkjennelse

I samråd med veileder ble studien meldt til NSD, Norsk senter for forskningsdata (2019). Meldeplikt til REK ble ansett som unødvendig. Etter første kontakt med NSD med vurdering av innsendt meldeskjema ønsket NSD mer informasjon. Det ble vurdert at informantene i min studie kunne defineres som en «sårbar gruppe» grunnet deres alder og i tillegg ble

studiens tema, sexting, vurdert som et sensitivt tema. Etter enkelte justeringer ble studien godkjent i september 2022 (Norsk senter for forskningsdata, 2019; NSD, 2022) og presenteres som et vedlegg til oppgaven (Se vedlegg 4).

4.8.2 Informert samtykke.

Et informasjonsskriv basert på en mal gjort tilgjengelig av utdanningsinstitusjonen ble utarbeidet, godkjent av veileder og brukt i rekrutteringen av deltakeren. Informasjonsskrivet inneholdt svarslipp hvor informantene måtte gi sin signatur og samtykke til deltakelse i studien. Ettersom informantene var over 16 år kunne de selv gi samtykke. Informert samtykke fra de ti deltakerne foreligger og blir behandlet i tråd med forskningsetiske retningslinjer ved VID Vitenskapelige Universitet (2022) og vurderingen fra Norsk senter for forskningsdata (2019). Informasjonsskrivet legges ved oppgave (se vedlegg 2).

4.8.3 Konfidensialitet og personvern

Informantenes krav på anonymitet ihht. aktuelle retningslinjer (Norsk senter for forskningsdata, 2019; VID Vitenskapelige Universitet, 2022) imøtekommes ved at informantene får navnene jente 1-5 og gutt 1-5 i den skriftlige oppgaven. Jeg har valgt å ikke bruke visse utsagn som muligens kunne utgjøre en risiko for at kravet om konfidensialitet ble svekket. Datamaterialet i form av transkriberte lydfiler behandles i tråd med retningslinjer og vurderingen fra NDS og slettes når oppgaven leveres i juni 2023. Samtykkeskjemaene er oppbevart innelåst og ingen andre har tilgang. Disse destrueres i tråd med retningslinjer og vurderingen fra NSD og høgskolen (Norsk senter for forskningsdata, 2019; VID Vitenskapelige Universitet, 2022).

4.8.4 Forskerrollen og refleksivitet

Tjora (2018, s. 85) mener at forskeren spiller en sentral rolle i kvalitativ forskning og hevder at vi, som forskere må reflektere over egen fortolkning av det empiriske materialet. Ved å undersøke hva som påvirker vår tolkning, gjør vi forskningen refleksiv. Forskeren bør redegjøre hvilke vurderinger som er gjort og opptre uavhengig, i møtet med resultatene (Tjora, 2018, s. 87). Kvale et al. (2015, s. 108) hevder at forskerens sensitivitet, empati og

engasjement er avgjørende for kvaliteten som produseres. Integritet, uavhengighet og etikk fremheves som sentrale faktorer for forskerens rolle. I denne oppgaven gjør jeg rede for egen forforståelse og vurderinger knyttet til metodiske valg. Gjennom arbeidet med analysen viser jeg til refleksjon over egen rolle og refleksivitet i analysekapittelet. Under følger et eksempel som illustrerer mine betraktninger om forskerrollen.

Grunnet reisevei valgte jeg å gjennomføre to fokusgruppe intervju på samme dag. Jeg fikk god kontakt med de fleste informantene og samtalene var, i mine øyne, preget av åpenhet, engasjement og latter. Jeg observerte at jeg var opptatt av å fremstå imøtekommende, kunnskapsrik og åpen for ulike meninger. Videre vurderte jeg at det var av stor betydning for kvaliteten på intervjuene at jeg var tydelig tilstede og evnet å være spontan, med intervjuguiden som en trygghet i bakhånd. Jeg følte meg oppløftet etter det første intervjuet og tenkte at min erfaring med barn og unge var en ressurs i forskerrollen. I etterkant av dagens andre intervju fikk jeg en overraskende tilbakemelding fra en av informantene, om at han hadde oppfattet meg som forutinntatt på bakgrunn av spørsmålene mine. Jeg tolket dette som at han opplevde at mitt fokuset lå på utfordringer ved sexting, versus nysgjerrighet og åpenhet rundt dets positive følger og således i tråd med mediadiskursen. Etter nærmere refleksjon over tilbakemeldingen tenker jeg at jentenes svar på de samme spørsmålene bare noen timer i forkant, sannsynligvis farget mitt utgangspunkt da jeg gikk inn i intervjuet med guttene. Dette medførte usikkerhet og en følelse av at jeg ikke helt kunne stole på egne evner til å distansere meg, være nøytral og reflektere over egen rolle som forsker. Kommentaren fulgte meg inn i analysearbeidet.

4.9 Premisser for kvalitativ analyse

Kriteriene pålitelighet, gyldighet og generaliserbarhet er velfunderte indikatorer på kvalitet innen forskning, hevder Tjora (2018, s. 79). Under følger en beskrivelse av hvordan jeg, etter beste evne, har forholdt meg til disse premissene gjennom hele prosessen med studien og oppgaveskriving. Videre diskuteres studiens styrker og begrensninger i kapittelet 7.

4.9.1 Gyldighet

Kravet om gyldighet oppstår gjennom ønske om logisk sammenheng mellom studiens metodiske utforming, dets evne til å generere data egnet til å besvare studiens problemstilling. Forskningen skal være faglig utgangspunkt og være forankret i forskning (Halkier, 2016, s. 105; Tjora, 2018, s. 81). Ettersom studiens hensikt var å undersøke hvilke erfaringer ungdom har med sexting for å bidra til oppdatert kunnskap og økt forståelse, ble det valgt en kvalitativ design på studien. Ettersom jeg tidligere i helsesykepleiestudiet skrev fordypningsoppgave om sexting og hadde jeg endel kjennskap til tidligere forskning i forkant av denne studien. En intervjuguide bestående av åpne spørsmål ble utformet og godkjent av veileder i forkant av intervjuet. Det er gjort mye forskning på sexting både internasjonalt og nasjonalt de siste tyve årene, men kvalitative studier for å få frem barn -og unges stemmer etterlyses i flere artikler. Ved å utføre to fokusgruppeintervju med et antall norske ungdommer i relevant alder og dermed sannsynligvis kjent med aktiviteten sexting vurderte jeg at dette var faktorer som bidro til studiens pålitelighet. Slik rettet jeg fokuset mot ungdommenes egne erfaringer av sexting og håper studien slik kan fremstå som et relevant supplement til eksisterende forskning og bidra til oppdatert kunnskap om tema. Ved å la meg inspirere av Braun og Clarks tematiske analyse (Braun & Clarke, 2006b) med elementer fra deres senere refleksive analyse (Braun et al., 2022) har jeg etterstrebet å arbeide systematisk og refleksivt med data og analysen. Kvalitative studier kan også oppfylle kravene til konseptuell gyldighet hvor funnene driver frem en høyere grad av refleksjon (Tjora, 2018).

4.9.2 Pålitelighet

Pålitelighet omhandler kravet om sammenheng gjennom hele forskningsprosessen. Sentralt står prinsippet om nøytralitet og objektivitet i forskerrollen og det er viktig at forskeren gjør rede for egen forforståelse, ettersom forskerens engasjement og interesse kan utgjøre en styrke, men også være et forstyrrende element i forskerprosessen. Fullstendig nøytralitet er en illusjon, hevder Tjora (2018, s. 83). Fra starten av arbeidet med studien har jeg forsøkt å være bevisst egen forforståelse i arbeidet med fenomenet sexting. Som helsesykepleier har jeg hatt kontakt med barn og unge med negative erfaringer med sexting og har sett medias oppslag om tema. I intervjusettingen forsøkte jeg derfor å stille relevante, åpne spørsmål og reflekterte underveis over at min forforståelse kunne lede meg til å fokusere på sextingens

negative konsekvenser i både datainnsamling og i analysearbeidet, hvilket igjen kunne få konsekvenser for studiens resultater og pålitelighet. Ettersom datamaterialet i studien består av lydopptak av dialog mellom deltakerne i to fokusgrupper har det vært svært viktig for meg å ordrett transkribere informantenes utsagn og dermed, etter beste evne, kunne vise informantenes stemme og slik styrke studiens pålitelighet, slik Tjora (2018, s. 84).

4.9.3 Generaliserbarhet

Til sist er begrepet generaliserbarhet relatert til hvorvidt funnene som er fremkommer i studien er relevante for andre en subjektene som er undersøkt i en aktuell studie. Der hvor kvantitative studier benytter statistisk generalisering, mener Tjora (2018, s. 70) at kvalitative studier trenger andre perspektiv på begrepet generaliserbarhet. Forfatteren beskriver *konseptuell* generaliserbarhet i kvalitative studier og hevder at all forskning som utvikler konsepter eller teorier med relevans for andre, er hans mål for for generalisering ved hjelp av SDI-strategien. På lignende vis ber Halkier (2016, s. 115) oss å vurdere å benytte data derivert fra fokusgrupper som bakgrunn for å generalisere analytisk. Gjennom bruk av Braun & Clarke's stegvise, tematiske analyse har jeg kommet fram til funn i form av temaer som kan tenkes å ha en viss grad av overførbarhet. Ettersom deltakerne i denne studien har kjennskap til hverandre fra skolegang og kanskje nærmiljø er det nærliggende å tenke at en annen sammensetning av ungdommer ville kunne produsert andre funn og at generaliserbarheten, slik begrepet tradisjonelt sette er forstått, er begrenset. På annen side kan man hevde at ungdommer over hele landet sannsynligvis deler en del referanser og opplevelser og at informantene i denne studien sannsynligvis ikke skiller seg i stor grad fra andre ungdommer i Norge , hvilket tilsier at funnene potensielt kan være av *konseptuell* generaliserbar verdi. Premisset diskuteres videre i kapittel 7.

4.9.4 Transparens

Tjora (2018, s. 84) skriver at begrepene transparens og refleksivitet er sentrale. Transparens hentyder til en "gjennomsiktig" prosess og anses som et verktøy som øker studiens pålitelighet ved å påpeke hvilke valg som er gjort underveis og hvilke utfordringer som har oppstått, fremfor å skjule. Videre, hvor godt dette formidles. Transparens er også av

betydning knyttet til analysen og formidling av metodikken benyttet og målet er at leseren slik skal kunne vurdere studiens kvalitet (Tjora, 2018, s. 84). Jeg har etter beste evne etterstrebet å synliggjøre valg, utfordringer og refleksjoner gjennom arbeidet med studien. Gjennom arbeidet med oppgaven har jeg forsøkt å refleksivt vurdere min egen tolkning av tolkning. I tabell 1 gjengis et eksempel på analyseprosessen inspirert av Braun & Clarke's tematiske analyse (Braun & Clarke, 2006a; Braun et al., 2022)

Tabell 1. Eksempel på analyseprosessen

Utsagn	Koder	Kodegruppe	Tema
«Hvis det er i et forhold med noen så kan det være innafor.. fordi det er liksom godkjenning fra begge to. Jeg tror det er blitt normalt nå at man skal ..eller ikke skal, men at man skal sende nudes. Eller at det er innafor at man gjør det eller snakker om sex eller sånne ting. Men hvis du er fremmede folk, som det oftest kan være, da kan det være litt mer ...ikke helt innafor.	Normalt å sende nudes i forhold	Normalisert aktivitet hvis relasjon	Relasjonens natur avgjør oppfatningen av sexting
«Jeg tror ikke det blir sendt sånne bilder av ..(underkroppen), det er mer sånn halvveis. Det er ikke så mange som sender sånn helt naken (latter). Eller noen gjør jo det , men jeg tror ikke det er det første. Mest er det kanskje bilder i speilet av at man står sånn eller sånn, ikke at man ser rett inn eller utpå. Det er mer oppstilte bilder»	Sender ikke bilder av nakent underliv, bildene er oppstilte	Uskrevne regler for fremstilling av seg selv i bildene	Subtile koder og seksualitet
«Det kan ha samme konsekvenser om de sender eller ikke sender. La oss si at en jente sender og så kommer det ut, da blir hun stempet som for eksempel <i>hore</i> eller <i>lett</i> , men hvis de <i>ikke</i> sender så blir det spredd rykter om deg om at du har <i>allikevel</i> sendt, så blir du også kalt hore «.	Jenter stemples som «hore» både hvis de sender og hvis de <i>ikke</i> sender.	Ulike former for rykte- spredning og sosiale konsekvenser for jenter og gutter	Frykt og sosiale konsekvenser

5 Funn

I kapittelet som følger presenteres studiens resultater. Problemstillingen var: **hvilke erfaringer har ungdom med sexting**. Alle informantene i fokusgruppene hadde erfaring med - og kjennskap til sexting. Deltakerne i studien har fått navnene jente 1-5 og gutt 1-5 for slik å ivareta informantenes anonymitet. Jeg viser hvorvidt utsagnene kommer fra en gutt eller jente grunnet forskjeller mellom kjønnene fremkom. Resultatene viser at informantene hadde sammensatte erfaringer med sexting og det var enkelte forskjeller mellom gutter og jenters erfaringer med fenomenet. Studien produserte følgende tematiske funn som belyser problemstillingen ungdommers erfaringer med sexting; 1) **Ungdom på egenhånd**, 2) **Relasjonens natur avgjør oppfatningen av sexting**, 3) **Subtile koder og seksualitet**, 4) **Frykt og sosiale konsekvenser**. Under presenteres funnene i sin helhet og kapittelet avsluttes med en oppsummering av studiens hovedfunn.

5.1 Ungdom på egenhånd

Alle informantene i gruppene hadde enten kjennskap til eller egen erfaring med sexting og omtalte aktiviteten som en normal og sentral del av deres hverdag. Ungdommene beskrev ulike måter å håndtere sexting på egenhånd, uten hjelp av voksne støttespillere.

Informantene var enige om at voksne ikke hadde tilstrekkelig kunnskap om sexting til å kunne bidra med veiledning om trygg praksis i forbindelse med aktiviteten. Under følger et sitat som illustrerer:

«De (foreldre) er mer sånn *ikke send!* Jeg tror at grunnen til at vi lærer lite om det er at vi er jo første generasjon som har det. Dere voksne kan det jo ikke sånn som vi. Så vi kan fortelle våre unger og lære våre unger, men dere kan ikke lære oss så mye mer enn *ikke send.*»

Jente 2

Videre fortalte ungdommene hvordan de i liten grad involverer voksne i avgjørelser eller vurderinger relatert til sexting. Ungdommene beskrev hvordan de holdt informasjon om eller erfaringer med sexting mellom seg og sjelden blandet inn

voksne. Vurderinger og dilemmaer som å skulle besvare en forespørsel om et bilde eller ikke og eventuelle følger av valget deles og håndteres mellom ungdommene. Alle informantene oppga å bruke venner og andre nære for å diskutere eller søke støtte hos. Ungdommene var redde for å miste bruk av telefon eller andre privilegier som var viktige for dem. I guttegruppen diskuterte de slik:

« Jeg tror ikke dette er noe jeg vil snakke med foreldrene våre om. Og jeg tror det kan få konsekvenser. La oss si at du har fått det (et bilde), så kan konsekvensene bli at du mister for eksempel telefonen eller sosiale medier. Tror man heller deler det med kompiser. Ja, for da får det ikke en direkte konsekvens».

Gutt 4

Enkelte av ungdommene oppsøkte og erfarte likevel voksnestøtte. Disse informantene fortalte at de noen ganger valgte å oppsøke foreldre eller andre tilgjengelige voksne for en prat om sexting hvis de følte de trengte hjelp. Ungdommene utgjorde imidlertid et mindretall i gruppen. En jente sa hun alltid gikk til moren hvis noe gjorde henne usikker. Jente 1 forklarte at hun nå ville gått til moren for råd eller veiledning, men at det tidligere ikke hadde vært aktuelt.

I gruppen med gutter ble kontakt med helsesykepleiere eller andre yrkesgrupper som arbeider med ungdom omtalt som «uaktuelt» eller noe de ikke pleide å gjøre. Flere av guttene omtalte verdi i å klare seg selv og lære av egne feil uten å søke råd eller støtte hos andre. Selvstendighet ble omtalt som en verdifull, maskulin egenskap. Å fremstå mandig var av betydning for guttene når de skulle håndtere vurderinger omkring sexting. Å overholde det maskuline idealet kunne innebære at guttene enten holdt vurderingene rundt sextingen for seg selv eller snakket med andre jevnaldrende gutter. Voksne i hjelpetjenestene eller lærere ble lite brukt. En eneste gutt formidlet allikevel at det for han var viktig å finne en balanse mellom å klare seg selv og å ha noen å snakke med. Guttene formidlet følgende:

«For oss som er gutta, vi oppsøker ikke sånn..helsesykepleiere. Det er sikkert vanlig for andre. Man må jo være tøff, maskulin. Man må klare det på egen hånd. Egen erfaring er best erfaring, synes i alle fall jeg. Du må snuble for å lære deg å gå.»

Gutt 5

5.1.1 Manglende kjennskap til juridiske konsekvenser og lave forventninger til politiet

Ungdommenes relasjon til politiet og rapportering av ulovlig sexting var preget av forbehold og negative forventninger. Ingen av ungdommene ville gå til politiet for å rapportere ulovlige forhold som videresending av bilder uten samtykke, spørsmål om press/utpressing eller for å anmelde videresending eller oppbevaring av bilder av mindreårige. Kontakt med politiet ble omtalt som en ekstrem handling og noe som burde unngås. Ingen av ungdommene hadde kunnskap om hvilke juridiske konsekvenser deling av bilder kunne ha. Noen informanter mente ungdom ned til 15 års alder kunne bli straffet med fengsel, andre uttrykte at «kommunal straff» kunne iverksettes ved deling av bilder uten samtykke. Ungdommene kunne ikke beskrive hva «kommunal straff» innebar eller hva som kunne utløse straffen. Mistillit til det juridiske systemet ble omtalt i fokusgruppene og spesielt jentene ytret negative forventninger til hva som ville skje dersom de anmeldte sexting til politiet. Under følger et utdrag fra diskusjonen om å involvere politiet:

«Vi ville ikke gått til politiet. Folk ser på det som *ekstremt* hvis du går til politiet..det er litt sånn «*hva gjør du?*» Det blir nesten bare dramatisk. Hvis det var veldig alvorlig og du går til politiet så blir det jo bare henlagt. Ja, stor sjanse for at det skal bli henlagt, så det er ikke noe vits. Så får noen vite om det og så får du problemer uansett. Så blir det bare verre for de det gjelder.»

Jente 1 og 2

Både jentene og guttene mente at å involvere politiet ville medføre negative, sosiale konsekvenser som å miste venner eller få rykte på seg som «dramatisk». Ingen av informantene omtalte anmeldelse for bildedeling uten samtykke som noe de vurderte å gjøre. Guttene i gruppen delte frykt for å bli anmeldt for sexting og bekymringer for de

sosiale konsekvensene hvis politiet skulle oppdage deres ulovlige handlinger. De fryktet også for ryktespredning og mulig tap av status eller venner hvis det ble kjent at de hadde kontakt med politiet og for at familien dermed kunne bli stigmatisert. Dette sitatet illustrerer godt ungdommenes bekymring for politikontakt:

«For uønsket (sexting) så kan det bli politisak. Og det er litt stigma hvis du blir tatt, for venner og familie. Hvis du kommer på skolen og folk vet at du har drevet og sendt nakenbilder av deg selv til folk som ikke ønsker det så er det litt sånn «*hva faen er det du holder på med?*» (latter). Da får du rykte på deg. Negative sanksjoner. Man kan miste venner og sånt. Man ødelegger litt statusen sin med det.»

Gutt 5

Diskusjonen vedrørende eventuelle juridiske konsekvenser knyttet til sexting var preget av av usikkerhet og mangel på kunnskap. Selv om alle deltakerne var enige om at videresending av bilder var ulovlig, kunne ingen av dem beskrive nøyaktig hva som kunne anmeldes eller hvilke konkrete juridiske konsekvenser det kunne få. De var alle usikre på lovverket. Noen ungdommer mente at alderen til både avsender og den avbildede hadde stor betydning for konsekvensene av sexting. I jentegruppen ble juridiske konsekvenser diskutert på følgende vis:

«Det handler litt om alder, hvis man er under eller over 18. At det kan bli barneporno og det er jo ikke lov. Jeg vet ikke straffen for det, men jeg tror det kan bli fengsel. Ja, over 15 kan du vel straffes? Ja, har du masse bilder og er en tretti år gammel mann som har masse bilder av en seksten år gammel jente, eller *under* seksten år, enda verre, da kommer du sikkert i fengsel eller (får) en kraftig bot».

Jente 1 og 2

5.1.2 Sosiale medier som primær læringskanal og ønske om voksenstyring

Ulike kilder til kunnskap om sexting ble diskutert av ungdommene. Ungdommene fortalte at sosiale medier i stor grad var deres læringskanal for innhenting av informasjon om sexting. De fleste av informantene hevdet de ikke hadde fått informasjon om sexting gjennom

ordinær undervisning på skolen, samtidig mente noen at de hadde fått informasjon gjennom ulike seminarer på skolen i samarbeid med eksterne aktører. Ifølge informantene hadde de ikke hatt undervisning om sexting fra helsesykepleiere i skolehelsetjenesten, hverken på barneskolen, ungdomsskolen eller i videregående. En gutt ordla seg slik:

«Jeg kan ikke huske å ha lært om dette på skolen. Vi har sett det på sosiale medier, men det hadde vært fint å ha det på skolen også. Tror det meste vi får er gjennom sosiale medier egentlig. Vi lærer ikke om det på skolen, det er mer på sosiale medier. Serier eller lignende».

Gutt 3

Flere av ungdommene ytret bekymringer for yngre barn og deres omgang med sexting, sosiale medier og ulike apper. Ungdommene omtalte hvordan de selv hadde trengt kunnskap om hvordan de skulle håndtere forespørsler vedrørende bilder da de var yngre. Ungdommene formidlet at de ønsket de hadde hatt mer hjelp og støtte fra voksne når de eksempelvis skulle svar på spørsmål om å sende bilder eller dele bilder. Impulsivitet, mangel på modenhet og evne til å vurdere konsekvenser ble fremhevet som årsaker til utfordringene da de var yngre. Ungdommene sa følgende om hva voksne bør adressere sexting i møtet med mindre barn:

«Å være mere bevisst. Mindre impulsiv kanskje. Tenke seg om. Hvis det (sexting) skal tas opp så må de (voksne) vise alvoret med en gang, for å virkelig få de til å innse at det er alvorlig, ikke *bare bare*. Tenker kanskje 4. kl, sånn egentlig.»

Gutt 5

Til tross for kunnskap om sexting mente ungdommene at barna likevel kunne ha vansker med å treffe gode valg. En gutt sa han hadde trengt mer kunnskap på barneskolen, men var samtidig usikker på hvorvidt han ville ha vært i stand til å nyttegjøre seg av kunnskapen. Gutt 2 uttrykte det slik: « En person som går i 4. kl skal tenke over det..er han istand til å tenke over dette? Han vil sikkert skjønne informasjonen, men kan han *bruke* informasjonen? Hvis jeg hadde fått sånn informasjon når jeg gikk i 4. klasse.. jeg hadde bare glemt det neste dagen!» Informantene reflekterte rundt barns bruk av apper som var ment for voksne,

hvilket samtlige mente var upassende for barna på deres utviklingsnivå. Guttene diskuterte «Tinder» og lignende apper som er tilgjengelige - og ment for barn:

«Så blir det laget sånne kopier for de små, det blir *Tinder for barn* (latter). Jeg husker jeg var pålogget. Jeg var *Jumbo*. Ja, det er akkurat samme konseptet som for voksne. Du sveiper på bilder som har tekst og så chatter du med de etterpå. Så jeg føler at det jo kanskje er et problem. Barn får leke voksen for tidlig. Det er nøyaktig det det er».

Gutt 5

En jente mente sosiale medier kunne benyttes som et verktøy for å nå ut med kunnskap til barn og ungdom, nettopp fordi det er der ungdommene søker etter informasjon. Utsagnet under illustrerer hennes synspunkt:

« Jeg tror man burde ha mer kunnskap når man er yngre. I grunnskolen eller på ungdomsskolen. Sosiale medier som læringskanal. Nå ut i ungdommens eget forum og jevnlig. Jeg tror det er viktig med kunnskap tidligere (enn syvende klasse). Jeg fikk snap da jeg var ti og jeg kan se for meg at ungene i dag får det tidligere. Og det er fordi at mamma sa at «*du skal ikke ha det før du er tolv!*» Men jeg maste på dem og så gir de seg til slutt».

Jente 2

Dårlige valg og usikkerhet ble omtalt som konsekvenser av mangel på kunnskap om sexting. Flere hevdet de tidligere ikke hadde skjønt hvordan de skulle besvare en forespørsel om sexting på en god måte. «Det handler litt om at man ikke skjønner hva man skal gjøre når man bli spurt om nudes, når man ikke har informasjon om det», mente jente 1. Gutt 2 uttrykte at barn trenger konkrete råd og hjelp til å utforme svar på forespørsler om hvordan de skal forholde seg til sexting. Han sa det slik: «Hva man sier eller hvordan man sier det. Jeg tenker at i søken etter å få et bilde delt når man var yngre så sier man kanskje det man sier for at man skal få det bildet, istedenfor å tenke at det kan få konsekvenser for den personen.»

I guttegruppen ønsket flere av informantene større ekstern kontroll av internett, sosiale medier og apper. Ungdommene uttrykte at det var vanskelig å regulere bruken selv på grunn av kontinuerlig tilgang på internett. Ungdommene ønsket hjelp fra foreldre og voksne for å begrense egen bruk. Alle informantene i guttegruppen mente tilgangen på internett og sosiale medier var årsaken. De mente økt foreldreinvolvering kunne bidra til å begrense bruken og noen ønsket at foreldre skulle ha en større rolle. Under følget et sitat fra guttenes diskusjon:

«Større foreldrekontroll vil også kunne gi folk deres privatliv på sånne apper som Tinder for unger. Det må eksistere for å gi foreldre mer kontroll. La oss si man er i en alder, at man er for ung, og så begynner man å snakke om sånne ting. Hvis du har den tanken at foreldrene dine kan se deg når de vil, så er kanskje ikke den appen så populær! Tror det er derfor Snap (Snapchat) er så populært, for vi har så mye kontroll selv.»

Ungdommene ønsket også at myndighetene i større grad skulle regulere internett og sosiale medier for å bidra til å begrense barn og unges bruk. Gjennomgripende tiltak og ulike former for sensur ble diskutert. Guttene reflekterte over hvorvidt en ytre regulering av internett og sosiale medier ville fungere. Flere informanter mente begrenset tilgang på internett ville gjøre det lettere for dem å redusere bruken av sosiale medier. Samtidig mente de at det kunne være vanskelig i et demokrati som Norge. Under følger et utdrag fra diskusjonen mellom guttene:

«..Da må man nesten gjøre det (porno) ulovlig for en viss aldersgruppe. Det blir vanskelig da. Det er uakseptabelt. Det finnes jo sånn i andre land som Dubai. Et sånt land kan gjøre det for de har den makta. (latter) Norge kunne aldri gjort det. Da hadde det partiet blitt så upopulært og tapt så mye på det. «

Gutt 1

En annen informant foreslo at populære nettsider kunne stenges ned. En gutt mente løsningen lå hos individet og at unge selv måtte ta ansvar for å erstatte all tiden unge mennesker bruker på sosiale medier eller porno med noe meningsfylt. « Å finne andre positive distraksjoner, noe du får noe ut av», reflekterte gutt 1.

5.2 Relasjonens natur avgjør hvordan sexting oppfattes

Samtlige deltakere hadde kjennskap til sexting og de fleste hadde selv sendt seksualiserte tekster eller bilder eller vært mottakere. Kun en informant i guttegruppen oppga at han ikke var involvert i aktiviteten. Ungdommene fortalte hvordan sexting var kilde til både positive og negative opplevelser. Informantene mente det hadde skjedd en endring fra de var yngre hvor sexting var drevet av spenning og utforsking, til å være en del av kommunikasjon i nære relasjoner. Av størst betydning var relasjonen mellom avsender og mottaker. Samtlige deltakere mente sexting var «innafor», i betydningen sosialt akseptabelt, hvis de involverte allerede hadde en etablert relasjon hvor begge parter var enige om at det var greit å sexte. Aksepterte relasjoner var kjæresteforhold, mellom venner eller som en del av flørting med noen de kjente og hadde interesse for. Sitatet fra gutt 5 illustrerer godt:

«Det er mer normalisert nå. Det er mer normalt siden vi er blitt mer modne. Når vi var yngre var vi mer nysgjerrige. Det var ganske nytt. Vi utforsket. Og alle var jo i puberteten..hormonene fløy litt (latter). Tror ikke vi skjønnte alle konsekvensene bak det. Det er mer ansvar nå. Hvis det er noen du stoler på så er det bare positivt. Så er det jo en hyggelig ting som du kan gjøre.

For at sexting skulle være «innafor» mellom to parter var det viktig at begge samtykket til sextingen. Sending av nudes i kjæresteforhold ble omtalt som svært vanlig og en kilde til positive opplevelser hvis begge parter var enige. Samtidig omtalte jentene også opplevelser av ambivalens knyttet til samtykke, fordi et samtykke kunne være et resultat av press eller forventninger fra gutter og dermed vanskelig å stå imot selv om de ikke ønsket å sexte. Sitatet viser rammene for når sexting er akseptert:

« Hvis det er i et forhold med noen så kan det være innafor fordi det er liksom godkjennelse fra begge to. Jeg tror det er blitt normalt nå at man skal, eller ikke skal, men at man skal sende nudes. Eller at det er innafor at man gjør det eller snakker om sex eller sånne ting. Men hvis du er fremmede folk, som det oftest kan være, da kan det være litt mer....ikke helt innafor.

Jente 1

Sexting utenfor etablert relasjon ble beskrevet som noe jentene hadde kjennskap til. De fleste jentene hadde en eller flere ganger fått tilsendt bilder de ikke hadde etterspurt. Jentene omtalte dette som en uønsket, men vanlig hendelse. I jentegruppen diskuterte de ulike måter å håndtere uønsket oppmerksomhet på. Noen ville blokkere personen som sendte det, mens andre ville la være å svare uten å gi beskjed. Ungdommene ønsket å markere uakseptabel atferd og noen sa de ville snakke negativt om avsenderen til venner. I guttegruppen ble ikke uønsket sexting fra jenter diskutert. Begge gruppene hadde sammenfallende tanker om ulike forventninger knyttet til kjønn og forskjellige konsekvenser. Jentene nevnte hvordan gutter forventer at jenter sender seksualiserte bilder i et forhold, mens jenter sjelden eller aldri etterspør slike bilder fra gutter. Jentene opplevde press når det gjaldt å sende slike bilder, selv om de ikke alltid hadde lyst. Flere jenter følte seg tvunget til å sende bilder, fordi de var redde for at forholdet med gutten kunne bli avsluttet. Det virket som det i stor grad var guttene som primært bestemte premissene i forholdet. Samtalen mellom jentene gikk slik:

«..det kommer helt an på personen man er med. Er han en drittsekk som forventer, så kan han si; *nei, da vil jeg ikke være med deg hvis du ikke sender bilder*. Men du kan også være med en gutt som sier; det går fint, det er ikke så nøye for meg. Det er veldig vanskelig å vite.»

Jente 5

De fleste av jentene ga uttrykk for at de følte de *måtte* sende bilder eller ikke kunne si nei av frykt for konsekvenser for forholdet. I motsetning beskrev en enkelt jente hvordan hun *ikke* følte seg presset, men derimot hevdet at den som forventet bilder var den som handlet uakseptabelt. Denne informanten var samtidig en av få deltakere som oppga stor grad av foreldrestøtte. Utsagnet som følger illustrerer:

«Jeg har aldri vært i en relasjon med noen der det har vært forventet. Det blir heller litt *cringe*, litt rart, hvis de hadde begynt å spørre etter bilder. Fordi det er rart. Jeg føler at det

blir kleint for gutten å spørre om det også; *hva skal du gjøre med det liksom?* Jeg føler du mangler litt sosiale antenner hvis du går og spør; *kan du sende noe?»*

Jente 2

5.2.1 Sexting som valuta

Til tross for at alle ungdommene uttrykte både negative og positive erfaringer med sexting, framkom det enkelte forskjeller mellom gutter og jenters erfaringer med sexting. Jentene i fokusgruppen snakket mye om sexting som pressmiddel og samtlige av jentene hadde opplevd subjektivt press relatert til sexting. Samtidig fortalte jentene i gruppen at sexting kunne brukes for å oppnå ulike ressurser. Bilder kunne sendes for å få økt selvtillit gjennom positive reaksjoner som anerkjennelse fra mottaker. Jentene mente det var utfordrende dersom hensikten med sexting var å føle seg bedre. De kvinnelige informantene virket enige i at å bruke sexting for å regulere sin følelsesmessig tilstand kanskje kunne virke umiddelbart, men at det ikke ville være en hensiktsmessig mestringsstrategi på sikt. I gruppen ble det diskutert slik:

« Det ville jo være bedre om du hadde en annen måte for å få det bedre selv, enn å sende bilder for at du skal føle deg bedre. Fordi det blir liksom ikke bra til slutt..når de ikke ser på deg hvis du *ikke* sender bilder».

Jente 2

Salg av seksualiserte bilder ble diskutert under intervjuene. Alle jentene hadde kjennskap til - og hadde hørt historier om jenter som ble tilbudt penger for seksualiserte bilder. De som etterspurte var tilfeldige, ukjente menn eller menn de så vidt visste hvem var. En av jentene i gruppen fortalte at hun selv hadde blitt tilbudt penger: «Jeg har opplevd å bli addet og tilbudt penger. Ja, det skjer. Det er tilfeldige voksne mannfolk eller navn du har hørt om». Alle jentene omtalte slike hendelser som uønskede og ordet «ekkelig» ble brukt for å beskrive slike forespørsler. Informantene mente de selv ikke ville solgt bilder, men sa samtidig at de kunne forstå at andre kunne velge å gjøre det. Årsakene kunne være dårlig råd, lav selvtillit eller selvfølelse, mente jentene. Mange av informantene hadde hørt at å selge egenproduserte, seksualiserte bilder fungerte som «butikk» i storbyer. Jente 2 uttrykte seg

det slik: «Vi er jo veldig sikre på å ikke sende, men har man dårlig råd eller om man er usikker på seg selv så kanskje man gjør det da (latter). Det kan være *business* (latter)».

Ingen av guttene oppga å ha blitt tilbudt betaling for bilder og temaet ble ikke diskutert i guttegruppen. Guttene fortalte derimot om flere positive opplevelser med sexting. Mange gutter likte å få bilder tilsendt og det virket som om guttene hadde et mindre ambivalent forhold til aktiviteten. Sexting ble omtalt og assosiert med uttrykk for egen seksualitet, kåthet og lyst. Under følger et sitat som viser dette:

« Det (motivasjon for å sexte) er vel at du er kåt. At du vil få ut et seksuallt behov. En lyst. Sexlysten, rett og slett. Eller kanskje ego. At de føler de klarer å få (bilder) og så *ja, ok..* (latter). Du får litt sånn dopamin. Det visuelle. Tilfredstillende.»

Gutt 1

Å sende bilder av seg selv til jenter, ble ikke omtalt i guttegruppen. Derimot, å motta bilder ble fremhevet som betydningsfullt for informantene. Dersom kjæresten sendte bilder av seg ble det tolket som et uttrykk for tillit og kjærlighet. To gutter sa det slik:

«Det (å motta bilde fra kjæresten) betyr at hun stoler på dere. At hun tenker på deg. Og søker komplimenter. Hun ser for seg at hun blir å ha et langt forhold med deg. Hun setter pris på din anerkjennelse. Det er store forskjeller mellom gutter og jenter som sender bilder. Det er ikke så mange gutter som sender bilder som jenter. Det er sånn; *hvordan skal du få de bildene* , det er spørsmålet!»

Gutt 4 og 3

Noen gutter refererte likevel til opplevd press og dette omhandlet press på å videresende bilder. Guttene diskuterte at det var vanlig å få tilsendt bilder av kjente eller ukjente jenter, videresendt av andre gutter og at de så følte seg presset til å videresende disse. Dersom de ikke sendte bildene videre kunne de risikere å miste status i gjengen eller ikke lenger få være del av en etablert vennegjeng. Slik jeg forstod guttene hadde de ikke nødvendigvis lyst til å

videresende bildene ettersom de følte det var feil eller trodde det kunne være ulovlig og presset bidro til at de sendte bildene til tross for egen samvittighet av frykt for negative, sosiale konsekvenser.

5.3 Subtile koder og seksualitet

Ungdommenes forhold til sexting var preget av uskrevne regler for fremstilling av kropp og seksualitet i tekst og bilder. Det var viktig at bildene var “riktige” i betydningen at ungdommene skulle fremstå attraktiv og deilig eller muskuløs og vel trent. Informantene diskuterte hvordan de «lekte seg» med bildene for å få et spesifikt, ønsket resultat. Inspirasjonen ble hentet fra sosiale medier som Tik Tok og influenser kontoer. Ungdommene reflekterte rundt mengden av bilder og videoer de ble eksponert for daglig. En fellesnevner var influensere og sosiale medier som flere mente hadde stor påvirkning på dem og på hvordan de fremstilte seg selv i tekst og bilder. Samtlige jenter uttrykte at de opplevde konstant påvirkning gjennom sosiale medier og at de lærte hvordan de kunne få oppmerksomhet med bilder eller videoer. Informantene omtalte at de følte et stort press omkring utseende og mente at sosiale medier i stor grad medvirket til presset. Sitatet under illustrerer hvordan sosiale medier påvirket informantene:

« Man tar inspirasjon fra det (sosiale medier). Det kommer jo opp videoer på Tik Tok der enten gutter eller jenter er i stringtruse eller bh og viser rumpa si og..vi vet jo hva oppmerksomheten går ut på. Jeg tror det er veldig indirekte. Det er ikke sånn at vi ser på et bilde og så skal vi «recreate» det, det er mer som om man bare skjønner.»

Jente 1 og 2

Bildene som ungdommene delte ble nøye komponerte og ofte redigert. Et passende bilde ble omtalt som et bilde med akkurat passe antydning av seksualitet, fremfor eksponering av bryster, underliv eller full nakenhet. Jentene diskuterte hvordan de tok inspirasjon fra sosiale medier og influensere og lærte om vinkler og lyssetting. En informant påpekte at de ikke bevisst gjenskapte bildene de hadde sett, men at sosiale medier ga inspirasjon hvis de så noe de syntes var fint. Full nakenhet på bilder ble ansett som for risikabelt grunnet frykt for videresending av bilder. Bilder uten ansikt ble omtalt som “generelle” fordi jentene ikke

kunne bli identifisert og var dermed trygge. Jentene hadde flere strategier for å ta slike bilder. Sitatet under illustrerer diskusjonen:

«Hvis du skal sende så send noe veldig *low key*. Bare send sånn at du ikke får noe med. Ikke ta ansikt. Hvis du har lyst til å gjøre det så ikke ta fullt lys og sånn så folk kan se tydelig at det er deg fordi hvis det blir brukt så kan du være *generell* hvis det ikke er fjeset ditt. Det er lettere da. Altså send sånn trusekanten hvis du skal prøve å være litt..sexy.»

Jente 1 og 2

Et viktig premiss for et vellykket bilde var fravær av synlige kroppshår. Bilde med kroppshår kunne medføre rykter og latterliggjøring, ifølge jentene. Ordet «ren» ble brukt for å beskrive hvordan jentene skulle se ut og jeg forsto det slik at fremstå «hårfri» var assosiert med «å være ren». Det glatte idealet gjaldt også for sexting i kjærestereelasjoner, men i mindre streng grad. Under presenteres et utdrag fra diskusjonen om betydningen av hårfrie bilder i jentegruppen:

«Bildene skal jo være hårfri. Hvis noen har fått med et lite hår på bildet, så plutselig blir det snakket om; *Ja, hun sendte i går og så var det med!* Da vil de si det om henne og så får hun det stempelet. Hvis du sender bildet til kjæresten og det er et hår med så går det kanskje greit (latter), men hvis du sender til en gutt du ikke kjenner da blir du fort stemplet og snakket om. Så går det rundt i guttegjengene og så når det kanskje jentegjengen og da har du det gående. Det blir et rykte. Det er jo fort gjort at det blir snakket om; *Ja, hun sendte meg bilde og så var det med!* *Fette disgusting* (sleng for skikkelig ekkelt), *hva faen er det hun driver med?* Man skal være helt fin og ren.»

Jente 1, 2 og 5

I guttegruppen diskuterte deltakerne hvordan sexting og porno skaper kroppspress for gutter. Guttene mente porno kunne gi dem et falskt syn på sex, men at det samtidig inspirerte dem. Guttene sa de fikk dårligere selvtillit hvis de så mye på porno og diskuterte at de opplevde en sammenheng mellom sexting og søk på porn. Flere gutter trodde porno

kunne ha negativ innvirkning på deres mentale helse. Sitatet under illustrerer godt guttenes erfaringer:

«Porno, for menn spesielt, kan tære mer på selvtilliten enn det gjør for kvinner. Også kan det gi, eller det gir, et veldig falskt syn på sex. Sexting er det som *leder* til porno. Vi får jo egentlig inspirasjon fra porno og så tror vi at det er sånn det funker! Og så er det kanskje ikke sånn og så går vi tilbake til porno. Eller at du får inspirasjon fra sexting og så oppsøker du det på nett og så finner du porno. Ja, det i seg selv skaper en veldig negativ påvirkning på den mentale helsen din. Det blir en sånn ond sirkel. Det skaper sikkert falske håp.»

Gutt 5, 1 og 2

En veltrent kropp ble beskrevet som idealet for gutter. Informantene mente sosiale medier bidro til kroppspress som igjen førte til at guttene sammenlignet seg med andre.

Kroppspresset ble ikke utelukkende omtalt negativt, men kunne også motivere til å begynne å trene, mente flere informanter. Guttene uttrykte at de trodde det var lettere å være gutt ettersom deres kroppsideal var oppnåelig gjennom trening, men at det for jenter ville være tilnærmet vanskelig å møte det kvinnelige kroppsidealet uten kosmetiske operasjoner.

Guttene reflekterte slik over kravene:

«Det er litt press allikevel, men for oss er det idealet å trene. Men for å få større pupper så må du kanskje kjøpe det, men for en mann så kan du trene mer. Jeg synes i alle fall for oss sammenlignet med jenter, så er det bare et svar; det er bare å trene så løser det alt. Når du blir stor og sterk så er det liksom fasiten. Men for jenter så er det sånn at de må se *sånn ut der og sånn ut der*. For de (jenter) er mer kresne. De trenger mer krav oppfylt. Vi har jo det og, men ikke i like stor grad. Det (kroppspress) kan gi meg både positivt og negativt. Jeg blir motivert. Den positive delen er at du vil få det beste ut av deg selv, det negative kan være at du sammenligner deg, ikke med deg selv. Det er mer simplistisk (for gutter). Det er mer du kan gjøre.»

Gutt 1 og 2

5.4 Frykt for sosiale konsekvenser

Ulike former for frykt og bekymringer ble ofte omtalt i fokusgruppene. Ungdommene diskuterte særlig frykten for ulike negative, sosiale konsekvenser som de assosierte med sexting. Frykt for ryktespredning, ødelagte kjæresteforhold, tap av sosial status eller tap av muligheter i fremtiden ble diskutert i begge gruppene. Videresending av bilder ble omtalt som noe alle jentene bekymret seg for og som kunne medføre store konsekvenser, også senere i livet. Både guttene og jentene mente sexting kunne få mer negative konsekvenser for jenter enn gutter. For mange jenter medførte frykten for spredning av bilder at de avsto fra å sende. Jente 2 formulerte seg som følger:

«Hvis man skal søke jobb senere så er det ikke dritkult at arbeidsgiver får bilde av deg. Man må tenke litt fremtid. Det har jeg alltid gjort. Kommer dette (bildet) på avveie ..det kan skape sykt mye konsekvenser. En ting er hvis de på skolen flirer av deg, men får jeg meg ikke jobb i fremtiden...»

Jente 2

Blant jentene var det stor enighet om at sexting utenfor etablert relasjon raskt kunne medføre ryktespredning og kallenavn. Jenter som sendte bilder til gutter utenfor kjæresteforhold sto i fare for å få dårlig rykte og kunne få rykte på seg som «laus». Gutter som sendte uønskede nudes ble omtalt som «rare» . Sitatene under illustrerer godt:

« At det er litt spesielt..å bare sende rundt uten at du har en relasjon med noen. Også gutta, når gutta bare sender sånne random bilder. Da er du ofte veldig *rar* da..(latter) ..da blir du diskutert i gjengen hvis du er gutt og sender et tilfeldig bilde. Men hvis du har en relasjon til de, så blir det noe annet.

Jente 2

Jentene i gruppen oppga at de var redde for å bli snakket om også dersom de valgte å *ikke* sende bilder. Både å sende bilder og å velge å ikke besvare forespørsler om bilder kunne også medføre ryktespredning og negativ omtale. En av informantene presenterte dilemmaet

presist: « For det går den andre veien også; du er redd for å bli snakket om hvis du *ikke* gjør det.» Guttene delte jentenes oppfatning av at jenter risikerte negative konsekvenser uansett om de sextet eller ikke. Sitatet under beskriver dette godt:

«Det kan ha samme konsekvenser om de sender eller ikke sender. La oss si at en jente sender og så kommer det ut, da blir hun stemplet som for eksempel «*hore*» eller «*lett*», men hvis de *ikke* sender så blir det spredd rykter om deg om at du har likevel sendt, så blir du også kalt «*hore*». Jeg har ikke hørt noen tilfeller med gutter»

Gutt 4

Informantene i jentegruppen diskuterte at de måtte være “sikre” før de sendte bilder. Flere oppga at de ikke turde å sexte i det hele tatt. “Dersom man *ikke* sexter så er det ikke noe å være redd for”, sa en informant. Jentene var enige om at de alltid tenkte på mulige konsekvenser og var redde for hva som kunne skje hvis de sextet med fremmede. Jentene kjente til historier hvor bilder ble brukt til å true eller presse jenter. Flere mente at å bo på en liten plass, slik de gjorde, bidro til økt bekymring ettersom “alle ville få vite det” hvis et bilde kom på avveie. Redselen medførte at jentene ofte ikke turde å sexte. Sitatet fra jente 1 og 4 illustrerer:

«..Man er jo redd for å få den snakken om man sier nei eller man sier ja, men jeg tror du får verre konsekvenser hvis du deler og det blir spredt eller det blir snakket om. Det er litt skummelt å gå rundt å vite at du blir snakket om eller at noen har bilde av deg. Det kan trues med eller man vet aldri når det kan komme på storskjermen. At man er redd hver dag ..at man har den følelsen av «*hva skjer nå?*», hvis man har sendt. Det er litt det samme som å ligge rundt her, det er ikke så mange som tør det her som i en by for alle kjenner alle. Alle vil få vite det».

Samtidig mente et par jentene at å bo på en liten plass beskyttet mot ryktespredning. Å ha nære, gode venner virket beskyttende, hvis noe hadde gått galt. Med gode venner rundt seg ville det allikevel gå bra. Under følger utdrag fra samtalen i jentegruppen:

« Jeg tror også at det er mange som bare sender, som ikke bryr seg så mye. Så bryr de seg ikke om de (mottakerne) tar screenshot og at det blir sendt rundt fordi de ser såpass bra ut

at det ikke har noe å si. Jeg vet ikke om dere husker den Tik Token hvor hun jenta lå med puppene ute? Alle sendte den rundt og jeg tror ikke det var noe hun tenkte over. Men så ble hun gjort narr av egentlig, uten at hun kanskje skjønnte det. Ja, hun ble hengt ut, mens hun tenkte at hun bare fikk oppmerksomhet. Det tyder veldig på at folk har sykt forskjellig oppfatning av det.»

Jente 2

Sitatet over illustrerer godt hvordan jentene erfarer at konsekvenser oppfattes ulikt fra person til person. Til tross for bekymringene rundt sosiale konsekvenser trumfet ønsket om oppmerksomhet og anerkjennelse, frykten for negative rykter for mange. Informantene var bekjent med at det fantes mange ulike oppfatninger av sexting. Informantene reflekterte over jevnaldrende som ikke var så redde for rykter og sosiale konsekvenser som de selv og at sexting også kunne ha positive følger for disse personene.

5.4.1 Relasjonelle omkostninger

I guttegruppen ble konsekvensene av sexting omtalt noe annerledes enn for jentene. Der det for jentene var mest fokus på negative sosiale konsekvenser diskuterte guttene på sin side hvordan sexting kunne ha positive følger som økt status i vennegjengen. Frykt for at bilder av guttene skulle bli delt ble ikke tematisert under intervjuet. Flere oppga imidlertid at å *ikke* videresende bilder av jenter som andre gutter hadde sendt dem, kunne medføre at de risikerte å miste venner. Guttene hevdet de måtte sende for beholde sin plass i gjengen. En gutt ordla seg slik:

« Jeg tror nok vi kunne sende det videre (videresende et bilde fra en bekjent eller ukjent) for å få den statusen at *du er en kul person som får sånne tilsendt*. Bare for å være med. Det er litt av det presset som du snakket om. Du må jo være en del av gjengen. Det blir litt sånn.»

Gutt 1

Videre var guttene enige om at jenter løp større risiko ved å sende bilder av kropp, enn gutter. De mente også at gutter i mindre grad ble utsatt for negativ ryktespredning. Under følger utdrag fra diskusjonen mellom gutt 2 og 5:

« Det er også mye større risiko for de (jenter). Ofte kan gutta sende overkropp og det er ikke nudity, på en måte. Men hvis damer gjør det og det blir spredd, så er det mye mer nakenhet. Vi er ikke *hore*, men vi er *fuckboy*. Det er jo samme betydning. Jeg vil ikke si at det har like mye negativ betydning, sånn som hore. Det blir regnet som positivt egentlig. Hvis du blir stemplet som fuckboy så er det egentlig positivt. Ja, hvis du for eksempel har prøvd deg på en annen dame og hun har hørt at du er fuckboy, så er det dumt. Men blant gutta kan det virke ..det kan være kult rett og slett».

Videre anså gutter som fikk rykte som «fuckboy» at kallenavnet ikke utelukkende hadde negativ betydning, slik stempelet "hore" til sammenligning hadde for jenter. Derimot kunne «fuckboy» bety at man var kul, hadde draget på damer eller hadde ligget med flere, hvilket igjen kunne gi økt status i vennegjengen, ifølge guttene. Samtidig kunne fuckboy-stempel virke avskrekkende på jenter de ville innlede et forhold til, trodde guttene, og dette ble ansett som en potensiell negativ følge av stempelet.

Guttene i gruppen diskuterte relasjonelle kostnader ved sexting og frykt var et sentralt begrep. De var redde for konsekvensene av ukritisk videresending av bilder, og mente det kunne medføre problemer for dem selv, familien og vennene deres. Guttene var også bekymret for å bli involvert i en politisak og miste venner hvis nakenbilder ble spredd. En gutt nevnte at sexting ikke var akseptert innenfor hans religion, noe som kunne føre til dilemmaer i valg av å sexte eller ikke. Sexting kunne også føre til usikkerhet og betvilelse av relasjoner, som igjen kunne bidra til mer sexting i søken etter anerkjennelse. Under følger et utdrag fra diskusjonen:

« Også kanskje hvis du er usikker så kan du blir usikker på om den personen har gjort det før og tenker at de kan sende det videre til andre..sånne type ting. Det kommer an på forholdet er selvfølgelig. Kanskje *jo mer du får jo mer trenger du det?* Så hvis du ikke får det og du er vant til å ikke få det..da *craver du det* , på en måte. Men hvis du sender så er du jo veldig usikker og da er det snakk om søken etter anerkjennelse..som blir negativt. Da søker du fra

flere og så får du litt anerkjennelse og så søker du fra enda flere ..til slutt så blir det så lett å sende hvis «man er usikker».

Gutt 4 og 5

6 Diskusjon

Studiens funn viser at sexting er en aktivitet som favner en rekke positive og negative erfaringer for ungdommene. Følgene varierer fra følelser av glede som et uttrykk for hengivenhet eller seksualitet, til opplevelser av press og juridiske konsekvenser. Tema for videre diskusjon vil være sexting sett i lys av 1) **kulturelle og sosiale faktorer**, 2) **risiko og konsekvenser**, 3) **seksualundervisning og forebygging**, 4) **Digitalisering og teknologi** og 5) **Juridiske og etiske spørsmål**.

6.1 Digitalisering og teknologi

Resultatene tyder på en betydelig variasjon i motivasjonene bak sexting. De spenner fra å sende bilder som et uttrykk for hengivenhet, søke oppmerksomhet eller delta i sexting på grunn av ytre press. Sexting ser ut til å skape mye ambivalens hos ungdommene og medfører mange dilemmaer knyttet til vurderinger av hvorvidt de skal delta i sexting eller ikke. Aktiviteten er på en side, kulturelt og sosialt akseptert, men på en annen side knyttet til en rekke negative konsekvenser både hvis ungdommene deltar og hvis de ikke deltar. I tråd med disse funnene skriver Fransson (2016) om dilemmaene som oppstår i våre samfunn og som nå blir mer synlige, ettersom verden i større og større grad digitaliseres. Forfatteren mener at digitaliseringen fører med seg en rekke muligheter, men også en rekke utfordringer, risiko og dilemmaer (Fransson, 2016, s. 185). Mulighet for kommunikasjon og digitalisert læring og undervisning, nettverksbygging og interaksjon fremheves som positive konsekvenser av utviklingen, mens mobbing, «grooming» og identitetstyveri er eksempler på negative sider av utviklingen. Forfatteren introduserer begrepet «digital dilemmatic space» i betydningen utfordringer ved å navigere i en digital og kompleks verden hvor dilemmaene er knyttet til hvordan mennesker skal forstå, oppføre seg og posisjonere seg selv i forhold til andre. Dilemmaene gjør seg gjeldende i en rekke deler av hverdagslivet i dag, mener Fransson (2016, s. 187). Ungdommene i denne studien forteller om ulike motivasjoner for sexting og hvordan sexting brukes bevisst som «valuta» for å oppnå ressurser som positiv oppmerksomhet, som bevis på hengivenhet eller penger. Denne pragmatiske holdningen til det digitale utviklingen gjengis hos Fransson (2016, s. 188) når han skriver at mennesker posisjonere seg i relasjon til andre hvor de ikke blir hensatt til en offerrolle, men ofte viser

agens ved at de manøvrer og posisjonerer seg i møtet med det digitale. Forfatteren hevder at dilemmaet med sosiale medier og deling av tekst, bilder og videoer er at deltakerne aldri vet *hvis, hvordan, med hvilken intensitet eller fra hvilken person* det digitale avtrykket deres kan ramme dem i ettertid. Usikkerhet fremheves som nøkkelbegrep og mennesker må forvente det uventede i dagens digitale samfunn, hevder Fransson (2016, s. 191).

Perspektivet sammenfaller med funn i denne studien hvor ungdommene, og særlig jentene, uttrykker at de kontinuerlig er redde for at bilder blir delt uten samtykke, for ryktespredning eller for at fremtidige arbeidsgivere kan få tilgang på bilder av seksualisert natur.

Ungdommene er alltid på vakt for muligheter for både negative og positive følger av sexting og usikkerhet og redsel fremstår som en sentral del av denne studiens funn. Hvordan kommersielle markedskrefter påvirker bildedelingskulturen, og dermed sexting, fremstår som uklart, mener Steinnes og Teigen (2021, s. 9). Resultatene i denne studien viser at både gutter og jenter opplever seg utsatt for et eksternt kroppspress generert av nettopp markedskrefter. Jentene refererte til influensere og sosiale mediekkanaler, mens gutter henviste til porno. Kroppsidealet for jenter er basert på kjendiser med plastiske operasjoner, guttene skal være store og muskuløse, sier informantene. Steinnes og Teigen (2021) skriver samtidig at ungdom oppfatter reklamen de ser på sosiale medier som normativ for hvordan de bør se ut og at en seksuell fremstilling av kvinner i reklame på sosiale medier har potensialet til å bidra til presset på at jenter skal fremstille seg selv seksualisert på sosiale medier. Rapporten Barn og medier (Medietilsynet, 2021) viser at fire av ti ungdommer mellom 13–18 år har fått reklame for porno på nett. Mer enn 2 av 10 har fått reklame for porno via TikTok og trenden er økende. Resultatene sammenfaller med funn i denne studien som viser at ungdommer bruker sosiale medier som inspirasjon for sexting. Dette perspektivet deler også Temple-Smith et al. (2016, s. 3) som skriver at den digitale utviklingen har endret hvordan ungdommer kommuniserer, møter hverandre og flørter.

Subrahmanyam og Smahel (2011, s. 33) hevder at utviklingen med stor grad av digital kommunikasjon mellom jevnaldrende gjør at den digitale verden må forstås som en faktor for ungdommers utvikling, på linje med skole, familie og venner. Vi må være oppmerksom på hvilken betydning seksualisert, digitalt innhold kan ha for både psykisk og seksuell helse blant unge (NOU 2023:5, s. 208).

Det virker som den fysiske og digitale verden på mange måter overlapper hverandre, samtidig er viktig å anerkjenne individuelle forskjeller blant ungdommene vedrørende deres holdninger, oppfatninger og erfaringer av sexting-praksis og den digitale utviklingen.

6.2 Kulturelle og sosiale faktorer

Studiens funn viser at sexting anses som en normal og sosialt akseptabel aktivitet i relasjoner hvor sender og mottaker kjenner hverandre, som mellom venner, i kjæreseteforhold eller mellom to som har interesse for hverandre. Sexting utenfor relasjon er ikke akseptert på lik linje. Sexting kan brukes for å føle seg bedre, til å få oppmerksomhet eller anerkjennelse, som middel til å utforske egen seksualitet og eller som tegn på hengivenhet. I tillegg har ungdommer kjennskap til at bilder kan selges for penger. Til tross for ambivalensen som assosieres med sexting (Doyle et al., 2021; Gassó et al., 2019; Ringrose et al., 2013) kan det virke som at den digitale utviklingen, i kombinasjon med en ettergivende kultur hvor mobiler, sosiale medier, influensere og digitalisering er overalt, fører til at som samfunn mister vårt kritiske blikk på sexting. Hvor enkelt er det for en ungdom å logge av? Velge å ikke sexte? Medietilsynet (2023a) skriver om betydningen av å være tilstede på de samme sosiale mediene som jevnaldrende. Resultatene fra undersøkelsen viser at nesten halvparten av ungdommer som er på sosiale medier ville følt seg utenfor om de ikke hadde vært til stede på de samme digitale plattformene som sine venner. Tallene øker med alder og er høyest for jenter på videregående skole, hvor 63% svarte at de ville følt seg utenfor om de ikke var på de samme sosiale mediene som vennene. 36 % av guttene svarte det samme. Samme rapport viser at nesten 30% av unge mellom 13-18 år svarer at de skulle ønske de klarte å logge av sosiale medier oftere, mens 40% ikke opplever problemer med dette. Andelen som ønsker å logge av sosiale medier oftere øker med alder og på videregående skole svarer hele 52 % av jentene at de ønsker å kunne logge av oftere. Synet er i tråd med perspektivet til Temple-Smith et al. (2016, s. 4) som fremhever betydningen av jevnaldrende og hvordan ungdommer i tenårene søker andre unge som rettesnor for atferd, holdninger og normer. Ettersom store deler av ungdommenes soiale liv nå foregår på digitale plattformer har den digitale utviklingen også påvirket ungdommenes seksuelle utvikling og atferd (Temple-Smith et al., 2016, s. 3). Subrahmanyam og Smahel (2011, s. 33) går enda lenger i sin teori om at at ungdommenes digitale og fysiske verden er

psykologisk sammenkoblet. Ifølge forfatterne er det glidende overganger mellom ungdommenes holdninger, atferd og normer i to realmene ungdommene befinner seg i, og personlighetstrekk, risikofylt atferd eller andre særtrekk kan både forsterkes eller undertrykkes i den digitale verden. Holdninger og forventninger knyttet til seksualitet og kjønn i den fysiske verden overføres til det digitale rommet. Ungdommene påvirkes av etablerte normer og forventninger fra den fysiske verden og kulturen de lever i, samtidig som de selv bidrar til å skape nye verdier og normer i den digitale verden (Subrahmanyam & Smahel, 2011, s. 35). Samtidig kan vi ane en ekstern skepsis til ungdommenes digitale verden. Omtrent 30% av ungdommer mellom 13-18 år mener at foreldrene deres er kritiske til at de bruker for mye tid på sosiale medier. Særlig jenter på ungdomsskolen har foreldre som bryr seg og generelt flere jenter enn gutter har denne opplevelsen av sine foresatte (Medietilsynet, 2023a). Det er mulig å tolke resultatene som at foreldrene til jenter har mer bekymring knyttet til deltakelse i digitale aktiviteter, hvilket sammenfaller med funn fra denne studien hvor flere jenter beskrev foreldre som ikke ville at de skulle sexte og hvor noen få kunne bruke foreldrene som støtte. Manglende voksenstøtte og voksne med manglende kunnskap om sexting fremstår som et av hovedfunnene i denne studien. Fravær av voksne kan bety at ungdommene må takle vanskelige vurderinger og risikoene ved sexting på egen hånd, uten å kunne dra nytte av voksnes erfaring eller råd. Foreldrestøtte, i form av refleksjon og vurderinger sammen med mor, ble omtalt som viktig og betryggende av en deltaker i denne studien. Jenta var en av få informanter som uttrykte at hun hadde en svært kritisk og restriktiv holdning til sexting. Dreiningen bort fra primærfamilien utgjør en del av en normal utvikling og ungdommene ser mot jevnaldrende som referanser for adferd, holdninger og sosiale koder (Temple-Smith et al., 2016). Allikvel viser resultatene at ungdommen ønsket foreldrestøtten. Større grad av voksenstøtte kan være gunstig for ungdommene, dersom kontakten innebærer refleksjon og anerkjennelse av kompleksitet ved samtale om fordeler, ulemper og risiko, i tråd med risikomodellene til Doyle et al. (2021) og Bradbury-Jones et al. (2019). Det antydes at til tross for at ungdom opplever fravær av voksenstøtte og manglende kunnskap om sexting, har foreldregenerasjonen en viktig rolle og jeg tolket det som at flere av informantene ønsket mer voksenkontakt i form av kunnskap og støtte i vurderingene de måtte håndtere. Del Rey et al. (2019) utførte en studie som undersøkte hvilken emosjonell påvirkning sexting har på ungdom. Resultatene

viste at ungdom som higer etter popularitet bruker sexting som strategi for å oppnå målet. Ingen signifikante forskjeller mellom kjønnene ble observert (Del Rey et al., 2019, s. 7). Betydningen av popularitet ble også antydnet i denne studien hvor jenter kjente til jevnaldrende som lot behovet eller ønsket om oppmerksomhet trumfe frykten for konsekvenser, men i motsetning til funnen til Del Rey et al. (2019), ble betydningen av popularitet kun omtalt av jentene. Samtidig er guttenes opplevelse av å få et «dopamin-hit» av bilder og «cravings» etter mer, en viktig observasjon i studien og vi kan undre oss over hvordan sexting påvirker hjernens fysiologiske belønningssystem og hvorvidt ungdommer kan bli «hektet». Ungdommers evne til affektregulering og hemming av impulser øker i puberteten (Rosso et al., 2004, s. 361), men en observasjon i denne studien var at ungdommene allikvel synes det var vanskelig å velge bort sexting, bilder og sosiale medier. Betydningen av popularitet relatert til sexting er en interessant, psykologisk dreining på perspektivet i forskningen på sexting. Dersom vi anser sexting som en del av ungdommens sosiale medie kultur hvor ungdommene kontinuerlig utsettes for påvirkning gjennom medier, jevnaldrende og voksne rundt seg, slik resultatene i denne studien antyder, kan vi ane hvorfor det er vanskelig å *ikke* delta i sexting.

6.3 Risiko og konsekvenser

Studiens funn viser at sexting anses som en aktivitet med både positive og negative følger. Jenter anses å ha større risiko for en rekke negative, sosiale konsekvenser enn gutter og mange jenter opplever press og ambivalens i forbindelse med aktiviteten. Guttene oppgir flere positive erfaringer med sexting hvor sexting kan fungere som et uttrykk for egen seksualitet, gi økt status ved bildedeling eller kallenavn som «fuckboy». Samtidig kan sexting få guttene til å betvile sine relasjoner og de er redde for hvilke konsekvenser sexting kan ha for dem selv, for familien og for deres plass i vennegruppen. Et hovedfunn i studien er hvordan bilder av jenter skal presenteres på en spesiell måte etter uskrevne regler og subtile koder. Bildene skal være «generelle», «rene» eller «hårfri». Dette for at sender skal framstå som attraktiv og passe sexy, men samtidig redusere risiko for ryktespredning og kallenavn ved å ikke vise full nakenhet. Inspirasjon til bildene hentes fra influensere, sosiale medier og porno, hvilket ungdommene samtidig opplever at utsetter dem for et enormt, kontinuerlig kroppspress. Tidligere forskning har gitt inkonklusive svar på sexting og forskjeller mellom

kjønnene. Studier har vist at jenter, gjennom deling av bilder, sexter mer enn gutter og at økt alder assosieres med økt grad av sexting (Cooper et al., 2016; Klettke et al., 2014; Madigan et al., 2018; Medietilsynet, 2020). Resultatene i denne studien viser at jenter opplever å bli presset til å sende bilder, enten indirekte når de føler at de må for å vise hengivenhet eller direkte press. Det er viktig å undersøke hvorvidt presset jenter utsettes i enkelte tilfeller kan defineres som trakassering. Utvalget fra rapporten "Den store forskjellen" (NOU 2023:5, s. 141) tydelig på at det er uakseptabelt at så mange jenter og unge kvinner opplever seksuell trakassering. Videre sender gutter i mindre grad bilder av seg selv, enn jenter, men også de kan føle seg presset. Denne observasjonen stemmer overens med tidligere forskning som viser at jenter bli utsatt for mer press knyttet til aktiviteten og opplever flere negative konsekvenser som ryktespredning, symptomer på psykisk uhelse eller tap av sosial status (Doyle et al., 2021; Gassó et al., 2019; Klettke et al., 2014; Ringrose et al., 2013; Steinnes & Teigen, 2021). De samme tendensen fremheves rapporten "Den store forskjellen" som presenterer tall fra en NOVA-undersøkelse hvor det fremkommer at mange av de psykiske plagene hos jenter relatert til stress og krav og press er knyttet til kropp og utseende. En tredel av jentene opplever forholdsvis lite press, en tredel opplever en del press, og en tredel opplever mye press (NOU 2023:5, s. 131). En observasjon i denne studien er at presset gutter press på å videregående bilder og de frykter konsekvenser som tap av status i vennegjengen, hvis de ikke deler bilder. Denne observasjonen stemmer overens med tidligere forskning hvor man finner at også gutter opplever utfordringer knyttet til sexting (Burén & Lunde, 2018; Steinnes & Teigen, 2021). Resultatene fra denne studien viser tendens til en tradisjonelle seksualmoral hvor jentene rapporterer å bli kalt horer hvis de sender for mye eller på andre måter bryter uskrevne regler. Gutter bli omtalt som «rare» hvis de sender bilder til ukjente. Dette fenomenet er i tråd med tidligere forskning som påpeker at det foreligger er tradisjonelt kjønnsrollemønster og dobbeltmoral hvor gutter kan få økt status gjennom sexting, mens jenter opplever skam og rykter om seksuell promiskuitet (Ringrose et al., 2013; van Oosten & Vandenbosch, 2017). I motsetning hevder Del Rey et al. (2019) i en nyere studie at det til dags dato ikke foreligger entydige funn vedrørende sexting og kjønn, knyttet til hvordan sexting påvirker ungdommene emosjonelt. En observasjon i denne studien avdekker at jenter har mer negative holdninger til sexting, enn gutter. Funnet avviker noe fra tidligere studier som viste at ungdom som sexter i større grad har positive

holdninger til aktiviteten (Klettke et al., 2014). Observasjonen samsvarer, derimot, med resultatene til Del Rey et al. (2019, s. 7) som presenterer at at jenter får et signifikant høyere score på emosjonell implikasjon som depresjon og sinne ved sekundær-sexting og er også i tråd med tidligere forskning som viser at kjønn er relavent når vi snakker om sexting og sårbarhet (Burén & Lunde, 2018; Hunehall Berndtsson & Odenbring, 2021; Ricciardelli & Adorjan, 2019; Ringrose et al., 2013; Ševčíková, 2016; van Oosten & Vandenbosch, 2017). Resultatene samsvarer også med studien til Hjetland et al. (2022) som finner at å være jente, høyere grad av ekstroversjon, lavere emosjonell stabilitet, høyere alkoholforbruk og å ha prøvd tobakk er assosiert med risiko knyttet til livet på sosiale medier. I tråd med disse resultatene kan vi se hvordan teorien om sammenkoblingen av ungdommenes fysiske og digitale verden gir mening. Ungdom som i den fysiske verden er mer risikovillige eller har en utfordrende seksuell atferd off-line kan overføre samme atferd til det digitale rommet. Online kan personlighetstrekkene forsterkes eller dempes, mener Subrahmanyam og Smahel (2011, s. 35), hvilket kan medføre at ungdommene lavere emosjonell stabilitet eller høy impulsivitet kan ha økt risiko for å utsettes seg selv eller andre for negative følger av sexting. Studien avdekker videre at jenter følger et sett uskrevne regler for hvordan de presenterer seg i bilder eller videomateriale og at jentene bruker mye tid på å «designe» bildene slik at de fremstår «korrekte». Bildene skal være hårløse og jentene påpekte hvordan synlig hår var «ekkelig» og kunne medføre negativ omtale hos jevnaldrende og ukjente, men kunne være «innafor» hvis mottaker var en kjæreste. Videre skulle bildene være akkurat passe sexy, ikke outrert nakenhet eller vulgære, men heller vise en liten del av trusekanten eller bh-stroppen. Bilder uten ansikt var ansett som trygge bilder fordi jentene ikke kunne identifiseres. Dette samsvarer med tidligere forskning som viser at nakenbilder ikke trenger å vise frem hele kroppen og at fremstillingen baseres på individuelle, personlige vurderinger (Steinnes & Teigen, 2021, s. 17). Fenomenet diskuteres av McLean et al. (2015) som finner at unge jenter som bruker mye tid på å manipulere selvtatte bilder før de sender bildene, rapporterer mer strev med kropp og spising enn andre. I tråd med dette synet viser Kleemans et al. (2018) i sin studie hvordan jenter var mer positive til manipulerede bilder enn originale, ikke - retusjerte og syntes bildene fremsto realistiske. Jentene var særlig misfornøyde med egen kropp etter de hadde vært eksponert for manipulerede bilder på instagram. Hvordan jentene velger å fremstille seg kan ha ulike konsekvenser. Unge kvinner som vil fremstå som

attraktive og som har internalisert den gjeldende sosiokulturelle skjønnhetsnormen i stor grad, rapporterer større grad av objektivisering av egen kropp (Puvia & Vaes, 2013; van Oosten et al., 2015). I kontrast mener van Oosten og Vandenbosch (2017) at unge jenter som presenterer seg selv sexy på bilder kan oppleve økt tillit til egen seksualitet og sexte mer, hvilket støttes av Steinnes og Teigen (2021, s. 17) som finner at nettopp fremstillingen bestemmer om bildet har en seksuell undertone og kan oppleves som sårbart eller ikke. I tråd med denne tankegangen kan vi tenke hvordan ungdommene helhetlig klarer å integrere sine seksuelle følelser, behov og lyster kan påvirke hvordan de sexter (Temple-Smith et al., 2016, s. 4). I tillegg kan det hevdes at til tross for hjernens utvikling i tenårene, hvilket gir økt evne til å vurdere andre perspektiver, affektregulere og utsette fristelser (Rosso et al., 2004, s. 361), kan sexting som aktivitet likevel utfordre ungdommenes emosjonelle og kognitive evner ved at de tidlig eksponeres for utfordringer de utviklingsmessig ikke har gode nok forutsetninger for å håndtere.

6.4 Seksualundervisning og forebygging

Studiens funn viser at ungdommer opplever at de må håndtere sexting på egenhånd. Voksne har mangelfulle kunnskaper om sexting og blir i liten grad involvert i vurderinger knyttet til aktiviteten. Ungdommer søker støtte, veiledning og kunnskap hos jevnaldrende og gjennom sosiale medier. Heller ikke yrkesgrupper som helsesykepleiere eller lærere benyttes i stor grad av ungdommene. Samtidig viser funnene at ungdom ønsker mer foreldrestøtte og økt kunnskap om sexting, samt voksenkontroll for å lettere kunne regulere egen bruk av internett og sosiale medier. De fleste av informantene mente at sexting ikke hadde vært en del av seksualitetsundervisningen på ungdomskolen eller på videregående skole. Flere hevdet de ikke hadde hatt seksualundervisning i det hele tatt. Retningslinjene i helsestasjons- og skolehelsetjenesten (Helsedirektoratet, 2017b) sier at helsesykepleier bør delta i undervisning om seksualitet og spesielt om seksuell helse, men dette samsvarer ikke med funnene i denne studien. Helsestasjon for ungdom og skolehelsetjenesten kan hjelpe til å fange opp barn og unge med psykiske plager og lidelser samt bidra til at de får nødvendig hjelp og oppfølging, men en av fem kommuner har ingen egen helsestasjon for ungdom eller opererer med svært begrensede åpningstider. 20 prosent av helsestasjonene for ungdom har ikke åpent hver uke (NOU 2023:5, s. 128). En observasjon i denne studien er at

ungdommene oppgir at de ønsker bruk av sosiale medier som læringsportal for innhenting av kunnskap om sexting. Fraværet av tilgjengelige helsetjenestersom kan tilby faglig vurdert kunnskap og støtte kan medføre at ungdommene opplever at de voksne ikke forstår utfordringene de står i eller ikke tar de på alvor. Denne utviklingen kan være problematisk ettersom informasjonen ungdommene eksponeres for, kan være feil eller ikke lar seg etterprøve (NOU 2023:5, s. 207). Barneombudet (2018, s. 37) anbefaler at utdanningsdirektoratet skal revidere kompetansemålene for seksualundervisning slik at den blir mer relevant for barn og unge i lys av deres hverdag og erfaringer. Sosiale medier er en viktig, men lite anerkjent kilde til helseinformasjon (NOU 2023:5, s. 207). Videre mener ungdommene i denne studien at voksne ikke har kunnskap om sexting, hvilket medførte at ungdommene forsøkte å løse dilemmaer i tilknytning til sexting på egenhånd. Med mobil og sosiale medier for hånd kunne ungdommene enkelt finne informasjon når de selv ønsket og slik forbigår de voksne, fysiske støttespillere. Den kontinuerlige tilgjengeligheten fremstår som en sentrale faktor for ungdommenes hyppige bruk av sosiale medier som kunnskapskilde (Kripos, 2020b). Videre kan tilgjengeligheten sees i sterk kontrast til opptatte lærere eller helsesykepleiere med stengte dører og lange ventelister grunnet lovpålagte oppgaver (Helmers, 2017). I tråd med forskning som viser kompleksiteten i sexting mener Fransson (2016, s. 197) at lærere innehar en nøkkelposisjon når det gjelder mulighet til å diskutere fordelene og ulempene med digital aktivitet med elever. Mulighetene og utfordringer må belyses sammen med elevene og fokuset bør ligge på dilemmaene de møter i hverdagen. Tankegangen er i samsvar med «Risk-hierarki-modellen» til Bradbury-Jones et al. (2019) og hvordan modellen kan brukes i praksis i forebyggende arbeid. Doyle et al. (2021) beskriver også lignende implikasjoner for deres fem faktor-modell av konsekvenser av sextingen på psykologisk-, atferdsmessige-, relasjonelle- og system-nivå. I følge modellen kan følgene av sexting erfares som et kontinuum av opplevelser rangert fra overgrep og traumatiske hendelser som de mest negative konsekvensene, via stigmatisering og skader for individet til positive følger som uttrykk for hengivenhet. Konsekvensene kan eskalere, men kan også variere sterkt over tid. Helsepersonell og andre yrkesgrupper må tørre å snakke om normal seksualitet og relasjonelle og følelsesmessige sider ved seksualitet, for slik kunne hjelpe ungdommer med seksuelle utfordringer (NOU 2023:5, s. 135). Tiltak som bidrar til økt kunnskap om kropp, seksualitet og grensesetting kan gjøre ungdom bedre i

stand til å møte blant annet kroppspress i sosiale medier (NOU 2023:5, s. 209). En studie av Laholt et al. (2017) viste at visuelle hjelpemidler kunne bidra til at helsesykepleieren nådde fram med kunnskap til individer i risiko-grupper og kunne endre dynamikken i helserelatert samhandling med barn og unge. Ettersom resultater fra en rekke studier viser at jenter opplever flest negative følger av sexting (Cooper et al., 2016; Doyle et al., 2021; Gassó et al., 2019; Klettke et al., 2014; Madigan et al., 2018; Medietilsynet, 2020; Ringrose et al., 2013). Det kan tyde på at jenter trenger mer kunnskap om sexting, konsekvenser og hvordan de kan håndtere det, hvilket sammenfaller med NOU 2023:5 (2023, s. 141) hvor utvalget skriver at de merker seg at jenter ønsker mer og bedre undervisning om seksualitet i skolen. Samtidig må undervisningen unngå å fokusere på utdaterte restriktive holdninger eller kun risikoene og de negative konsekvensene ved sexting, ettersom dette trolig vil medføre at informasjonen ikke når de den er tiltenkt (Temple-Smith et al., 2016, s. 4). Videre mener utvalget det er nødvendig med en styrket satsing på kvalitetssikret informasjon på digitale plattformer og at informasjonen må tilpasses barn og ungdom (NOU 2023:5, s. 209).

6.5 Juridiske og etiske spørsmål

Studien viser at ungdommene har lav tillitt til politiet og var preget av negative forventninger om at anmeldelser om sexting eller bildedeling ikke medfører noe handling fra politiet sin side. Flere mener at å anmelde for sexting i seg selv medfører negative, sosiale konsekvenser for dem selv, familie eller venner. En viktig observasjon i studien er at ungdommene har manglende kunnskap om de juridiske konsekvensene av sexting. De fleste hadde kjennskap til at videresending av bilder uten samtykke kunne få konsekvenser og at oppbevaring av bilder av mindreårige er ulovlig. Flere mente de hadde fått denne kunnskapen gjennom tradisjonelle medier eller sosiale medier. «Kommunal straff» ble omtalt, uten at informantene kunne fortelle hva de innebar. Funnene støttes av tidligere forskning som viser at ungdommer er klar over at sexting kan være en straffbar handling, men de er usikre på strafferammene i form av bøter eller fengselsstraff (Barneombudet, 2018; Steinnes & Teigen, 2021, s. 37). Å anmelde et forhold til politiet ble omtalt som en «ekstrem» handling og noe som kunne påvirke deres sosiale status negativt. Guttene påpekte at kontakt med politiet kunne medføre stigma for familie og den opplevde risikoen for negative sosiale følger. De lave forventninger til politiet kan medføre at ungdommene ikke tar kontakt. Funnene støttes av

studien til Steinnes og Teigen (2021, s. 38) som skriver at ungdommene uttrykker en følt håpløshet knyttet til vurderingen om å anmelde videresending av bilder til politiet ettersom de har erfaringer med at anmeldelsene ikke fører til straff. 46 % av ungdommer mellom 13 og 18 har blitt spurt om å sende eller dele et nakenbilde av seg selv. Andelen øker med alder og det er flest jenter som erfarer dette (Medietilsynet, 2020, s. 8). Kripes (2020a, s. 61) hevder at de fleste barn og unge som sender nakenbilder av seg selv til noen de kjenner, eller legger ut selvprodusert materiale på internett, ikke vil oppleve noe ubehagelig i etterkant. Samtidig foreligger alltid en risiko, ettersom nakenbilder og -videoer som spres på internett blir delt raskt og er nærmest umulig å fjerne fra nettet. Bildene kan senere brukes til å presse barnet eller videredistribueres og ende opp i private samlinger som overgrepsmateriale. I lys av denne rapporten utgjør funnet om at informantene har kjennskap til at det foregår sexting mot penger, en viktig observasjon. Aktiviteten ble omtalt uten at ungdommene omtalte moralsk vurdering av handlingen, hvilket kan tyde på at fenomenet er velkjent og akseptert. En annen fortolkning er at ungdommene er svært bevisste på sine digitale omgivelser og anser sexting som en ressurs de kan forhandle med for å oppnå ulike ønskede verdier, hvilket samsvarer med Fransson (2016) teori om agens i møtet med det digitale rommet. Samtidig har det i den senere tiden blitt registrert en økning i antall barn som selger egenproduserte seksualiserte bilder og filmer av seg selv på internett, til tross for at det er straffbart å kjøpe seksualiserte bilder av barn under 18 år. De utsatte er ofte jenter i alderen 13-16 år og gjerningsmennene er eldre, ukjente menn (Medietilsynet, 2020; Politiet, 2023). Fenomenet samsvarer med funn fra denne studien hvor flere jenter hadde blitt tilbudt penger for nakenbilder av fremmede menn. Jentene synes svært sårbare i møtet med eldre menn ute etter seksualiserte bilder i bytte mot penger. Aktiviteten kan i starten oppleves spennende og som enkel måte å få penger på, men kan medføre seksuell utpressing eller tvang til å utføre fysiske seksuelle tjenester (Bradbury-Jones et al., 2019; Doyle et al., 2021; Kripes, 2020b; Politiet, 2023). Det er verdt å merke seg at mange ikke ser seg selv som offer (Politiet, 2023). Hvorvidt normaliseringen av sexting, seksualiserte bilder på sosiale medier og kjennskap til sexting som en måte å tjene penger på, har bidratt til en normal forskyvning, ville være et interessant utgangspunkt for en studie. En normalisering av sextingens bruksverdi kan fungere som en lavterskel inngangsport til aktiviteter som salg av egenprodusert porno (Kripes, 2020a, 2020b). Manglende kunnskap om juridiske

konsekvenser kan bidra til nedsatt rettsikkerhet for ungdommene og skape usikkerhet rundt hva som er akseptabelt eller ikke. Barn og unge må bevisstgjøres hvilke følger aktiviteten sexting kan få og det er voksnes oppgave å gjøre barn og unge oppmerksomme på hvilke regler som gjelder (NOU, 2009, s. 137). Lovendringen i Straffeloven (2022) §311, fra 2009, gir straff med bot eller opptil 3 års fengsel for aktivitet som produserer, utgir, selger, overlater eller gjør tilgjengelig fremstilling av seksualisert materiale av barn under 18 år. Endringen kan øke forståelsen for hvor alvorlige konsekvenser uønsket bildedeling kan få, både for den som deler og den som krenker og kan bidra til at færre deler (Medietilsynet, 2023b).

6.6 Studiens styrker og svakheter

Alle informantene ble rekruttert fra en skole, grunnet geografiske forhold og fordi jeg selv jobbet som helsesykepleier ved den andre videregående skolen innenfor akseptabel avstand. Ethiske overveielser gjorde at det ikke var aktuelt å rekruttere fra egen skole. Kun en skole gjenstod innenfor akseptabel reisevei grunnet fylkets geografi og demografiske profil. Ved prosjektets begynnelse anså jeg deltakernes homogenitet som en styrke, men jeg har i ettertid reflektert over at samme homogenitet også kan utgjøre en svakhet ved studien ettersom deltakerne sannsynligvis kjente hverandre. Til tross for Halkier (2016) som mener at homogenitet er ønskelig og kan skape trygghet i intervjusettingen, vurderer jeg i ettertid at å innhente data fra et større antall ungdommer fordelt over ulike geografiske lokasjoner kunne gi andre tema, potensielt rikere data og sannsynligvis andre resultater.

Informantene til studien ble rekruttert gjennom en lærer ved samme skole. Læreren oppga å kjenne elevene på trinnet og mente elevene kunne bidra med både kjennskap til sexting og et engasjement for temaet. Potensielt kan lærerens kjennskap til elevene være etisk problematisk ettersom elevene kan ha følt seg presset til å delta eller funnet det vanskelig å si nei av ulike grunner. Videre er det grunn til å anta at informantene kjente hverandre, hvilket kan ha gjort det vanskelig for dem å uttrykke vanskelige erfaringer eller kontroversielle meninger knyttet til tema, grunnet gruppe-effekten. Halkier (2016, s. 15) fremhever tendensen til konformitet eller polarisering som kan oppstå i grupper som en potensiell svakhet ved fokusgrupper som metode. På andre siden kan ungdommenes kjennskap til hverandre ha bidratt til åpenhet og en god samtale, som ellers kunne blitt

vanskelig dersom informantene var ukjente for hverandre. Dette i tråd med Polit et al. (2021, s. 511) som mener homogenitet i grupper er gunstig for å skape et trygt og godt miljø for å deling av erfaringer og opplevelser.

Jeg valgte å dele inn intervjugruppene etter kjønn og dette kan ha bidratt til at ungdommene har følt seg frie eller trygge til å dele erfaringer som kunne vært vanskeligere å dele i en gruppe med både gutter og jenter (Halkier, 2016, s. 31). I så måte kan deling på kjønn ha bidratt til rikt datamateriale hvilket styrker studien. I ettertid har jeg i midlertid reflektert over at sexting ikke oppstår i et vakum mellom eget kjønnene, men nettopp i spenningen som finnes imellom de eller personer med interesse for hverandre. Dermed kan det samme valget utgjøre en begrensning ved studien ettersom er nærliggende å tro at fokusgruppeintervjuer bestående av gutter og jenter sammen, sannsynligvis ville produsert andre tema, enn de som framkom i de delte kjønnsdeltegruppene.

Videre kunne en mixed method study med en kvantitativ del ha vært interessant som et supplement til den kvalitative forskningen dersom oppgavens omfang ga rom for det. En kvantitativ undersøkelse kunne utforsket frekvens for de samme informantene eller en større gruppe ungdommer fra andre deler av landet. Studiens funn kan likevel antas å ha en viss grad av overførbarhet ettersom de fleste ungdommer i Norge nå lever i en kontekst preget av mobiltelefoner, sosiale medier, seksualisering av samfunnet og digitalisering av deres liv, ikke ulik informantene i fokusgruppene i denne studien. Det er nærliggende å tro at temaene i denne studien kan oppleves som relevante for ungdommer i andre deler av landet eller i andre vestlige land.

Intervjuene ble utført på samme dag og jeg hadde ingen ekstra moderator. Jeg antar at det ville det være lettere å fange opp tematikk eller lettere å komme tilbake til intervjuguiden, dersom jeg hadde hatt en moderator sammen med meg. I dag ville ikke gjennomført to intervjuer på samme dag flere ganger ettersom jeg opplevde at det ble utfordrende å skille på temaer fra første til andre gruppe. Dette kan ha medført en type forutinntatthet og jeg vurderer at valget kan ha bidratt til å forringe datamaterialet, hvilket kan utgjøre en svakhet ved studien.

Å dele på kjønn i intervju gruppene kan ha forsterket iboende atferdsmønster blant deltakerne i intervjusettingen (Halkier, 2016). I guttegruppen kan det ha vært vanskelig å hevde andre erfaringer eller meninger om behov for støtte eller bruk av foreldre eller helsesykepleier ettersom dette ikke fremkom som den aksepterte, maskuline kulturen blant ungdommene. Hos jentene kan det ha vært vanskelig å dele hvis en av informantene likte å sende bilder til fremmede. Dette kan anses som en av studiens svakheter og i en større opppgave kunne individuelle dybdeintervjuer, i tillegg til fokusgruppeintervjuer styrket studiens kvalitet ved å fungere som en motvekt til den antatte gruppedynamikken.

Antall koder som dannet grunnlaget for analysen kan utgjøre en svakhet ved studien (Braun et al., 2022; Connelly & Peltzer, 2016). Jeg forsøkte etter beste evne å kode så mye jeg kunne gjennom flere omganger og forsøkte også å være våken for motstridende elementer. Det siste opplevde jeg spesielt utfordrende. I følge Braun et al. (2022) kan manglende erfaring med analysearbeid og begrensninger på tid medføre at viktige utsagn kan ha blitt oversett, hvilket kan ha påvirket studiens resultater og dermed utgjøre en svakhet ved studien.

Connelly og Peltzer (2016) skriver at begrenset erfaring med å gjennomføre et kvalitativt studieprosjekt, lite erfaring med intervjueteknikker og prematur stans i analysearbeidet er vanlige utfordringer ved bruk av tematisk analyse. Min begrensede erfaring kan være en svakhet ved studien. På den andre siden kan all min erfaring med samtaler med barn og ungdom ha bidratt til at ungdommene følte seg ivaretatt og trygge, hvilket kan ha gitt god datainnsamling, rike data og dermed et godt utgangspunkt for analysen. Jeg anser at min erfaring med å snakke med barn og ungdom utgjør en styrke i studien.

7 Avslutning og implikasjoner for praksis

Hensikten med denne studien var å utforske ungdommers erfaringer med sexting. Ti ungdommer mellom 16 og 18 år deltok som informanter i to fokusgrupperintervjuer delt etter kjønn. Det empiriske materialet ble transkribert og analysen er inspirert av Braun og Clarke's tematisk analyse.

Studiens funn viser at ungdommer opplever at de på egenhånd finner ulike måter å håndtere sexting på. Voksne har mangelfulle kunnskaper om sexting og blir i liten grad involvert i vurderinger knyttet til aktiviteten. Ungdommer søker støtte, veiledning og kunnskap hos jevnaldrende og gjennom sosiale medier. Heller ikke yrkesgrupper som helsesykepleiere eller lærere benyttes i stor grad av ungdommene. Studien viser at ungdommene har lav tillitt til politiet preget av negative forventninger om anmeldelser om sexting eller bildedeling ikke medfører noe handling fra politiet sin side. Flere mener at å anmelde for sexting i seg selv medfører negative konsekvenser.

Samtidig viser funnene at ungdom ønsker mer foreldrestøtte og økt kunnskap om sexting, samt voksenkontroll for å lettere kunne regulere egen bruk av internett og sosiale medier. Sexting anses som normal og sosialt akseptabel atferd i relasjoner hvor sender og mottaker kjenner hverandre, som mellom venner, i kjæresteforhold eller mellom to som har interesse for hverandre. Sexting utenfor relasjon er ikke akseptert på lik linje. Sexting kan brukes for å føle seg bedre, til å få oppmerksomhet eller anerkjennelse, som middel til å utforske egen seksualitet og eller som tegn på hengivenhet. Ungdommene har kjennskap til at bilder kan selges for penger.

Et av studiens hovedfunn er at bilder av jenter skal presenteres på en spesiell måte etter uskrevne regler. Bildene skal være «generelle», «rene» eller «hårfri» eller kun vise deler av undertøy. Dette for at sender skal framstå som attraktiv og passe sexy, men samtidig redusere risiko for ryktespredning og kallenavn ved å ikke vise full nakenhet. Inspirasjon til bildene hentes fra influensere, sosiale medier og porno, hvilket samtidig utsetter ungdommene for et enormt kroppspress.

Jenter anses å ha større risiko for en rekke negative, sosiale konsekvenser enn gutter og mange jenter opplever press og ambivalens i forbindelse med aktiviteten. Guttene har generelt flere positive erfaringer med sexting og sexting kan fungere som et uttrykk for egen seksualitet, gi økt status ved bildedeling eller fordi ryktespredning kan gi kallenavn som gir status i guttegjengene. Samtidig kan sexting få guttene til å betvile sine relasjoner og de er redde for hvilke konsekvenser sexting kan ha for dem selv, for familien og for deres plass i vennegruppen.

Ungdommene etterlyser kunnskap og informasjon i yngre alder, gjerne på deres egne digitale plattformer og opplever lite voksenstøtte fra foreldre og andre voksenpersoner grunnet deres manglende kunnskap om sexting. Videre etterlyser ungdommene ytterligere økt ekstern regulering for å begrense egen bruk av sosiale medier, som igjen fungerer som inspirasjon for bilde- og videomateriale og påvirker hvordan de sexter. Den digitale utviklingen og teknologien bak sosiale medier og porno, påvirker ungdommene våre i stor grad. Den fysiske og digitale verden ser ut til å overlape hverandre. Samtidig må man anerkjenne individuelle forskjeller blant ungdommene vedrørende deres holdninger, oppfatninger og erfaringer av sexting-praksis og den digitale utviklingen.

Studien om ungdom og sexting bygger på tidligere forskning og fokusgruppeintervjuene har bidratt til oppdatert kunnskap og forståelse om ungdommers erfaringer med sexting. Basert på disse funnene er det viktig at foreldre, helsesykepleiere, andre yrkesgrupper og samfunnet som helhet er oppmerksomme på sexting som en del av ungdommers digitale liv. Gjennom anerkjennelse av kompleksiteten og dilemmaene rundt sexting, må voksne ta initiativ til å fremme kunnskap og bevissthet om seksualitet, personvern og etiske digitale retningslinjer. Ved å øke bevisstheten og gi veiledning kan helsesykepleiere og andre voksne bidra til å redusere risikoen for negative konsekvenser knyttet til sexting, fremme sunn seksuell helse og utvikling, og bidra til trygg digital atferd blandt ungdommene.

Studien kan være nyttig for helsesykepleiere og andre yrkesgruppers om trenger oppdatert kunnskap om sexting og konsekvenser av aktiviteten. Videre kan studien ha relevans for helsesykepleiere, lærere og andre yrkesgrupper som skal formidle kompetanse om seksuell

helse -og utvikling, fremme god seksuell helse og forebygge seksuelle overgrep. Bruk av en visuell, alderstilpasset risikomodell i undervisning og med rom for refleksjon og deling av erfaring i tilknytning til et undervisningsopplegg, kan bidra til økt kunnskap hos både fagpersoner og de utsatte jentene. Samtidig må undervisningen unngå å kun fokusere på utdaterte restriktive holdninger eller kun risikoene og de negative konsekvensene ved sexting.

Studien viser at gutter opplever kroppspress, henter kroppsidealer fra porno og det antydes en sammenheng mellom porno og sexting. Videre forskning kan rettes mot hvordan bruken av porno påvirker unge gutters sexte-praksis. Unge jenter fremstår som ekstra sårbare for negative konsekvenser sosiale og psykologiske konsekvenser av sexting. Videre forskning på hvilke tiltak som kan bidra til at jentene utvikler resiliens og robusthet i møtet med sexting, digitale -og fysiske kjønnsrollemønstre og påvirkning fra sosiale medier er viktig.

Mange helsesykepleiere kjenner til sexting, men mangler forståelse og selvtillit når de skal snakke om temaet. Studiens funn viser at ungdom ønsker mer kunnskap om sexting og gjerne ved bruk av digitale plattformer. Fra et helsesykepleiefaglig perspektiv kan det være av relevans å forske på bruk av en visuell risikomodell, tilpasset barn og unges alder -og utviklingsnivå og hvordan denne eventuelt kan benyttes som et verktøy i puberteten – og seksualundervisning eller som et middel til refleksjon med barn og ungdommer, på individ- eller gruppenivå.

Til slutt bør videre forskning fokusere på hvilke sosiale-, samfunnsmessige-, utdanningsrelaterte-, økonomiske-, relasjonelle -og psykologiske belastninger jenter utsettes for relatert til sexting og sosiale medier. Sexting fremstår som kun en liten del av unge jenters utfordringer med tradisjonelle kjønnsrolleforeventninger, seksuell dobbelmoral og psykiske helseplager i en stadig mer digitalisert verden. Det, mener jeg, er vår samfunnsplikt.

Litteraturliste

- Bakketeig, L. S. & Magnus, P. (2002). What is a research protocol and why is it necessary? *Tidsskr Nor Laegeforen*, 122(25), 2464-2467.
- Barneombudet. (2018). *Alle kjenner noe som har opplevd det: Samtaler med ungdom om seksuelle krenkelser*. Hentet 30.03.2022 fra <https://www.barneombudet.no/uploads/documents/Publikasjoner/Fagrapporter/Alle-kjenner-noen-som-har-opplevd-det.pdf>
- Barrene-Dias, Y., Berchtold, A., Surís, J.-C. & Akre, C. (2017). Sexting and the Definition Issue. *Journal of Adolescent Health*, 61(5), 544-554. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2017.05.009>
- Bell, A. R., Giil, E. & Træen, B. (2022). Reduced Sexual Desire in Young Norwegian Women: A Mixed-Methods Study. *Sex Cult*, 26(5), 1919-1939. <https://doi.org/10.1007/s12119-022-09977-3>
- Bendixen, M., Daveronis, J. & Kennair, L. E. O. (2017). The effects of non-physical peer sexual harassment on high school students' psychological well-being in Norway: Consistent and stable findings across studies.
- Bradbury-Jones, C., Bradshaw, S., Clark, M. & Lewis, A. (2019). "I keep hearing reports on the news that it's a real problem at the moment": Public health nurses' understandings of sexting practices among young people. *Health Soc Care Community*, 27(4), 1063-1073. <https://doi.org/10.1111/hsc.12723>
- Braun, V. & Clarke, V. (2006a). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3, 77-101.
- Braun, V. & Clarke, V. (2006b). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77-101. <https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>
- Braun, V., Clarke, V. & Braun, V. (2022). *Thematic analysis : a practical guide*. SAGE.
- Burén, J. & Lunde, C. (2018). Sexting among adolescents: A nuanced and gendered online challenge for young people. *Computers in Human Behavior*, 85, 210-217. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2018.02.003>
- Clark, M., Lewis, A., Bradshaw, S. & Bradbury-Jones, C. (2018). How public health nurses' deal with sexting among young people: a qualitative inquiry using the critical incident technique. *BMC Public Health*, 18(1), 729-729. <https://doi.org/10.1186/s12889-018-5642-z>
- Connelly, L. M. & Peltzer, J. N. (2016). Underdeveloped Themes in Qualitative Research: Relationship With Interviews and Analysis. *Clin Nurse Spec*, 30(1), 52-57. <https://doi.org/10.1097/nur.0000000000000173>
- Cooper, K., Quayle, E., Jonsson, L. & Svedin, C. G. (2016). Adolescents and self-taken sexual images: A review of the literature. *Computers in Human Behavior*, 55(part B), 706-716. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2015.10.003>
- Del Rey, R., Ojeda, M., Casas, J. A., Mora-Merchán, J. A. & Elipe, P. (2019). Sexting Among Adolescents: The Emotional Impact and Influence of the Need for Popularity. *Front Psychol*, 10, 1828-1828. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2019.01828>
- Doyle, C., Douglas, E. & O'Reilly, G. (2021). The outcomes of sexting for children and adolescents: A systematic review of the literature. *Journal of adolescence (London, England.)*, 92, 86-113. <https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2021.08.009>
- Fransson, G. (2016). Manoeuvring in a digital dilemmatic space: making sense of a digitised society. *Nordic journal of digital literacy*, 11(3), 185-201. <https://doi.org/10.18261/issn.1891-943x-2016-03-04>

- Furseth, I. & Everett, E. L. (2020). *Masteroppgaven : hvordan begynne - og fullføre* (3. utgave. utg.). Universitetsforlaget.
- Gassó, A. M., Klettke, B., Agustina, J. R. & Montiel, I. (2019). Sexting, Mental Health, and Victimization Among Adolescents: A Literature Review. *Int J Environ Res Public Health*, 16(13), 2364. <https://doi.org/10.3390/ijerph16132364>
- Halkier, B. (2016). Fokusgrupper. I *Fokusgrupper i samfunnsvitenskapelig forskning* (3. udg. utg., s. 7-16). Samfundslitteratur.
- Helmers, A.-K. B. (2017). *Helsedirektoratet vil ha normtall for helsesøstre*. <https://sykepleien.no/2017/11/helsedirektoratet-vil-ha-normtall-helsesostre>
- Helsedirektoratet. (2017a, 24. 09 2021). *Nasjonale faglige retningslinjer Helsestasjon og skolehelsetjenesten*. Helsedirektoratet. <https://www.helsedirektoratet.no/retningslinjer/helsestasjons-og-skolehelsetjenesten>
- Helsedirektoratet. (2017b). *Undervisning om seksuell helse: Skolehelsetjenesten skal tilby seg å bidra i skolens undervisning om seksuell helse*. Helsedirektoratet. <https://www.helsedirektoratet.no/retningslinjer/helsestasjons-og-skolehelsetjenesten/skolehelsetjenesten-520-ar/samhandling-med-skole/undervisning-om-seksuell-helse-skolehelsetjenesten-skal-tilby-seg-a-bidra-i-skolens-undervisning-om-seksuell-helse>
- Hjetland, G. J., Finserås, T. R., Sivertsen, B., Colman, I., Hella, R. T. & Skogen, J. C. (2022). Focus on Self-Presentation on Social Media across Sociodemographic Variables, Lifestyles, and Personalities: A Cross-Sectional Study. *Int J Environ Res Public Health*, 19(17), 11133. <https://doi.org/10.3390/ijerph191711133>
- Hunehäll Berndtsson, K. & Odenbring, Y. (2021). They don't even think about what the girl might think about it': students' views on sexting, gender inequalities and power relations in school. *Journal of gender studies*, 30(1), 91-101. <https://doi.org/10.1080/09589236.2020.1825217>
- Kleemans, M., Daalmans, S., Carbaat, I. & Anschutz, D. (2018). Picture Perfect: The Direct Effect of Manipulated Instagram Photos on Body Image in Adolescent Girls. *Media psychology*, 21(1), 93-110. <https://doi.org/10.1080/15213269.2016.1257392>
- Klettke, B., Hallford, D. J. & Mellor, D. J. (2014). Sexting prevalence and correlates: A systematic literature review. *Clin Psychol Rev*, 34(1), 44-53. <https://doi.org/10.1016/j.cpr.2013.10.007>
- Kripos. (2020a). *KRIPOS-Offentlig-rapport-Barn-som-selger-egenprodusert-overgrepsmateriale* (2021-02-17 (O)).
- Kripos. (2020b). *Seksuell utnyttelse av barn over internett* (2021-02-17).
- Kvale, S., Brinkmann, S., Anderssen, T. M. & Rygge, J. (2015). *Det kvalitative forskningsintervju* (3. utg. utg.). Gyldendal akademisk.
- Laholt, H., Guillemin, M., McLeod, K., Olsen, R. E. & Lorem, G. F. (2017). Visual methods in health dialogues: A qualitative study of public health nurse practice in schools. *J Adv Nurs*, 73(12), 3070-3078. <https://doi.org/10.1111/jan.13371>
- Madigan, S., Ly, A., Rash, C. L., Van Ouytsel, J. & Temple, J. R. (2018). *Prevalence of Multiple Forms of Sexting Behavior Among Youth* [327]. Chicago, IL :.
- Malterud, K. (2012). *Fokusgrupper som forskningsmetode for medisin og helsefag*. Universitetsforl.
- Malterud, K. (2017). *Kvalitative forskningsmetoder for medisin og helsefag* (4. utg.). Universitetsforl.
- María Dolores, G.-L., Vicente, M.-M., Cristina Giménez, G. & Rafael, B.-A. (2020). The phenomenon of Sexting among Spanish Teenagers: Prevalence, Attitudes, Motivations and Explanatory Variables. *Anales de psicología (Murcia, Spain)*, 36(2), 210. <https://doi.org/10.6018/analesps.390481>

- McLean, S. A., Paxton, S. J., Wertheim, E. H. & Masters, J. (2015). Photoshopping the selfie: Self photo editing and photo investment are associated with body dissatisfaction in adolescent girls. *Int. J. Eat. Disord*, 48(8), 1132-1140.
<https://doi.org/10.1002/eat.22449>
- Medietilsynet. (2020). *Barn og Medier 2020. En kartlegging av 9-18 åringers medievaner* (ISBN 978-82-8428-003-5). Medietilsynet. <https://www.medietilsynet.no/barn-og-medier/barn-og-medier-undersokelsen/>
- Medietilsynet. (2021, 16.11.22). *Nakenbilder og porno*. Medietilsynet. Hentet 12.01.23 fra <https://www.medietilsynet.no/digitale-medier/barn-og-medier/foreldreguide/>
- Medietilsynet. (2023a). *Barn og medier 2022*. Hentet 01.04.2023 fra <https://www.medietilsynet.no/fakta/rapporter/barn-og-medier/>
- Medietilsynet. (2023b). *Strengere straff for å dele krenkende bilder, film og lydopptak av andre*. Medietilsynet. <https://www.medietilsynet.no/nyheter/aktuelt/strengere-straff-for-a-dele-krenkende-bilder-film-og-lydopptak-av-andre/>
- Norsk senter for forskningsdata. (2019). *Personverntjenester*. Norsk senter for forskningsdata. <https://www.nsd.no/personverntjenester/>
- NOU 2023:5. (2023). *Den store forskjellen — Om kvinners helse og betydningen av kjønn for helse* (NOU-23:5). o. Helse- og. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2023-5/id2964854/>
- NOU. (2009). *Individ og integritet : personvern i det digitale samfunnet : utredning fra Personvernkommisjonen oppnevnt ved kongelig resolusjon 25.mai 2007 : avgitt til Fornyings- og administrasjonsdepartementet 13. januar 2009* (Bd. NOU 2009:1). Departementenes servicesenter, Informasjonsforvaltning.
- NSD. (2022). *Sårbare grupper*. NSD. Hentet 09.11.22 fra <https://www.nsd.no/personverntjenester/oppslagsverk-for-personvern-i-forskning/sarbare-grupper/>
- Polit, D. F., Beck, C. T. & Polit, D. F. (2021). *Essentials of nursing research : appraising evidence for nursing practice* (10. utg.). Wolters Kluwer.
- Politiet. (2023). *Seksuell utnyttelse av barn over internett*. Hentet 15.05.2023 fra <https://www.politiet.no/rad/trygg-nettbruk/seksuell-utnyttelse-av-barn-over-internett/#barn-13-16-aar-som-selger-seksualiserte-bilder-og-videoer-av-seg-selv-button>
- Puvia, E. & Vaes, J. (2013). Being a Body: Women's Appearance Related Self-Views and their Dehumanization of Sexually Objectified Female Targets. *Sex roles*, 68(7-8), 484-495. <https://doi.org/10.1007/s11199-012-0255-y>
- Ricciardelli, R. & Adorjan, M. (2019). 'If a girl's photo gets sent around, that's a way bigger deal than if a guy's photo gets sent around': gender, sexting, and the teenage years. *Journal of gender studies*, 28(5), 563-577.
<https://doi.org/10.1080/09589236.2018.1560245>
- Ringrose, J., Harvey, L., Gill, R. & Livingstone, S. (2013). Teen girls, sexual double standards and 'sexting': Gendered value in digital image exchange. *Feminist theory*, 14(3), 305-323. <https://doi.org/10.1177/1464700113499853>
- Rosso, I. M., Young, A. D., Femia, L. A. & Yurgelun-Todd, D. A. (2004). Cognitive and Emotional Components of Frontal Lobe Functioning in Childhood and Adolescence. *Ann N Y Acad Sci*, 1021(1), 355-362. <https://doi.org/10.1196/annals.1308.045>
- Ševčíková, A. (2016). *Girls' and boys' experience with teen sexting in early and late adolescence* [156-162]. London : .
- Steinnes, K. K. & Teigen, H. F. (2021). *Sårbare bilder på sosiale medier: En studie om billedelingskultur, kommersielle påvirkninger og kritisk medieforståelse blant ungdom*. Forbruksforskningssinstituttet SIFO, OsloMet.

- Straffeloven. (2009). *Lov om straff* (§ 311). Lovdata. <https://lovdata.no/lov/2005-05-20-28>
- Straffeloven. (2022). *Lov om straff (ILOV-2005-05-20-28)*. <https://lovdata.no/lov/2005-05-20-28/§311>
- Subrahmanyam, K. & Smahel, D. (2011). Connecting online behaviour to adolescent development: A theoretical framework. I *Digital Youth - The Role of Media in Development* (s. 236). Springer New York, NY.
- Temple-Smith, M., Moore, S. & Rosenthal, D. (2016). *Sexuality in Adolescence - The digital age*. I. Routledge.
- Tjora, A. H. (2018). *Viten skapt : kvalitativ analyse og teoriutvikling*. Cappelen Damm akademisk.
- Tjora, A. H. (2021). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis* (4. utgave. utg.). Gyldendal.
- Tolman, D. L., Striepe, M. I. & Harmon, T. (2003). Gender matters: Constructing a model of adolescent sexual health. *J Sex Res*, 40(1), 4-12. <https://doi.org/10.1080/00224490309552162>
- UIO. (2012, 12.12.2012). *Profil*. Hentet 14.05.2023 fra <https://wiki.uio.no/hf/imk/sosialemedier/index.php/Profil>
- UIO. (2017). *Nettskjema-diktafon mobilapp*. Universitetet i Oslo. <https://www.uio.no/tjenester/it/adm-app/nettskjema/hjelp/diktafon.html>
- Uldal, I. G. (2018). Dickpics and slutshaming bør inn i seksualundervisningen. *Sykepleien*, (106), e-70807. <https://doi.org/10.4220/Sykepleiens.2018.70807>
- van Oosten, J. M. F., Peter, J. & Boot, I. (2015). Exploring associations between exposure to sexy online self-presentations and adolescents' sexual attitudes and behavior. *J Youth Adolesc*, 44(5), 1078-1091. <https://doi.org/10.1007/s10964-014-0194-8>
- van Oosten, J. M. F. & Vandenbosch, L. (2017). Sexy online self-presentation on social network sites and the willingness to engage in sexting: A comparison of gender and age. *J Adolesc*, 54(1), 42-50. <https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2016.11.006>
- VID Vitenskapelige Universitet. (2022). Rutine for behandling av personopplysninger i forskning og studentoppgaver ved VID vitenskapelige høgskole. <https://www.vid.no/personvern-og-gdpr/forskning-og-publisering/>
- WHO. (2014). *Sexual health and well-being*. World Health Organization. [https://www.who.int/teams/sexual-and-reproductive-health-and-research-\(srh\)/areas-of-work/sexual-health](https://www.who.int/teams/sexual-and-reproductive-health-and-research-(srh)/areas-of-work/sexual-health)
- Åndsverkloven. (2018). *Lov om opphavsrett til åndsverk* (LOV-2018-06-15-40). Lovdata. <https://lovdata.no/lov/2018-06-15-40>

Vedlegg 1 – Forespørsel til ledelsen ved (...) videregående skole ikommune

Forespørsel om tillatelse til å kontakte elever ved (...) videregående skole

Hei!

Mitt navn er Hilde M. Kvalheim og jeg tar en mastergrad i helsesykepleie ved VID, Oslo. Jeg vil gjerne ha kontakt med (...) vgs. angående mulighet for å gjennomføre et forskningsprosjekt blant elevene ved skolen deres. Tema for oppgaven er seksualisert teksting og bildedeling blant ungdommer, såkalt «sexting». Jeg ønsker å rekruttere 8-10 ungdommer i alder 16-18 år, som skal deles i to grupper og delta i 60-min fokusgruppeintervju om temaet «sexting».

Formålet med studien er økt kunnskap om ungdommers erfaringer med seksualisert teksting og bildedeling. Hensikten med studien er å bidra ny og oppdatert kunnskap om fenomenet slik at fagpersoner som arbeider med ungdom er kjent med hva ungdommer trenger av støtte og kunnskap .

Forskningsprosjektet er godkjent av NSD (Norsk Senter for forskningsdata), følger retningslinjer for VIS Vitenskapelige Universitet og veileder er førsteamanuensis Nina Osvold. Intervjuene ønskes gjennomført i løpet av sept/okt '22. Kan skolen være behjelpelig med informasjon om prosjektet ut til elevene og tilgang på elever som informanter ?

Vedlagt finnes godkjent prosjektbeskrivelse, samt informasjonsskriv for inngående info om studien. Håper på rask tilbakemelding.

Mvh,
Hilde M. Kvalheim
Helsesykepleier og masterstudent
VID Vitenskapelige Universitet, Oslo. Epost: hildekvalheim@gmail.com
Mob: 94478538

Vedlegg 2 – Informasjonsskriv og samtykkeskjema

Vil du delta i forskningsprosjektet "Ungdom og sexting – ungdommers erfaringer med seksualisert teksting og bildedeling" ?

Hei!

Har du lyst å være med i et forskningsprosjekt? Jeg ønsker å finne ut av hvordan ungdommer erfarer seksualisert teksting og bildedeling- også kalt «sexting».

Formål

I dette prosjektet vil vi finne ut hvordan ungdom erfarer sexting; holdninger, refleksjoner og antatte konsekvenser. Jeg har lyst å snakke med 8-10 ungdommer mellom 16 og 18 år. Vi håper du vil være med!

Jeg vil for eksempel stille deg spørsmål som:

- *Hvilke motiver har dere for sexting?*
- *Hvilke konsekvenser kan sexting ha for dere?*
- *Hva gjør dere hvis noen vil at dere skal dele et bilde av noen andre?*

Dette prosjektet er et forskningsprosjekt fra VID Vitenskapelige universitet, Oslo.

Hvem leder forskningsprosjektet?

Forskeren heter **Hilde Marie Kvalheim**, masterstudent ved Det helsevitenskapelige fakultat, ved VID Vitenskapelige høyskole, Oslo.

Det er også en forsker med i prosjektet. Hun heter Nina Osvold og er førsteamanuensis ved fakultet for helsefag, VID.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Vi spør deg om å være med, fordi du er ungdom mellom 16 -18 år og elev i vgs. skole.

Vi vet enda ikke hvem du er eller hva du heter, men din kontaktperson ved Aust -Lofoten vgs. gir deg dette brevet fra oss.

Hvis du har lyst å være med i forskningsprosjektet, må du skrive under på siste ark i dette brevet, og da vil vi ta kontakt med deg.

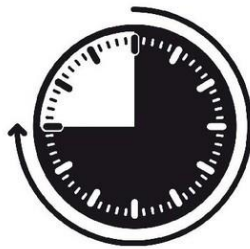

Hvis du ikke har lyst å være med, tar vi ikke kontakt med deg.

Hva betyr det for deg å delta?

Hvis du har lyst å delta i forskningsprosjektet, vil vi gjøre et gruppeintervju med deg og 4-6 andre. Et fokusgruppeintervju er en samtale der vi stiller deltakerne forskjellige spørsmål for å åpne for refleksjoner. Spørsmålene vil handle om dine holdninger og tanker om sexting, men ikke om dine *personlige* erfaringer.

Hilde M. Kvalheim vil være intervjuer og vil gjøre lydopptak av intervjuet. Intervjuet vil ta ca. 45- 60 minutter.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Det betyr at du kan velge selv om du har lyst å være med eller ikke. Ingen andre kan velge dette for deg. Det er bare du som kan samtykke. Samtykke betyr at du sier at du synes noe er greit.

Hvis du vil delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Det betyr at det er lov å ombestemme seg, og det er helt i orden. All informasjon om deg vil da bli slettet.

Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller om du først sier «ja» og så «nei». Ingen vil bli sur eller lei seg, og det vil ikke ha noe å si for jobben din.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke informasjonen om deg til å finne ut hvilke holdninger og refleksjoner ungdommer har til seksualisert teksting og bildedeling- sexting.

Vi vil ikke dele din informasjon med andre. Det er bare forsker Hilde M, Kvalheim som har tilgang til informasjonen.

Vi passer på at ingen kan få tak i informasjonen som vi samler inn om deg.

Vi lagrer all informasjon på en sikker datamaskin.

Vi sletter lydopptak fra intervjuet når vi har skrevet ned alt som vi har snakket om.

Vi passer på at ingen kan kjenne deg igjen når vi skriver forskningsartikler. Vi vil for eksempel finne opp et annet navn når vi skriver om deg.

Vi følger loven om personvern.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Vi er ferdig med forskningsprosjektet juni 2023.

Da vil vi passe på at all informasjon om deg er slettet.

Dine rettigheter

Hvis det kommer frem opplysninger om deg i det som vi skriver, eller har i dokumentene våre, har du rett til å få se hvilken informasjon om deg som vi samler inn. Du kan også be om at informasjonen slettes slik at den ikke finnes lenger. Det som det er noen opplysninger som er feil kan du si ifra og be forskeren rette dem. Du kan også spørre om å få en kopi av få informasjonen av oss. Du kan også klage til Datatilsynet dersom du synes at vi har behandlet opplysningene om deg på en uforsiktig måte eller på en måte som ikke er riktig.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler informasjon om deg bare hvis du sier at det er greit og du skriver under på samtykkeskjemaet.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål om studien, kan du ta kontakt med:

- VID, Vitenskapelige universitet ved Nina Osvold. Epost: nina.osvold@vid.no
- Vårt personvernombud: Nancy Yue Liu. nancy.yue.liu@diakonhjemmet.no
- VID Vitenskapelige universitet har bedt Personverntjenester se om prosjektet følger loven om personvern. Personverntjenester har gjort dette, og mener at vi følger loven.

Hvis du lurer på hvorfor Personverntjenester mener dette, kan du ta kontakt med:

- Personverntjenester på epost personverntjenester@sikt.no eller på telefon: 53 21 15 00.

Med vennlig hilsen,

Hilde M. Kvalheim
Helsesykepleier og masterstudent,
VID Vitenskapelige Universitet, Oslo.
Mob: 94478538
Epost: hildekvalheim@gmail.com

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet »*Ungdom og sexting*», og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg kan når som helst og uten begrunnelse trekke samtykket.

Jeg samtykker til:

- å delta i *fokusgruppeintervju med lydopptak*

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Vedlegg 3 – Intervjuguide

Intervjuguide sexting fokusgruppeintervju

1. Hva tenker dere på når jeg sier ordet «sexting»?
2. Hvilke oppfatninger har dere av sexting
 - positive erfaringer
 - negative erfaringer
 - hvor lenge har dere hatt kjennskap til aktiviteten?
 - har aktiviteten eller oppfatningene deres endret seg med alder?
3. Hvilke motiver har dere for sexting?
 - har motivene endret seg med alder?
 - hvilke motiver har jenter
 - hvilke motiver har gutter
4. Hvis en fremmed ber deg dele et bilde, hva gjør du?
 - Vurderer dere å rapportere det til politiet? Skole? Foreldre? Venner?
4. Hvilken betydning eller konsekvenser kan sexting ha?
 - for deg selv
 - for vennskap
 - for trivsel på skolen
 - for trivsel i hverdagen
 - for kjæresteforhold
 - har sexting forskjellig betydning eller konsekvenser for gutter og jenter
5. Hvilke juridiske konsekvenser har sexting?
 - Hva innebærer det?
6. Hvilken støtte eller kunnskap ønsker dere om sexting?
 - Informasjon?
 - Støtte fra foreldre, skole, skolehelsetjenesten?

Vedlegg 4 – Vurdering NSD

Vurdering av behandling av personopplysninger

02.09.2022

Referansenummer

428374

Vurderingstype

Standard

Dato

02.09.2022

Prosjekttittel

Ungdom og sexting - en intervjustudie om ungdommers holdninger til seksualisert teksting og bildedeling

Behandlingsansvarlig institusjon

VID vitenskapelige høyskole / Fakultet for helsefag / Fakultet for helsefag Oslo

Prosjektansvarlig

Nina Osvold

Student

Hilde Marie Kvalheim

Prosjektperiode

26.09.2022 - 15.06.2023

Kategorier personopplysninger

- Alminnelige
- Særlige

Lovlig grunnlag

- Samtykke (Personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a)
- Uttrykkelig samtykke (Personvernforordningen art. 9 nr. 2 bokstav a)

Behandlingen av personopplysningene er lovlig så fremt den gjennomføres som oppgitt i meldeskjemaet. Det lovlige grunnlaget gjelder til 15.06.2023.

Meldeskjema

Kommentar

OM VURDERINGEN

Personverntjenester har en avtale med institusjonen du forsker eller studerer ved. Denne avtalen innebærer at vi skal gi deg råd slik at behandlingen av personopplysninger i prosjektet ditt er lovlig etter personvernregelverket. Personverntjenester har nå vurdert den planlagte behandlingen av personopplysninger. Vår vurdering er at behandlingen er lovlig, hvis den gjennomføres slik den er beskrevet i meldeskjemaet med dialog og vedlegg.

VIKTIG INFORMASJON TIL DEG

Du må lagre, sende og sikre dataene i tråd med retningslinjene til din institusjon. Dette betyr at du må bruke leverandører for spørreskjema, skylagring, videosamtale o.l. som institusjonen din har avtale med. Vi gir generelle råd rundt dette, men det er institusjonens egne retningslinjer for informasjonssikkerhet som gjelder.

DEL PROSJEKTET MED PROSJEKTANSVARLIG

For studenter er det obligatorisk å dele prosjektet med prosjektansvarlig (veileder). Del ved å trykke på knappen «Del prosjekt» i menylinjen øverst i meldeskjemaet. Prosjektansvarlig bes akseptere invitasjonen innen en uke. Om invitasjonen utløper, må han/hun inviteres på nytt.

TYPE OPPLYSNINGER OG VARIGHET

Prosjektet vil behandle alminnelige personopplysninger og særlige kategorier av personopplysninger om seksuelle forhold frem til den datoen som er oppgitt i meldeskjemaet.

LOVLIG GRUNNLAG

Prosjektet vil innhente samtykke fra de registrerte til behandlingen av personopplysninger. Vår vurdering er at prosjektet legger opp til et samtykke i samsvar med kravene i art. 4 og 7, ved at det er en frivillig, spesifikk, informert og utvetydig bekreftelse som kan dokumenteres, og som den registrerte kan trekke tilbake. Lovlig grunnlag for behandlingen vil dermed være den registrertes samtykke, jf. personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a. For særlige kategorier av personopplysninger vil lovlig grunnlag for behandlingen være den registrertes uttrykkelige samtykke, jf. personvernforordningen art. 6 nr. 1 a, art. 9 nr. 2 a, jf. personopplysningsloven § 10, jf. § 9 (2).

PERSONVERNPRINSIPPER

Personverntjenester vurderer at den planlagte behandlingen av personopplysninger vil følge prinsippene i personvernforordningen om: - lovlighet, rettferdighet og åpenhet (art. 5.1 a), ved

at de registrerte får tilfredsstillende informasjon om og samtykker til behandlingen - formålsbegrensning (art. 5.1 b), ved at personopplysninger samles inn for spesifikke, uttrykkelig angitte og berettigede formål, og ikke behandles til nye, uforenlige formål - dataminimering (art. 5.1 c), ved at det kun behandles opplysninger som er adekvate, relevante og nødvendige for formålet med prosjektet - lagringsbegrensning (art. 5.1 e), ved at personopplysningene ikke lagres lengre enn nødvendig for å oppfylle formålet

DE REGISTRERTES RETTIGHETER

Så lenge de registrerte kan identifiseres i datamaterialet vil de ha følgende rettigheter: innsyn (art. 15), retting (art. 16), sletting (art. 17), begrensning (art. 18), og dataportabilitet (art. 20). Personverntjenester vurderer at informasjonen om behandlingen som de registrerte vil motta oppfyller lovens krav til form og innhold, jf. art. 12.1 og art. 13. Vi minner om at hvis en registrert tar kontakt om sine rettigheter, har behandlingsansvarlig institusjon plikt til å svare innen en måned.

FØLG DIN INSTITUSJONS RETNINGSLINJER

Personverntjenester legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene i personvernforordningen om riktighet (art. 5.1 d), integritet og konfidensialitet (art. 5.1. f) og sikkerhet (art. 32). Ved bruk av databehandler (spørreskjemaleleverandør, skylagring eller videosamtale) må behandlingen oppfylle kravene til bruk av databehandler, jf. art 28 og 29. Bruk leverandører som din institusjon har avtale med. For å forsikre dere om at kravene oppfylles, må dere følge interne retningslinjer og/eller rådføre dere med behandlingsansvarlig institusjon.

MELD VESENTLIGE ENDRINGER

Dersom det skjer vesentlige endringer i behandlingen av personopplysninger, kan det være nødvendig å melde dette til oss ved å oppdatere meldeskjemaet. Før du melder inn en endring, oppfordrer vi deg til å lese om hvilke type endringer det er nødvendig å melde: <https://www.nsd.no/personverntjenester/fylle-ut-meldeskjema-for-personopplysninger/melde-enderinger-i-meldeskjema> Du må vente på svar fra oss før endringen gjennomføres.

OPPFØLGING AV PROSJEKTET

Personverntjenester vil følge opp ved planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet.

Lykke til med prosjektet!